Baptista lelkészi szakfolyóirat

Szolgatárs

1996. november-december V. évfolyam 6. szám

A TARTALOMBÓL

- Az evangélium szíve
- Értekezés a gyülekezet-vezetői szolgálatról
- Etikai döntések, etikai keresztrejtvények?
- A gyülekezet szerepe a népek közeledésében
- Az ébredés titkai
- Az adózásról - másként
- Felkészülés a házasságra
- Jubileumi bemerítés Gyulán
- Kóródi Dániel emlékeiből
- A Friedensklänge írásai
- Zánkai ünnepi beszédek
- A múlt eseményei – Szabó András szemével
- Kik voltak a napkeleti bölcsek?

„Egyiptomból hívtam el Fiamat."

Máté 2:15

TARTALOMJEGYZÉK

A SZERKESZTŐK ROVATA
Kolozs Nagy János: Az ajtó előtt áll és zörget 1

HIRDESD AZ IGÉT!
Joseph Tracy: A New England-i nagy ébredés – 9. 2

BIBLIATANULMÁNY
Charles R. Grasham: Az igaz és üdvös szó 6

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN
Győri Kornél: A gyülekezetvezető státusza, feladata és hatásköre a gyülekezetben 9

TANULMÁNYI SZEMLE
Dr. Bretz Gedeon: Itt a döntés órája 13
Dr. Bölcskei Gusztáv: Az egyházak mint a népek közeledését elősegítő faktorok 17
Dr. Szabó Zoltán: Adózás keresztyén szemmel 20

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN
Lewis A. Drummond: Isten csodálatos munkája – V. rész 21

ISTEN NÉPE A CSALÁDBAN
Dr. Haraszti Sándor: Hitpróbák házasságban és házasságon kívül – III. 24

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK
Dr. Mészáros Kálmán: Bemerítési ünnep Gyulán 29
Kóródi Dániel: Emlékeim Kovács Mihályról és dr. Somogyi Imréről 31
Kiss Emil: Ünnepi megemlékezés 33
Dr. Ritter (Haraszti) Sándor: Interjú Szabó Andrással – II. 36

SZEMELVÉNYEK A SZÁZADELŐ BAPTISTA SAJTÓJÁBÓL 39

INNEN-ONNAN
Artur Schmitt: A csillagot követték 44
Dr. Teo Lehmann: „Kelj fel és járj!" 45
Az én pénzemet adóra? (Dr. Johannes Rau, miniszterelnök Dortmundban mondott prédikációjából) 47
Nyelvünkben alig élünk 48

KÖNYVSZEMLE 50

KÖZÉLETI HÍREK, INFORMÁCIÓK
Javaslat teológiai hallgatók szakdolgozatának támogatására 52
Javaslat Missziói Pénzügyi Alap létrehozására 52
A mikrobusz használatáról 53
Háló Gyula: Lelkipásztor-becsület 54

ILLUSZTRÁCIÓK GYŰJTEMÉNYE 55

VIDÁM ESETEK 59

Baptista lelkészi szakfolyóirat

Szolgatárs

A Magyarországi Baptista Egyház kiadványa

Szerkeszti: **Kolozs Nagy János**
Lukács Tamás

Felelős kiadó: **Győri Kornél**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1062 Budapest, Aradi u. 48.
☎ 132-23-32, 132-79-85;
Fax: 131-01-91

Nyomás: O pont. Felelős vezető: Győri Énok
☎ 291-46-92
A folyóirat önköltségi áron megvásárolható
és előfizethető a Baptista Kiadónál
Egy szám ára: 300- Ft,
egy éves előfizetési díj: 1800- Ft.
Megjelenik: kéthavonta
ISSN 1218-425X

A SZERKESZTŐK ROVATA

Az ajtó előtt áll és zörget

A MODERN EMBERNEK Krisztushoz való viszonyát semmi sem fejezi ki jobban, mint ez az adventi kép: Jézus Krisztus az ajtó előtt áll és zörget. Az ajtónk előtt áll, tehát egészen közel áll hozzánk. Csak az ajtónk előtt áll, vagyis még nincs velünk, közöttünk, bennünk. Zörget, be akar jönni, és nincs, aki kinyissa az ajtót. Mi, baptista igehirdetők szeretjük ezt a képet a megtérés egyszeri, meghatározó eseményére leszűkíteni. Most azért engedjük, hogy a Szentlélek hadd tágítsa ki értelmezését keresztyén életünk minden egyes napjára, minden egyes döntésére.

Aki házam ajtaja előtt áll, az hozzátartozik ahhoz a világhoz, korhoz, utcához, amelyben élünk, de nem tartozik hozzá az én házam népéhez, gyermekeimhez, testvéreimhez, szüleimhez, azokhoz, akik a kapun belül vannak. Ismerem, de csak látásból. Tudok róla, de nincs vele semmi közelebbi kapcsolatom. Előkelő idegen, aki a házamban még sohasem volt, nem evett a kenyeremből és nem ivott a boromból. Valaki, akiről tudom, hogy van és mégis idegen. Így van a mi keresztyénnek nevezett társadalmunkban is. Sokan hirdetik: „Krisztus hozzánk tartozik", de mégsem az övék. Róla nevezik magukat, de nem a tulajdonai. Az ajtó előtt áll, tehát kívül. Krisztus az ajtó előtt áll: az utcán, a cégtáblán, a kapubejáraton, egyesületek és pártok zászlaján. Pedig Ő nem azért jött. Neki nem az az igénye, hogy cégér legyen, hanem az, hogy a szívek mélyén lakjék!

ELVÁLASZT BENNÜNKET KRISZTUSTÓL EGY AJTÓ. Nem vaspántokkal megerősített tölgyfaajtó, mégis jobban elzárja Krisztust, mint a páncélszekrény ajtaja a tolvajt. Miből van ez az ajtó, ami elzárja életünket Krisztustól? A Jelenések könyvének írója szerint langymelegségből és elbizakodottságból. Urunk első panasza a gyülekezet és a mi életünk ellen az, hogy sem forrók, sem hidegek nem vagyunk. Közönyös, gerinctelen, langymeleg szívvel csak elbukni lehet. Maradandó eredményeket csak olyan korok és olyan nemzedékek értek el a misszió-munkában, amelyeknek voltak Bibliára alapozott, s a Szentlélek által ébren tartott eszméik, s ezek az eszmék tűzbehozták a szívüket, betöltötték egész életüket, határozott irányt és sajátos életstílust adtak számukra. (Lásd 150 éves magyar baptista múltunk nagy alakjait!)

Valljuk be, hogy ezek nem mi vagyunk. Mi nem vagyunk ellenségei, de hősei sem a keresztyénségnek. Hitünket és gyülekezeti életünket valami élettelenség jellemzi. A hitvallókat, bizonyságtevőket megcsodáljuk, de nem követjük őket. Megtartjuk a látszatot és elmellőzzük a lényeget.

A MÁSIK ELVÁLASZTÓ AKADÁLY AZ ELBIZAKODOTTSÁG. Elbizakodottá tett a civilizáció, a technika és a tudomány, missziónkban pedig múltunk, eredményeink, s a kapott jogok. Elkápráztatott saját ügyességünk és tudásunk. Pedig nem a gyülekezet megszervezése, s nem a minél jobb programok kialakítása tesz minket jobbá és boldogabbá. Bizony nyomorultak, vakok, szegények és szánalomra méltók vagyunk. S ebből a helyzetből csak az a lenézett, és háttérbe szorított szeretet képes felemelni, amelyre Jézus Krisztus adott példát ezen a földön. Minket nem a technika, és nem a módszerek tartanak meg, hanem egyedül Isten kegyelme.

Adventünk nagy üzenete ez, hogy Krisztus nem néma áll, hanem zörget. Be akar jönni hozzánk, akik megtagadtuk, akik páncélajtókat építettünk. Krisztus zörget a mindennapokban: a szegénységben, a társtalanságban, a rettegésben, a gyászban és a reménytelenségben. És mégis milyen kevesen vannak, akik kitárják szívük ajtaját. Ma mégsem az a kérdés, mit csinál a másik. Mert Jézus Krisztus személy szerint most a te szíved ajtaján zörget! Halld meg a viharon, rettegésen, eredménytelenségen, csalódáson át advent üzenetét, mert az Úr szeretné veled közösségét megújítani, szolgálatodat felfrissíteni! *„Míg a kegyidő jelen van, Nyisd meg szíved ajtaját!"*

Kolozs Nagy János

HIRDESD AZ IGÉT!

Joseph Tracy

A New England-i nagy ébredés – 9.

VII. fejezet

Whitefield első látogatása New England-en

New England vallási állapota a legkedvezőbb volt Whitefield eredményessége szempontjából. Helyi ébredések már itt-ott kibontakoztak és egyre szaporodtak, sőt jó néhány év óta elterjedtek az országban, különösen a Northamptonben tapasztalt „meglepő megtérések" nyomán kibontakozó csodálkozás erősödése óta.

A legkiválóbb lelkipásztorok és lelki munkások közül már korábban többen odahívták Whitefieldet. Érkezését bizonyos idő óta türelmetlenül várták, és általánosan az volt az emberek véleménye, hogy érkezését nagy vallási ébredés követi. Még annak gyanítására is van ok, hogy az ébredés kibontakozását, ami titokban már működött az emberek szívében, több hónap óta visszatartotta az az általános érzés, hogy az akkor következik be, amikor Whitefield megérkezik, és nem azt megelőzően. Röviden, New England már készen volt, és várta, hogy elkezdje a munkát. Whitefield ténykedésének leírását saját szavaival adjuk vissza. Majd az idézetek jelzik ezt, és bár az ilyen részeket lerövidítjük, de kifejezéseit gyakorlati szempontból a lehető legnagyobb mértékben megőrizzük. Eredeti Journal című lapjából vesszük a közlést, amit valamivel látogatása után adott ki, és amit megőriztek az Athenaeum könyvtárban. Egyesek talán azt gondolják, hogy az írónak követnie kellett volna az átdolgozott Journal-t. De az azt mutatná be, amit Whitefield néhány évvel később hagyott jóvá, és nem azt, ami első látogatása alkalmával történt. Az ellenfelei előtti igazmondás megköveteli, hogy eredeti Journal-jából vegyük azokat a szakaszokat, amelyek ellenkezésük okai között szerepeltek.

Whitefield szeptember 14-én érkezett Newportba. Éppen vasárnap volt. „Azt hiszem, az volt eddigi élményeim között a legkellemesebb odaérkezés. Csaknem egész délelőtt ellenkező irányba fújt a szél, és nagyon erős hajlandóságot éreztem arra, hogy imádkozzam, hogy időben megérkezhessem és jelen lehessek a nyilvános istentiszteleten. Végül egyre erősödő érzéssel kívántam azonnali bekapcsolódásukat. Odajöttek nagyon erős odaszánással, és imádkoztunk az Úrhoz. Kértük, hogy fordítsa meg a szelet, hogy hálát adhassunk neki a nagy gyülekezetben, és hogy olyan személyt küldjön, akivel majd beszélhetünk és szállást mutat nekünk. Jóllehet a szél elég erős volt, amikor imádkozni kezdtünk, mégis, mire befejeztük az imádkozást és feljöttünk a kabinból, nagyon lecsendesült. Enyhe szellőben és a legkellemesebb időben vitorláztunk be a kikötőbe."

„Odaérkeztünk az istentiszteletre, mielőtt befejezték a Zsoltárokat, és úgy vélem, észrevétlenül sikerült leülnünk. Miután vége lett az istentiszteletnek, egy úriember megkérdezte, hogy nem Whitefield-e a nevem. Azt mondtam, hogy igen, az. Aztán kérte, hogy menjek el a házához, ahol gondoskodik az én és barátaim szállásáról és szükségleteiről. Elindultam, és csöndben csodáltam Isten jóságát, mivel annyira pontosan válaszolt imádságainkra. A városból több úriember jött hamarosan, hogy köszöntsenek. Köztük volt Mr. Clapp, egy idősebb szakadár lelkipásztor, de a legtiszteletreméltóbb ember, akit valaha láttam az életemben. Úgy nézett ki, mint egy régi jó puritán, és az olyan emberekre jellemző benyomást keltette bennem, akik először telepedtek le New Englandben. Kinézése mennyeinek tűnt. Nagyon örvedezett lelkében a velem való találkozásnak, és buzgón imádkozott New Englandbe jövetelem áldásáért."

Este Mr. Clapp és mások társaságában Whitefield meglátogatta Mr. Honeymant, az anglikán gyülekezet lelkipásztorát, és kérte, hogy használhassa a szószékét. Honeyman tétovázott, és megkérdezte, hogy milyen rendkívüli elhívása van arra, hogy hétköznapokon, rendellenes módon prédikáljon. Whitefield azt mondta, hogy semmi más, hanem csak az az apostoli irányítás, mely szerint „amennyire rajtunk áll, tegyünk jót minden emberrel". Beszélgetés után Honeyman azt mondta Whitefieldnek, hogy ha ez a prédikálás Isten dicsőségét és a lelkek javát szolgálja, akkor átengedi templomát olyan gyakran, amilyen gyakran csak lehet, amíg a városban tartózkodik. Whitefield úgy egyezett meg vele, hogy azt délelőtt tízkor és délután háromkor használja.

A kormányzónál tett rövid látogatás után, akinek őszintesége tetszett neki, elment Mr. Bowers házához, aki először szólította meg, amikor kijött a templomból. A ház hamarosan megtelt emberekkel. Ő igét magyarázott és imádkozott körülbelül egy órán át, majd visszatért szállásheljére. Így telt az első nap New Englandben.

Másnap Mr. Clapp-pel együtt reggelizett, imádságokat olvasott, és a megbeszélés szerint prédikált mintegy háromezer hallgató előtt, akik közül sokan a prédikálás hatása alá kerültek. Az esti istentisztelet után a következő levelet kapta, amit azon a napon adtak fel Newportban.

„Tiszteletes Uram és szeretett Barátom!"

Jóllehet ezelőtt személyesen még sohasem láttam orcádat, mégis a szívem és lelkem egyesül veled szeretetben s a Lélek kötelékében. Vágyakozással óhajtottalak már látni sok hónap óta. Áldott legyen Isten, hogy megértem ezt az örvendetes napot. Bízom benne, a kegyelem alapján, hogy valamit közölhetek veled, ami boldoggá teszi a szíved. Semmi mást nem írok, csak a szívem szeretetét közlöm, és tudatom veled, hogy ajtód küszöbénél bebocsátásra várok. Jóllehet méltatlan vagyok, az én Uram méltó, akinek nevében bízom, hogy odamehetek. Méltatlan testvéred, Jonathan Barber."

„E levelet olvasva, csak arra gondolhatok, hogy ez az egyik fiatal lelkipásztortól érkezhetett, akit Isten az utóbbi időben olyan csodálatos módon felhasznált Long Island keleti partjainál. Érte küldtem, és rájöttem, hogy ő

ez az ember. Szívemben örvendeztem. Kimentünk és kedvesen elcsevegtünk. Többek között elmondta, hogy azzal a teljes meggyőződéssel jött Rhode Islandre, hogy látnia kell engem, és nyolc napig várt rám, mert azt mondta, hogy ezek a szavak igen nagy hatást keltettek a szívében: »Nemde atyádfia néked a Lévi nemzetségéből való Áron? Tudom, hogy ő ékesen szóló, és ímé ő ki is jő elődbe, s mihelyt meglát, örvendezni fog az ő szívében. És én leszek a te száddal és az ő szájával, és megtanítlak titeket arra, amit cselekedjetek.« Ezt különössé tette az a tény, hogy egyáltalán nem volt szándékom Rhode Islandre vitorlázni még körülbelül három nappal azelőtt sem, hogy elindultam Carolinából. Aztán nagyon vágyakoztam arra, hogy a lehetőség szerint eljussak Long Island keleti partjára, és meglássam ezt a személyt, akit a hatalmas Isten küldött hozzám. Uram, fogadd el hálánkat, szenteld meg találkozásunkat, és taníts meg mindkettőnket arra, hogy mit kell tennünk, a te neved érdeméért!"

Este nagy tömeget buzdított Mr. Clapp házánál, aki áldásával bocsátotta el. Másnap úgy érezte, hogy „délelőtt egy kicsit gyengébb, de képes volt imádságokat olvasni és nagy tűzzel, világosan és hatalommal prédikálni" még nagyobb hallgatóság előtt, mint az előző napon. A törvényhozásban is befejezték a munkát, hogy a képviselők meghallgathassák. Számos meghívást kapott különböző helyekről, és a Newportban lakók megígértették vele isteni engedelemmel, hogy meglátogatja őket, amikor Bostonból visszatér. Hallgatói figyeltek, és közülük sokan sírtak.

Délután beszélgetett és imádkozott több emberrel, akiket megérintett fáradozása. Az estéről ezt mondja: „Elmentem, ahogy gondoltam, magányosan egy barátom házához, de az emberek annyira vágyakoztak az ige után, hogy rövid idő múlva, azt hiszem, több mint ezren álltak az ajtó előtt azokon kívül, akik belül voltak és minden szobát megtöltöttek a házban. Ezért fölálltam a küszöbre, és csaknem egy órán át hirdettem ez igéket: »Boldogok azok, akik éhezik és szomjúhozzák az igazságot, mert ők megelégíttetnek.« Légy áldott, Istenem, ez nagyon ünnepélyes összejövetel volt! Estére hajlott, és nem figyelhettem meg, hogy a hallgatókat miként érintette az ige, de az Úr segített a prédikálásban."

Aztán elment Mr. Honeymanhez, „és közvetlenül beszélgetett vele az újjászületésről". Úgy gondolta, hogy Rhode Islanden nagyon sok jó történhet. Az emberek szomorú megosztottságban éltek. A hivatalos episzkopális egyházban jó rendet talált a külsőségeket illetően, de a vezető tagok közül sokan végtelenül bigottak voltak. Azonban nem sokkal jobb volt a helyzet a többi lakóterületen sem. „Attól félek, sok helyen Isten országát húsevésben és ivásban képzelik el, és rossz hírük van az anyagiasság miatt." Egy napon ezt mondta nekik prédikációjában: „Mi lesz belőletek, akik megcsaljátok a királyt az adózás terén?" Ekkor mindnyájan egymásra néztek, mint akik tudatára döbbentek hibáiknak.

Szerdán távozott Newportból. Körülbelül délben Bristolban prédikált a bíróság kérésére, amely ott ülésezett. Csütörtök este nyolckor Bostontól körülbelül hat kilométernyire találkozott a kormányzó fiával, számos más úriemberrel és egy-két lelkipásztorral, akik az urak házában várakoztak rá. Egy hatalmas temetés és a Whitefield érkezésével kapcsolatos bizonytalanság akadályozta meg, hogy ne jöjjenek össze többen. Bostonba kísérték Mr. Stanifordnak, dr. Colman vejének a házához, aki meghívta, hogy legyen a vendége. Lehangolt volt és testében gyengélkedett, de számos lelkipásztor és más úriemberek kérésére, akik meghívták, ő vezette a közös hálaadó áhítatot a biztonságos megérkezésért, és imádkozott fáradozásának áldásáért.

Jól aludt azon az éjszakán, és másnap reggel „az isteni világosság friss beáramlása elevenítette meg a lelkét". Több lelkipásztor és mások is meglátogatták, köztük az istenfélő Josiah Willard úr, a tartomány titkára, akivel már egy idő óta levelezett. Belcher kormányzó a legnagyobb tisztelettel fogadta, és gyakori látogatásokat kért tőle. Részt vett az anglikán egyház nyilvános istentiszteletén, és a kormánybiztos nagyon barátságosan fogadta az otthonában.

Mivel azon a napon gyűlésezett a papság, ötükkel találkozott. Egyikük azzal kezdte, hogy Tenenntet és testvéreit Krisztus hűséges szolgáinak nevezte. Ő azt válaszolta, hogy tényleg azok voltak. Megkérdezték őt a presbiteriánus kirendelés érvényességéről, és saját szavait idézték ellene a lapjából. Azt válaszolta, hogy talán közben az érzései megváltoztak. „És Mr. Wesley érzései is megváltoztak?" – kérdezte az egyikük, mert nagyon lelkesedett az egyházért, és ellenállt minden más kormányzási formának, amikor Bostonban volt. „Azt feleltem, hogy akkor nagy bigott volt, de Isten azóta kitágította a szívét, és úgy hiszem, hogy velem egy értelemre jutott ebben a különös kérdésben." Aztán tanbeli beszélgetésbe bonyolódtak, ami mindaddig folytatódott, amíg Whitefield észre nem vette, hogy mennyire kényelmetlen helyzetbe kerülhetnek. Ezért távozott, mert így majd nem fogják tőle megtagadni szószékeiket. Mégis nagyobb udvariassággal bántak vele, mint saját egyházának bármelyik lelkésze tette már régóta.

Délután körülbelül négyezer embernek prédikált dr. Colman összejöveteli helyén (Brattle Street), és amint mondták, nagy eredménnyel. Este buzdított, és imádkozott azokkal együtt, akik a szálláshelyére mentek. A következő napon dr. Sewall összejöveteli helyén prédikált (Old South) körülbelül hatezer hallgató előtt, azután a szabadban mintegy nyolcezer embernek, és este nagy tömeg zsúfolódott össze a szálláshelyénél.

Whitefield a maga korában jól ítélte meg a létszámot. Hallgatói létszámának a becslését általánosságban elfogadták a kortársai. Nem tűnik úgy, hogy esetleg az ellenségei túlzással vádolták volna ebben a tekintetben. Ezek a fönti nyilatkozatok mégis hihetetlenek. Az Old Southon levő összejöveteli hely még mindig megvan, és a jelenlegi ülésrendjével nagyobb hallgatóság is elhelyezkedhetne ott, mint amikor Whitefield abban prédikált. A Dickinson által 1837-ben írt Boston Almanach szerint, ami szokatlanul precíz munka, a felső karzatot is belefoglalva ezerkétszázhatvan személynek van hely. Minden padot, folyosót, beugrást és lépcsőt „telezsúfolva" és azokat is hozzáadva, akik hatalmas hangját hallgatták az ablakokon át, hallgatóinak száma kevesebb lehetett a háromezernél. Prince, aki óvatos az ilyen kérdésekben, Whitefield Brattle Street-i első hallgatóságát két-három ezerre becsülte.

Whitefield becslése szerint a bostoni szabadtéren tartott búcsúbeszédének hallgatósága harmincezer lehetett. Az egyik korabeli lap szerint huszonhárom ezren lehettek. Ez, mivel a huszonhárom nem kerek szám, valószínűleg a számítás kísérletéből fakadt. Ezért becslését, jóllehet rendszerint a történészek kétségtelenül elfogadják, mint megadott létszámot, mások miatt ebben a munkában jelentős csökkentéssel kell átvennünk.

Vasárnap délelőtt hallgatta dr. Colmant. Délután „Mr. Foxcroft összejöveteli helyén nagyon zsúfolt hallgatóság előtt prédikált hatalmas és látható eredménnyel", Foxcroft volt a vezető lelkipásztor a Chauncy Place első gyülekezetében. Charles Chauncy lelkész volt a mun-

katársa. A terem a Cornhill Square-n volt, nem messze a régi állami épülettől, amit rendszerint „Ősi téglának" neveztek. Közvetlenül a szabadtéren mintegy tizenötezer ember előtt mondott prédikációt, majd a szálláshelyén – mint rendszerint – még az előzőeknél is nagyobb tömeg hallgatta. „Néhányan azután bejöttek szobámba. Nagyon átéreztem Isten jelenlétét a lelkemben, és jóllehet rekedten, de nagy erővel tudtam prédikálni. Azt hiszem, egészen éjfélig beszéltem."

Hétfőn reggel Webb összejöveteli helyén prédikált „New North" területén a Clark és Hanover utcák sarkán. Azt mondja, hogy „körülbelül hatezer hallgató volt a teremben, és sokan álltak az ajtók körül", de a terem bizonyára nem képes befogadni több hallgatót, mint az Old South. „Az Úr jelenlétét éltük át. Körültekintettem, és látható volt a hallgatóságon a hatás. A legtöbben hosszasan sírtak." Webb volt az egyik legeredményesebb támogatója az ébredésnek, és ennél jobban egyik gyülekezet sem osztozott az áldásokban.

Whitefield ezután egy rettenetes eseményt látott ebben a teremben. Délután elment prédikálni Mr. Checkley templomába a Summer Streetre. „De Istennek úgy tetszett, hogy megalázzon bennünket egy nagyon félelmetes intézkedéssel. Mert amikor az összejöveteli hely megtelt emberekkel, jóllehet nem volt valódi veszély, hirtelen az emberek mindenütt megrémültek és elképzelhetetlenül megdöbbentek úgyannyira, hogy egyesek kiugrottak az ablakokon, mások levetették magukat a karzatokról, megint másokat agyontapostak, és néhányan meghaltak, mások veszélyesen megsebesültek [Philip idézete szerint »öten ténylegesen meghaltak, és sokan életveszélyesen megsebesültek«.] Mindez nagy felzúdulás közepette történt, és két-három embert a padlón sajnálatos állapotban láttam. Isten arra ösztönzött, hogy azonnal a szabadtéren prédikáljak. Az időjárás nedves volt, de több mint nyolcezren követtek a mezőre."

Másnap meglátogatta Walter urat Roxburyben. Walter úr Eliot munkatársa és utóda volt mint az „indiánok apostola". Ez a két férfi vezette azt a gyülekezetet mint két egymást követő lelkipásztor százhat éven át. Whitefield nagyon örült nekik, és Walter is egyetértéssel hallgatta, hogy Whitefield az embert „félig ördögnek és félig állatnak" nevezte. Délelőtt Gees összejöveteli helyén prédikált, „de nem túl zsúfolt hallgatóságnak", mert az emberek nem tudták, hogy hol prédikál. „Délután dr. Sewallnál, nagy tömeg előtt prédikált", majd buzdított és imádkozott, mint szokásos a szálláshelyénél, mindig nagy eredménnyel.

A következő napon Cambridge-be látogatott „a fő egyetemre, ahol egész New Englandből prófétafiakat képeznek". E látogatásról szóló följegyzése fontos eredményekről számol be, amit teljes egészében közlünk. „Az egyetemnek egy elnöke, négy tanára és több mint száz hallgatója van. Aligha mondható olyan nagynak, mint bármelyik legkisebb egyetemünk Oxfordban. Amennyire megtudtam azoktól, akik jól ismerik az állapotát, nem sokkal feljebbvaló egyetemeinknél a kegyességben és az igazi istenfélelemben. A tanárok nem imádkoznak a diákokkal, és nem vizsgálják meg hallgatóik szívét. A fegyelmezés a legmélyebb ponton van. Szennyirodalmat terjesztenek a maguk körében. Tillotson és Clark a fő olvasmányuk ahelyett, hogy Sheppard, Stoddart és ezekhez hasonló evangéliumi írókat olvasnának. Éppen ezért döntöttem úgy, hogy ez igék alapján prédikálok: »Nem olyanok vagyunk, mint sokan azok közül, akik meghamisítják Isten igéjét«, és prédikációm záradékában ezt közvetlenül a tanárokra és a hallgatókra alkalmaztam. A környékből is sok lelkipásztor részt vett, mint ahogy máskor is szokták tenni, és Isten nagy szabadságot és bátor szólást adott. Az egyetem elnöke és az egyházközség lelkésze nagyon szívélyesen fogadott. Délután ismét prédikáltam az egyetem udvarán, különös tekintettel az egyetem hallgatóira. Azt hiszem, hétezren lehettek a részvevők. A Szentlélek sokak szívét megolvasztotta. Az igét hatalom kísérte, és az egyik lelkész hamarosan azt írta, hogy hite szerint a lánya akkor fogadta el az üdvösséget."

Csütörtökön a heti lecke alapján prédikált az első gyülekezetben, de azt mondja, hogy „annyira ránehezedett a legdrágább Megváltóval szembeni hálátlanságomnak az érzete, hogy a Sátán arra késztetett, hogy egy szót se szóljak, és ne hívjam a szegény bűnösöket Jézus Krisztushoz, mert én magam is olyan nagy bűnös vagyok. De Isten képessé tett arra, hogy ellenálljak a kísértésnek. És mivel Jézus Krisztus ilyen nagy irgalmat mutatott irántam, és nem vonta meg Szentlelkét tőlem, a bűnösök bűnösétől, képes voltam átérzéssel beszélni szeretetéről." Ez a saját elméjében végbemenő küzelemről szóló magyarázata éppen úgy tele van egészséges filozófiával, mint mélységes és buzgó kegyességgel. A saját gonoszságáról vallott nézete alapján képes volt Isten szeretetét felismerni, ami a fő eleme volt hallgatói fölött gyakorolt hatalmának. Azon a napon ő és a legtöbb bostoni lelkipásztor együtt vacsorázott a kormányzóval. „Vacsora előtt a kormányzó értem küldött a szobájába. Sírt és jó eredményt kívánt az Úr nevében. Önmagát, a lelkipásztorokat és az embereket imádságaimba ajánlotta. Közvetlenül a vacsora után – a kormányzó javaslatára – kifejezetten imádkoztam mindnyájukért. Majd kocsiján a város végére hajtottunk, de annyira átéreztem lelkem gonoszságát, hogy csodálkoztam azon, hogy az emberek nem köveznek halálra." Charlestownban prédikált. A kegyelem hatása volt megfigyelhető az egész gyülekezetben, és nagy szabadsággal és lelki átérzéssel prédikáltam, jóllehet a reggel átélt fojtó érzés még nem teljesen múlt el."

A következő napon Roxburyben prédikált egy kis emelkedőről, sok ezer ember előtt, Isten jelenlétének hatalmával. Azután többen odamentek hozzá, és elmondták, hogy az ige hatalma megérintette őket. Még nagyobb hallgatósága volt délután, amikor Byles lelkész összejöveteli helyén kívül, a Hollis Streeten épített emelvényről prédikált.

A szombat nagy napja volt. Délelőtt Welsteed templomában és délután mintegy tizenötezer embernek a szabadban prédikált. „Hogy áradt az ige! Örvendeztetett, amikor láttam sokakat az ige hatása alatt úgy, hogy többen – azt hiszem – alig tudták visszatartani sírásukat; az a hely olyan volt, mint Bétel és a menny kapuja." Ezután elment a szálláshelyére. „Az Úr jelenlétének hatalma kísért és követett. Most sokan elkeseredetten sírtak és felkiáltottak az ige hatására, mint akik éhezik és szomjazzák az igazságot. Miután távoztam, Isten úgy intézte, hogy küzdjem a szobámban némelyik drága barátom érdekében és a jelenlevőkért meg a távollevőkért egyaránt. Az Úr Lelke mindnyájukon megnyugodott. Kimondhatatlan fohászkodásokkal imnádkozott értünk."

Vasárnap délelőtt az Old Southon prédikált „nagyon zsúfolt hallgatóságnak, csaknem olyan hatalommal és Isten látható jelenlétével, mint tegnap délután", és 555 fontot gyűjtött árvaházának. Ezek a herkulesi erőfeszítések olyan fizikai eredményeket hoztak, amit az átlagemberek valóban félelmetesnek tekinthettek volna. „Vacsora után nagyon rosszul lett, erősen hányt, de már délután képes volt dr. Colman imaházában prédikálni", ahol 470 fontot gyűjtött össze. „Mindkét helyen nagyon illedelmesen és

szép rendben történtek az események. Az emberek lassan távoztak, mintha nem akartak volna elmenekülni az adakozás elől. Dr. Colman megjegyezte, hogy egész életében ez volt a legkellemesebb idő, amit abban az imaházban töltött." A prédikáció után fölfrissült, korán megvacsorázott, szívélyes látogatást kapott a kormányzótól, kérésükre sok néger előtt és nagy eredménnyel prédikált. A szállására való visszatérésekor buzdította a sokaságot, amely érkezésére várt. „A szellemem már csaknem kimerült, a lábam a verejtékezés és hányás hatására csaknem összeroskadt alattam, de az Úr meglátogatta a lelkem, és Isten vigasztalásától nagyon felfrissülten tértem nyugovóra." Ilyen testi következmények gyakran együttjártak fáradozásaival.

Szeptember 28-án ünnepélyes figyelmeztető levelet küldött Wesleynek, amit talán tévedésből kelteztek ezzel a dátummal. Megérkezése óta kapott leveleket Angliából, amelyek némelyike szomorú beszámolót közölt Wesley arminianizmusáról és perfekcionizmusáról. Valakinek szeptember 23-án ezt írta: „A tökéletesség állítása és a végsőkig való kitartás tagadása teljes abszurdum! Hogy valaki képtelen legyen a vétkezésre és végül mégis ítélet alá kerüljön, ezek ellentmondó kifejezések." Wesleynek ezt írta:

„Kedves Wesley Testvér! Mit gondol, amikor minden levelében vitázik: bárcsak Isten megadná, hogy megismerné saját magát, mert akkor nem követelné az abszolút tökéletességet, vagy nem nevezné a kiválasztás tanát az ördögök tanának. Drága Testvérem, vigyázzon; lássa meg, hogy Krisztusban új teremtmény. Óvakodjék a hamis békétől; igyekezzék belépni a szoros kapun, és teljes igyekezettel tegye bizonyossá elhívását és kiválasztását. Gondoljon arra, hogy Krisztusban még csecsemő, ha egyáltalán már eljutott eddig. Legyen alázatos, kevesebbet beszéljen, többet gondolkozzék, és imádkozzék sokat. Isten tanítsa meg önt, és ő elvezeti minden igazságra. Nagyon szeretem önt. Imádkozom, hogy őrizkedjék a tévedéstől mind alapelvben, mind gyakorlatban. Köszöntöm a testvériséget. Ha vitatkoznia kell, maradjon csendben, amíg nem ismeri a témáját; különben árt annak az ügynek, amit védelmez. Tanulja meg tisztelni Urunk evangéliumát mindenben, és ne felejtsen el imádkozni szerető barátjáért, George Whitefield."

Philip ezt mondja: „bármi igazság legyen is ebben a figyelmeztetésben, ez több mint vereség a meg nem szentelt forma miatt. Az ilyen felhívás csak felingerelhet." Ezt alig említették másként az írók, csupán hasonlóan ítélkező stílusban. Bizonyára helytelen levél volt egy fiatalembertől az evangélium prédikátorához, aki annyira fölötte állt korban és eredményeiben, a kegyesség terén elért hírnevében, és aki maga is oly hosszú ideig lelki vezetője volt az írónak. Whitefield nem írta volna, ha nem lett volna – saját nyelvezete szerint – „felfuvalkodott" a bostoni fogadás és eredmény idején. De Wesley bizonyára megérdemelte ennek jó részét, ha megfelelő stílusban és megfelelő személytől kapta volna. Nem csoda, hogy amikor ilyen nagy tömegek érintkeztek erejével, amikor a lelkészek ilyen ragyogó csoportja csaknem bálványozta, és mindenek fölött, amikor a befutott Belcher udvarolt neki tanácsaiért és dorgálásaiért, éppen úgy figyelmeztetnie kellett őt, mint bármilyen más megtévedt lelket.

Szeptember 29-én, hétfőn kora reggel távozott Bostonból, és kelet felé indult. Marbleheadnél „ezreknek prédikált a város közepén levő tágas helyen, de nem sok látható eredménnyel". Salemben „körülbelül hétezer ember előtt prédikált". Itt az Úr bemutatta dicsőségét. Azt hiszem, egy embert lesújtott az ige szava. A gyülekezet minden részén nagyon megilletődött embereket lehetett látni. Elment Ipswichbe, ahol „kedvesen fogadták R. lelkésznek a templomában." 1743-ban a 77 éves John Rogers és Nathanael Rogers volt Ipswichben a lelkipásztor. Mindketten nagyon lelkesen támogatták az ébredést, és ott volt Daniel Rogers is ugyanabból a családból. Whitefield nagy érdeklődéssel értesült arról, hogy vendéglátója John Rogersnek, az ünnepelt mártírnak a leszármazottja. Másnap néhány ezer ember előtt prédikált ugyanott. „Az Úr feloldott, és a gyülekezetben nagy erő áradt szét." Délután Newburyben „az Úr erővel kísérte igéjét. Az imaház igen nagy volt. Sok lelkész vett részt, és az emberek nagyon az ige hatása alá kerültek. Legyen áldott Isten azért, hogy az ő mennyei hatalma egyre jobban velünk jár!"

Szerdán reggel Hamptonban prédikált néhány ezer embernek a szabad ég alatt. Az erős szél nehezítette a prédikáció hallgatását, és ő sem oldódott fel igazán. Néhányan mégis a beszéd hatása alá kerültek. Portsmouthban illendő hallgatóságnak prédikáltam, de annyira figyelmetlenek voltak, hogy kezdtem kétségbe vonni, vajon ésszerű teremtményeknek vagy vadállatoknak beszélek. Nem láttam azonnali hatást a prédikált ige nyomán, és egy kissé elkeseredtem; de szívem vigasztalására Isten küldött egy fiatalembert, aki így kiáltott fel lelke nagy fájdalmában: „Mit cselekedjem, hogy üdvözüljek?" Innen átment a Maine-állambeli Yorkba, „hogy lássa Moodyt, Jézus Krisztus méltó, egyszerű és hatalmas szolgáját, jóllehet most már eléggé meggyengült a kora miatt". Másnap reggel nagyon megörült, amikor hallotta Moodytól, hogy azon a reggelen száz új teremtménynek kell prédikálnia. „Valóban hiszem, hogy így történt, mert amikor prédikálni kezdtem, nem sokat vagy talán semmit sem szólhattam a rémületről, de nagyon sokat a vigasztalásról." Prédikált délelőtt és este. „A hallgatók egyszerűeknek és mesterkéletleneknek tűntek, és legtöbbjük orcáján könny patakzott."

Aznap este visszatért Portsmouthba, és másnap reggel egy sokkal nagyobb gyülekezetnek prédikált még több eredménnyel, mint azelőtt. „Ahelyett, hogy oktalan állatoknak prédikáltam volna, most okom volt úgy vélni, hogy élőlényeknek prédikálok. Az emberek kezdtek feloldódni hamarosan azután, hogy imádkozáshoz fogtam, és az erő egyre növekedett az egész prédikáció alatt." Csaknem 100 fontot gyűjtöttem az árvaháznak, és amikor Mr. Shurtleff lelkipásztor átadta, azt mondta, hogy sokan mély vallásos hatás alá kerültek. Több ezernek prédikált, és 41 fontot gyűjtött Hamptonban. Másnap Newburyben nagy gyülekezet előtt hirdette az igét, és gyűjtött 80 fontot, majd Ipswichbe ment.

A vasárnapot Salemben töltötte. Az imaházban reggel nyolckor prédikált, imákat olvasott föl, és az episzkopális egyházban kiszolgáltatta az úrvacsorát, majd ismét prédikált az imaházban, de nem látott olyan nagy eredményt, mint előző látogatásakor. Marbleheadben hétfőn délelőtt ezt mondta: „A hegyen voltam, és az Úr hatalmas erővel kísérte igéjét." Két lelkipásztor 70 fontot gyűjtött össze árvaházának. Délután Maldenben prédikált, de kisebb erővel, mint reggel, és estére Bostonba érkezett. Egészsége sokat javult, és elment pihenni teljes békével. Hálás akart lenni az Úrnak azért, hogy így megújította az erejét.

(Folytatása következik)

(Fordította: dr. Gerzsenyi László)

B I B L I A T A N U L M Á N Y

Charles Gresham

Az igaz és üdvös szó

1Tim 2:12-17

Barth Károly, svájci-német teológus, néhány évvel halála előtt előadást tartott teológiai hallgatóknak a Chicago-i egyetemen. Előadás után kérték, mondja el, mi a legnagyobb felfedezés, amit az Újszövetségben találhat az ember. Gazdag élettapasztalatból és komoly tanulmányokból merítve rövid gondolkodás után az idős tudós így válaszolt; „Jézus szeret, tudom jól, mert a Biblia mondja ezt". Ezzel adta tudtára tudós hallgatóinak, hogy amit édesanyja térdén ülve megtanult, az az Isten üzenetének a summája a modern ember számára is.

Ezt az üzenetet foglalta énekbe Charles H. Gabriel;

Ámulva szemlélem a kedves Üdvözítőt,
Látva nagy irgalmát, kegyelmét, csodálom Őt.
Állok a keresztnél, amelyen elvérzett,
és nekem bűnösnek, üdvösséget szerzett.
Mily csodálatos, hogy értem szenvedett.
Csodálatos, hogy engem ennyire szeretett.

Tulajdonképpen erről szól ez a textus. A King James fordítása szerint így hangzik; *„Igaz ez a beszéd és méltó az elfogadásra, hogy Jézus Krisztus azért jött el e világra, hogy megmentse a bűnösöket, akik között én vagyok a legelső"* (1:15). Moffatt ezt így fordítja: *„igaz ez a szó"* és Ronald Know saját fordításában még hozzá teszi *„és milyen üdvösséget szerző szó"*. Vagyis, összevetve James Moffatt és Ronald Know fordítását, Pál megfogalmazása így hangzik; Ez egy biztosan igaz és üdvös szó; *„Krisztus Jézus azért jött a világba, hogy megmentse a bűnösöket, és ezek között én vagyok legelől"*.

Ez az „igaz és üdvös" szó valóban az Evangélium szíve. Az ember bizalommal építhet erre az igazságra. Pál újból és újból úgy látja, hogy ez valóságosnak bizonyult s erre ő maga a leghitelesebb bizonyíték, sőt a legvilágosabb példája a bizonyítéknak. Ez az „igaz és üdvös" szó magában foglalja az inkarnáció bámulatos tényét, Krisztus megváltó munkáját, valamint életét és hatalmát az emberek között. Az „igaz és üdvös" szóval kapcsolatban és ebből kiindulva megismerhetjük a *Tény, Hit, és Érzelem szavakat is.*

I. Az inkarnáció ténye

„Jézus Krisztus eljött e világra" – ez az inkarnáció, tény. Ez a tény többféleképpen jut kifejezésre. János azt mondja: *„az Ige testté lett és lakozott miközöttünk"* (Jn 1:14). Pál egy másik összefüggésben így magyarázza: *„Az idők teljességében az Isten elküldte az Ő Fiát, aki asszonytól született és törvény alatt született..."* (Gal 4:4). Maga a testet öltött, aki itt lakott közöttünk, így nyilatkozik önmagáról: *„Nem azért jöttem a világra, hogy kárhoztassam a világot, hanem, hogy megmentsem"* (Jn 3:17); és másutt: *„Az Ember Fia azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett"* (Lk 19:10).

Egy előre meghatározott időben jelent meg az emberiség történelmében – vagyis az idők teljességében.

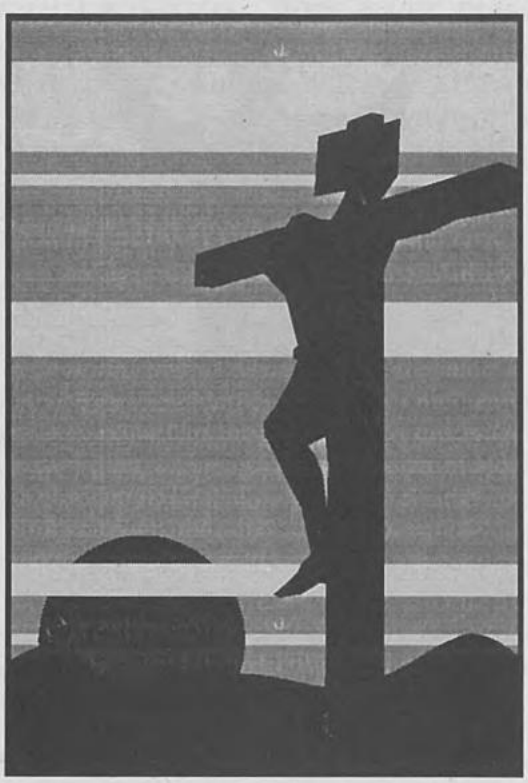
Egyáltalán nem kérdéses, Ő egy előre meghatározott időben jelent meg az emberiség történelmében – vagyis az idők teljességében. Ez a tény eljövetelének bizonyítéka, ami nagyon lényeges, mert ebben az Isten mindenek előtt való szeretete nyilvánult meg az emberek iránt. Tehát úgy jön el, mint emberi lény, amilyenek mi is vagyunk, úgy született, mint mi, úgy élt, mint mi; felnövekedett és szembenézett a kísértéssel. Éhezett, szomjúhozott, elfáradt, kimerült csakúgy, mint bárki közülünk. Előttünk van egy győzelmes Élet, tökéletesen teljesítve. Eljött e világba!

Azért jött e világba, hogy megmentse a bűnösöket. Ezt Ő maga jelentette ki a zúgolódó tömegnek, mikor Jerikóban betér Zákeus házába; mert azért jött, hogy *„megkeresse és megtartsa, ami elveszett"* (Lk 19:10). Tanítványainak pedig kijelenti: *„Nem azért jöttem, hogy nekem szolgáljanak, hanem hogy életemet adjam váltságul sokakért"* (Mk 10:45).

Világosan megmondta, hogy az egészségeseknek nincs szükségük orvosra; csak a betegeknek. Ő a szegényekért, lelki betegekért, elesettekért és elveszett bűnösökért aggódott. Ezt fejezi ki a költő is:

Jézus az elveszettekért jött,
mert hallotta kiáltásukat.
Jézus a szegényekért jött,
mert látta nyomorúságukat.
Jézus jött, hogy mindenkiért
lefizesse a váltságdíjat!

Eljövetele és váltságműve a Golgota csúcsán találkozik. A kereszt lett eljövetelének célja és megváltásunk lényege. Azért jött, hogy meghaljon, de ez a halál helyettesítő áldozat volt, mert Ő *„mindenkiért megízlelte a halált"* (Zsid 2:9). Ő a *„mi bűneinket vitte fel testében a fára"* (1Pt 2:24). Ezért van az, hogy a kereszt tövénél árad ránk Jézus megváltó ereje, ott, meggyötört vérző lábainál találunk bűnbocsánatot és békességet.

A mi bűneinket vitte fel testében a fára (1Pt 2:24).

Ahogy Faber is írja;

Jöjj és tárd ki szíved lábainál,
rakd le bűnöd s mindent, mi fáj;
Dicsőségének koronája az, hogy megbocsát,
és az Úr keresztje új életet ád.

Ez rettenetesen meglepő, de mégis egyszerű tény – *„Krisztus Jézus azért jött e világra, hogy megmentse a bűnösöket"*.

II. A sajátunkká lett hit

A tények magukban véve erőtlenek, mindaddig, míg el nem fogadjuk azt hittel, és magunkévá nem tesszük. Azok ereje csak akkor lesz számunkra valóság, ha elhisszük. *„Kegyelmet nyertem"* – mondja Pál (1:13/b), *„és Urunknak kegyelme szerfelett megsokasodott hittel és szeretettel a mi Urunk Jézus Krisztusban"* (1:14). Majd a 16. versben ezt mondja: *„Bizonyára azért nyertem kegyelmet, hogy mindenek előtt bennem mutassa meg hosszútűrését példa gyanánt azoknak, akik majd ezután hisznek benne az örökéletre"*.

Pál soha nem ismerhette volna meg az isteni irgalmat, a bűnbocsánat bőségét és a csodálatos kegyelmet, ha nem jött volna hittel Jézus Krisztushoz. Soha nem mondhatta volna ki ezeket az *„igaz és üdvös"* szavakat, ha hit által nem tette volna sajátjává Isten művét, az evangélium tényét – a kereszthalált és az üres sírt.

Ami igaz Pálra, az mindnyájunkra nézve is érvényes igazság – vagyis, *„hogy példa legyek azoknak, akik ezután hisznek"*. A tényt el kell hinni, hogy annak eredménye megoldódjon. Kell, hogy ez a hit egész lényünket betöltse. Ezért van nagy jelentősége a bemerítkezésnek, mivel az a hit elfogadásának része. A meghalást és feltámadást szimbolizálja, és képletesen bemutatja a megváltás óriási jelentőségét. Kifejezi azt is, hogy ezután teljesen Istentől függ az életünk, mert rá bízzuk magunkat – meghaltunk a réginek és feltámadtunk egy új életre.

III. A megtapasztalt érzelem

„Jézus Krisztus azért jött e világra, hogy megmentse a bűnösöket; akik között első vagyok én" (1:15). Ez a magabiztosság, ez a bámulatos, bensőből fakadó önismeret megragadja a figyelmünket. Hogy lehetséges, hogy ez a nagy szent, aki odaadásában annyira hasonlít Krisztushoz, önzetlen és önfeláldozó a szolgálatban is, úgy beszél magáról, mint aki a *„bűnösök között első"*?

Meglehet, hogy múltjára utal, mert a 13. versben úgy beszél magáról, mint aki erőszakos, istenkáromló és üldöző volt. De itt jelen időben beszél és nem múlt időben. Mintha csak azt mondaná: folytonosan én vagyok a legbűnösebb.

Úgy gondolom, hogy erre a választ Pál jóságról alkotott felfogásában találjuk meg. Méltatlan voltának felismerése és a bűn iránti érzékenysége abból ered, hogy ő az Úr Jézus Krisztust, aki a mi bűneinket hordozta, erkölcsileg tökéletesnek és dicsőnek látta. Ez a látás tette Pált érzékennyé és ébresztette fel lelkiismeretében e felismerést: *„a bűnösök között első vagyok én!"*

Alexander Whyte egyszer így írt: Rendszerint ez történik, ha meglátjuk Jézus Krisztust. Ez történik, ha Isten szent törvénye színünkbe hatol. Ez történik, mikor saját önző, irigy, maga-javát kereső tisztátalan szívemet letesem az Úr szent szíve mellé. Akkor megundorodva önmagamtól elfordulok és Istenhez térek, zsákba öltözöm és hamut hintek fejemre. Aztán az 51. zsoltár szavaival felkiáltok: *„Könyörülj rajtam Istenem!"*

Ez arra is rámutat, hogy hol a helye az érzelemnek az *„igaz és üdvös"* szavakkal kapcsolatosan. Az érzelem nem alapja az üdvösségnek; az érzelem nem az üdvösség elfogadása; ez velejárója a hitnek és az üdvösségből fakad. Az ilyen érzelem lehet változó – a tény és hit azonban változatlan.

Részben van értelme az ilyen érzésnek, ahogy Pál fogalmaz: *méltatlan vagyok*. Jó és üdvösséges az ilyen érzés, ha nem esünk végletekbe. John Bunyan ezt már kissé eltúlozta. Ő ezt írja: Visszaemlékszem a napra, mikor még gonoszságban és káromlásban leltem kedvemet, és szívemben azt fontolgattam, hogy Isten ellensége vagyok, akkor eszembe jutott a Szentírás szava; *„Békességet*

szerzett kereszthalála által" – és ekkor újból megláttam, hogy Isten és az én lelkem barátok lettek az Ő vére által – újból megláttam, hogy az igazságos Isten és az én bűnös lelkem átölelve megcsókolják egymást, az Ő vérén keresztül. Az volt számomra a boldog nap. Remélem, sohasem fogom elfelejteni. (Bővölködő kegyelem)

Az ilyenfajta érzelem magában foglalja a hálaadást. Ahogy Pál a 12. versben mondja; *„Hálát adok Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak, hogy méltatott engem a szolgálatra..., akinek irgalma szerfelett megsokasodott..., mert kegyelmet nyertem".* Én, a legbűnösebb, elnyertem a kegyelmet. Ezt mi is elmondhatjuk Pállal együtt *„kegyelmet nyertünk"!* Mekkora hálaérzet és köszönet kellene, hogy betöltsön bennünket is?!

„Óh Spurgeon testvér!" – mondta egy idős asszony a híres prédikátornak, „ha egyszer Krisztus engem megment, soha többé nem fogja hallani tőlem, hogy elvesztem".

Valóban, az ilyen érzés, mint a méltatlanság és hálaadás, megtalálják a maguk különböző kifejezési módját, mint a *tény* és az *átformáló hit* eredményének megfogalmazói.

A keleti ég alatt
hangzik a kiáltás:
Egy ember ment meghalni helyettem.

Tövis-koronás áldott fejéből
lábanyomán hullott drága vére,
míg keresztjét cipelve ment előre
énhelyettem.

Így lettél teljesen enyém.
Uram, tégy engem magadévá,
kegyelmed és isteni erőd adja azt
nekem,

hogy gondolatban, szóban, tettben
akaratod cselekedjem. Óh, vezesd lelkem,
ha kell szenvedéseken át is,
Tehozzád, Uram!

Az ilyenfajta érzelmeknek dicséretben kell megnyilvánulniuk. Ezért van, hogy Pál mindezek után mondanivalóját egy csodálatos dicshimnusszal zárja be: *„Az örökkévaló Királynak, a halhatatlan és láthatatlan egyedül bölcs Istennek legyen tisztesség és dicsőség most és mindörökké. Ámen!"* (1:17).

Ez az *„igaz és üdvös"* szó kifejezi azt a tényt, hogy Jézus Krisztus azért jött e világra, hogy megmentse a bűnösöket. Ez az *„igaz és üdvös"* szó valóság lett azoknak, akik azt hittel elfogadták. Ez az *„igaz és üdvös"* szó eredményezi azt az érzést, hogy méltatlan vagyok, és ezért van hála és dicséret a szívemben. De ez a két szó *„igaz és üdvös"* döntésre is kötelez. *Elizabeth Cheney* fogalmazta ezt meg csodálatosan:

Mikor csend van körülöttem
éjjel vagy nappal,
felriaszt egy kiáltás.

A keresztről hangzott felém,
mikor legelőször hallottam.
Elindultam a hang után s
egy embert láttam függni a fán,
és azt mondtam: „Én leveszlek téged".
Megpróbáltam kihúzni lábából a szeget
de Ő így szólt: „hagyd ott,
mert addig nem szállhatok le
míg minden ember együttesen
eljön leemelni engem!"
S én szóltam: Nem hallom kiáltásod,
mit tegyek?

Ő válaszolt: „Menj, járd be a világot,
mond el mindenkinek – hogy
ott függ egy ember a kereszten".

Ez az az üzenet, amit nekünk tovább kell adni. Ez az *„igaz és üdvös"* szó.

Fordította: Gerő Sándorné

A SZOLGÁLAT ÚTJÁN

Győri Kornél teológiai tanár

A GYÜLEKEZETVEZETŐ STÁTUSA, FELADATA ÉS HATÁSKÖRE A GYÜLEKEZETBEN

E kissé barokkos hangzású téma kitűzését a Diakónus Bizottság levele szerint az a tapasztalat indokolta, „hogy szinte nincs két gyülekezet, ahol egyformán értelmeznék ezt az új szolgálati munkakört". Ez valóban így van, bár ami a szolgálati munkakör „új"-ságát illeti, ez csak bizonyos megszorításokkal érvényes.

❖

Az alkotmányozó munka fáziseltolódásának jellegzetes következménye

Az Alkotmányozó Bizottság eredeti tervei szerint az MBE Alapszabályát, valamint Szervezeti és működési szabályzatát szorosan követte volna a Szolgálati rendtartás. Ez utóbbi irat azonban – egyéb fontos megbízások miatt – még most is csak részben készült el. Ez általában nem okozott különösebb zavart, kivéve egy témakört, s ez a gyülekezetvezető szolgálata.

A gyülekezetvezető hellyel-közzel előfordul az SZM-ben, és egységesen be is vezették e szolgálatot a gyülekezetekben. Az SZM azonban a Szolgálati rendtartás közeli megjelenésében bízva – minden tartalmi meghatározás nélkül említi a gyülekezetvezetőt. A gyülekezetek legtöbbje az új elnevezést egyszerűen a korábbi „helyi megbízott" feladatkörére alkalmazta. Jó néhány helyen azonban egységes értelmezés híján megindultak a helyi értelmezések, s ezek többször is a legegyszerűbb utat követve magát a tisztségmegjelölő szót elemezték.

Az összetett szó – *gyülekezetvezető* – második tagja: „*vezető*" – különösen a lelkipásztor szóval szembesítve – azt a képzetet keltettee némelyekben, hogy a sokféle változtatás közepett egy lényeges változtatásra került sor a gyülekezet hagyományos szervezeti felépítésében is. A vélt változás lényege: most már nem „a lelkipásztor a gyülekezet első – fölavatott – tisztségviselője", hanem a gyülekezetvezető. Az e felfogást vallók érvelése rendkívül egyszerű, hiszen – mint mondják – még a gyermek is megértheti, hogy az vezeti a gyülekezetet, akinek a tisztség megnevezésében benne van, hogy „vezető".

Természetesen egy lelki közösség – így a baptista egyház is – elhatározhat közös akarattal bármilyen gyülekezeti szervezeti változtatást. Olyat is, amely a mai nemzedék által hagyományosnak megismert lelkipásztor-hangsúlyos modellt a gyülekezetvezető-hangsúlyos modellre cseréli. Ilyen döntés azonban egyetlen közgyűlésünkön sem született, sőt még erre irányuló javaslat megvitatására sem került sor. Az eddigi gyülekezet-szervezettől való eltérés az új elnevezés ürügyén lehet jószándékú félreértelmezés, vagy a rejtett vezéri becsvágy érvényesítésére irányuló törekvés következménye. Ám akár így, akár úgy legyen, végső soron megalapozatlan és ezért nem tartható fenn.

Mielőtt megkísérelnénk a Szolgálati rendtartás munkaszövegnek szánt első fogalmazványával a félreértést eloszlatva tiszta vizet önteni a pohárba, kövessük nyomon – ha csak vázlatosan is – azt az utat, amelyet az újszövetségi gyülekezet a gyülekezet vezetésének gyakorlatában végigjárt.

A főbb gyülekezeti tisztségek alakulása az egyháztörténelemben,

az egyetemes papságon (*sacerdotium commune*) belül

Az Úr Jézus a *Tizenkettőt* elkülönítette a többitől, és rájuk bízta a benne hívők vezetését. Az apostolok az Úr Jézus életében az ő közvetlen irányításával, feltámadása után Szentlelke vezetésével megbízottaiként jártak el a lélekmentésben, a gyülekezetek megszervezésében és irányításában, sőt elvi jellegű döntésekben is (ApCsel 10:47, 15:28. 29; Gal 2:9).

A Tizenkettő mellett az első időkben *más vezetőkkel* is találkozunk. Ezek feladatait nem mindig tudjuk pontosan meghatározni és egymástól elkülöníteni. A Tizenkettőn kívüli „apostolok", „elöljárók" (proisztamenoi), „vezetők" (hégumenoi), „felügyelők" (episzkopoi), továbbá a különféle karizmákkal rendelkezők elnevezései sok esetben csak átmeneti jellegű megbízatásra utalnak; a „presszbüterosz" név pedig gyakran nem vezetői megbízatást jelez, hanem olyan hívőkre vonatkozik, akik valami miatt tekintélynek örvendettek. *Időre volt szükség és bizonyos tapasztalatokra,* amíg a szolgálat állandósult formái kialakultak, a feladatkörök tisztázódtak. Mindez a Szentlélek irányításával ment végbe (vö. Jn 14:26, 16:12—14).

Úgy tűnik, hogy az apostolok kezdetben nagyon közelinek gondolták az Úr Jézus visszajövetelét, ezért az általuk alapított gyülekezetekben a közösségi (kollegiális) vezetést alkalmazták, de úgy, hogy a vezetőség teljesen az illető apostol hatáskörének volt alárendelve. A jeruzsálemi presbiter-testület hasonlított a hét férfiből álló zsidó presbiter-tanácshoz, amely a papokból és írástudókból

álló szanhedrin élén állott. Ezt a formát – amelyet ma sokan **palesztinai vezetési formának** mondanak – az első időben a pogányságból megtérteknél is alkalmazták, mert így célszerűbbnek és könnyebbnek látszott a sokistenhitben és pogány erkölcsökben nevelkedett megtértek irányítása. Amikor a paruzia, az Úr Jézus dicsőséges visszatérése késlekedett, önmaguk pedig abba az életkorba jutottak, amikor már ajánlatos volt utódokról gondoskodniuk, az úgynevezett **antiókhiai forma** kezdett általánossá válni. Antiókhiában ugyanis, továbbá a Pál apostol által alapított gyülekezetekben nem presbiter-testület, hanem egyetlen megbízott vezető volt az, aki teljes felelősséggel tartozott az apostolnak, és arra volt szánva, hogy az apostoli teendőket folytassa. Ilyen volt Krétában Titusz, Efézusban Timótheus, Rómában Kelemen, Antiókhiában Ignác.

Az antiókhiai forma elterjedésére utal, hogy míg Pál apostol korábbi leveleit egyes gyülekezeteknek írja, a pásztorleveleket már a gyülekezetek vezetőinek címezi, és őket utasítja. Az ilyen legfőbb irányító megléte szándéka ellenére előmozdíthatta a mai értelemben vett püspöki hatalom és a hierarchia kialakulását. Ezzel szemben a palesztinai formának a zsinagóga mintájára alapított kollegiális vezetési gyakorlata fékezően hatott a hierarchia kiépülésére.

Anélkül, hogy részletesen elemeznénk, csupán tényként közöljük, hogy a reformáció egyházai közül a kálvini és az – ebben vele szoros szellemi rokonságban lévő – anabaptista-baptista irányzat szakított gyökeresen az ún. antiókhiai egyszemélyi irányítást követő modellel és határozta el a kollegiális vezetésnek a palesztinai formára visszautaló gyakorlatát. Ha nem is tudtuk vagy tudnánk néven nevezni, valójában e két forma viaskodik folyamatosan egymással a baptizmus missziótörténetében. E viaskodás fő kérdése, hogy

a három legfőbb újszövetségi gyülekezeti alaptevékenység kit illet, hogyan viszonyul egymáshoz?

A Krisztus egyházának, gyülekezetének háromféle feladat, hatalom adatott. Először a Krisztus nevében való **tanítás** hatalma (*potestas docendi*, Lk 10:16), másodszor az Ő nevében való **kormányzás** hatalma (*potestas gubernandi*, Mt 18:18) és harmadszor az Ő nevében való **irgalmasság** gyakorlásának hatalma (*potestas misericordiae*, ApCsel 6:2-4).

Az elsőben **prófétai** tisztségének munkáját folytatja tovább az Úr Jézus, a másodikban a **királyi** tisztségét és harmadikban **főpapi** tisztét. A **lelkipásztorokra** a tanítás, az Ige és a szentségek szolgálata bízatott; **a presbiterekre** a kormányzás, a **diakónusokra** pedig a szeretetszolgálat. A missziótörténet azonban arra tanít, hogy nem lehet ezeket a tisztségeket úgy értelmezni, mintha az egyiknek semmi köze sem volna a másik munkájához. A presbiterek épp úgy pásztorai a nyájnak, mint a lelkipásztorok (ApCsel 20:28), s a lelkipásztorok épp úgy illetékesek a kormányzásra, mint a presbiterek (1Tim 5:17), és ugyanígy részt vehetnek a diakónusok is a kormányzásban. Szerves egységet képeznek ezek a tisztségek a Krisztusban; ennek az egységnek kell(ene) kifejezésre jutnia az egyes gyülekezeti vezetőségekben, amelyekben egymást kiegészítő egységgé válik ez a három tisztség.

Az egység biztosítása egyfelől és a tisztségek elhatárolása másfelől jellegzetesen tükröződik egyházszervezetünk alakulásában.

A gyülekezet vezetésének alakulása a magyarországi baptista közösségben

A hamburgi befolyás alatt fejlődő magyarországi baptista közösség 1905-ben elfogadott *A baptisták egyházi szervezete* még úgy állítja egymás mellé a kormányzást és a tanítást a gyülekezetben, hogy az előbbit a hitközségi* (gyülekezeti) elöljáróra, míg az utóbbit a hitszónokra (lelkészre) bízza a kivonatos idézetek szerint:

„16. § *Az egyházi szolgák rangkülönbség nélkül a következők:*
Először: Hitközségi elöljárók,
Másodszor: Hitszónokok (lelkészek)...

17. § *Az egyházi szolgák kötelességeiről és jogairól:*
*Először: **A hitközségi elöljáró** a hitközség vezetője és hivatalnoka s mint ilyen, köteles a tagok nyilvántartásáról gondoskodni, a hivatalos bejegyzéseket eszközölni, a diakónusok vagyoni kezelését ellenőrizni és a hitközségi gyűlés határozatait végrehajtani, illetve végrehajtatni.*
Utalványozási joga van a költségvetés korlátain belül...

*Másodszor: **A hitszónok** a hitközségnek prédikátora (lelkésze), tehát kell, hogy különös képességgel bírjon szentbeszédek tartására. **Minden hitszónok lehet egyszersmind hitközségi elöljáró** is, de ekkor kivételes esetekben az elöljárói címet viseli...*

19. § *Egy hitközségben lehet **egy elöljáró, több hitszónok...** A hitszónokok közül az első helyet az foglalja el, akit erre a hitközség megválaszt...*

20. § *A polgári hatóságokkal szemben a képviseletet **a hitközségi elöljáró** vagy a hitközség által megbízott helyettese teljesíti.*"

A közölt szabályzatból egy olyan gyülekezetszervezet áll előttünk a századelőről, amelyben a gyülekezet első tisztségviselője a hitközségi elöljáró, a lelkipásztor csak utána következik. Ez a képlet az ország vidéki, főleg alföldi gyülekezeteiben nyomokban még a második világháború után is föllelhető. A lelkipásztorok képzettségének állandó növekedése azonban egy olyan informális felépítést hozott létre, amely ezt a formális felépítést kikezdte, végül gyakorlatilag föl is számolta. Ez elsősorban a mértékadó, meghatározó gyülekezetekre volt jellemző, s példájuk nyomán ez a gyakorlat terjedt el a kisebb gyülekezetekben, körzetekben is. Az 1967-ben megalkotott ***Baptista alapokmányok*** már ezt az évtizedek óta megszilárdult szokásjogot szentesíti.

Mit mondhatunk e döntésről, egyáltalán az elsőbbség kérdéséről az egyházi hatalomról alkotott baptista fel-

* A régies „hitközség" szó a mai szóhasználatnak megfelelően „gyülekezet"-tel helyettesítendő.

fogás alapján? Az Úr Jézus a maga hatalmát az egyháznak, a hívők összességének adta. Csak azt mondhatjuk igazi hatalomnak, amely az egész közösség birtokában van. *Az elsőbbség* pedig csupán az egésztől kapott feladat hűséges elvégzésében, és nem a hatalom önkényes gyakorlásában mutatkozhat meg. A lelkipásztori szolgálatra történő fölavatás nem egy külön rendbe való felvétel, hanem az egyház egy Isten által elhívott tagjának istentiszteleti formák között véghezvitt felhatalmazása arra, hogy az igét hivatásszerűen hirdesse; vezesse és gondozza a rábízottakat, és a gyülekezet életének különféle tevékenységeiről gondoskodjék. A lelkipásztori tevékenység szolgálat. Aki szolgál, Isteni megbízást teljesít, és nem független hatalmat gyakorol. Hogy mennyire így van, ezt az mutatja legnyilvánvalóbban, hogy a lelkipásztornak egymagában arra sincs joga, hogy valakit fölvegyen a gyülekezetbe, vagy kizárjon. Mindenben a gyülekezet vezetőségével és a gyülekezet egészével összehangoltan és együttműködve kell cselekednie. (Természetesen ez érvényes a vezetőség és a gyülekezet minden tagjára is!)

Egyébként érdemes megemlíteni, hogy az 1967. évi alapokmányok előkészületei és elfogadása során senki sem vitatta azt a megfogalmazást, hogy „a gyülekezet első fölavatott tisztségviselője a lelkipásztor" és nemcsak a tanítás felelőse. Ezt mindenki magától értetődőnek vette. 1967-ben a hitközségi elöljárót – akinek addigra még a neve is eltűnt – tulajdonképpen a lelkipásztor irányításával működő két tisztségviselő váltotta föl: a **helyi megbízott** és az **igehirdető-helyettes.** E két tisztséget ennek megfelelően az 1967. évi szabályzat így határozza meg a 16/2. mellékletben:

A helyi megbízott

1. Helyi megbízottá csak olyan, teljes jogú gyülekezeti tag választható meg, aki valamilyen, eddig betöltött gyülekezeti tisztségben közmegbecsülést szerzett. (Előnyben részesítendők a presbiterek és a diakónusok.)

2. A helyi megbízott feladatai:

*a) **A lelkipásztor akadályoztatása** esetén **a lelkipásztor vagy a vezetőség megbízása alapján** a gyülekezet hivatalos képviselete az egyházi szervek és a világi hatóságok előtt;*

b) a gyülekezeti alkalmazottak munkaügyi, társadalombiztosítási stb. iratainak aláírása.

*3. A helyi megbízott közvetve a gyülekezet és a vezetőség, **közvetlenül a lelkipásztor irányítása és útmutatása szerint látja el feladatát.** Végzett munkájáról szükség szerint, de évenként legalább négyszer beszámol a vezetőségi és a gyülekezeti tanácskozáson.*

A gyülekezeti igehirdető-helyettesek

1. Gyülekezeti igehirdető-helyettesekké a presbiterek, a diakónusok és az elöljárók közül azok választhatók meg, akik a gyülekezeti és a mindennapi életben közmegbecsülést szereztek, és a Szentírás üzenetének tolmácsolásához szükséges adottságokkal rendelkeznek.

2. Az igehirdető-helyettesek kötelességei:

Általában a szolgálat betöltéséhez szükséges igei és egyéb ismeretanyag rendszeres gyarapítása, az egyes igeszolgálatokra való gondos felkészülés.

***A lelkipásztor távollétében az igehirdetés szolgálatának ellátása** a Szentírás és a reá épülő Baptista Hitvallás szellemében, a valamint a lelkipásztor távollétében az istentiszteletek irányítása, a jórend biztosítása.*

*3. Az igehirdető-helyettesek **munkájukat a lelkipásztor útmutatásai szerint végzik,** de személyükben felelősek szolgálatuk pontos és hűséges ellátásáért, valamint az általuk mondottak tartalmáért.*

Figyeljük meg a csokorba szedett kifejezéseket: „a lelkipásztor akadályoztatása esetén..." „távollétében"; „a lelkipásztor... megbízása, irányítása és útmutatása szerint". A lelkipásztor egyszemélyi vezető szerepe egyértelmű. Ezt támasztják alá azok az egyházszervezeti szabályok, amelyek a pénzgazdálkodás szabályszerűségéért is első helyen teszik felelőssé a lelkipásztort (13. §), vagy amelyek a vezetőségi, a gyülekezeti és a körzeti tanácskozás vezetését, elnökletét egyedül a lelkipásztorra ruházzák (16., 19., 20. és 22. §). Ez egyértelmű eltolódás az ún. antiókhiai forma – modern kifejezéssel élve –, a *„one man system"* felé.

A kilencvenes évek szabályzatmódosításai e téren – a palesztinai forma érvényesítése jegyében – józan kiigazítást szorgalmaztak ugyan, de semmiképpen sem törekedtek az 1905-ös hitközségi elöljáró-hangsúlyos helyzet korszerű megnevezésekkel való visszaállítására. (Ez a törekvés és behatárolás tükröződik egyértelműen a velünk közös gyökerű, de több mint hét évtizede tőlünk függetlenül fejlődött Romániai Magyar Baptista Gyülekezetek Szövetségének 1995. május 1-jén elfogadott új szabályzatában is, amelyben a lelkipásztor áll a gyülekezetek élén.)

Melyek voltak az imént említett kiigazítások?

„A gyülekezet teljes értékű képviselete a lelkipásztor **és** a gyülekezetvezető együttes fellépése által valósul meg" (ASZ 4. § (10) bek. v.ö. SZM 5. § (2) bek. 14. § (2) a) pont).

A lelkipásztor a gyülekezet vezetőségének elnöke (SZM 7. § (2) bek.), de a vezetőségi, körzeti vezetőségi és a gyülekezeti tanácskozáson „a lelkipásztor és/vagy a gyülekezetvezető elnököl" (SZM 6. § (1) bek., 7. § (3) bek. és 8. § (2) bek.).

Az alkotmányozók szándéka egyértelmű: a lelkipásztor mellől korábban teljesen eltűnt, s elsősorban kormányzási feladatokért felelős – akárminek nevezett – vezető munkatársat a kollegalitás elvének újra érvényesítése céljából nem egyszerűen visszahozni, hanem **behozni a képbe.**

E munkatárs megnevezése sok vita tárgya volt az Alkotmányozó Bizottságban. Elvileg megmaradhatott volna a „helyi megbízott" a régi szabályzatból, de ezt a kihe-

lyezett rendőrségi emberrel való képzettársítás lehetősége miatt a többség elvetette. Ekkor vettük elő – a más témánk kapcsán is többször tanulmányozott német baptista gyakorlatból – a „*Gemeindeleiter*" név tükörfordítását –, a „gyülekezetvezetőt". Hangsúlyoznunk kell, hogy a „*Leiter*" nem „*Führer*". Míg az előbbi „vezető vagy elöljáró", az utóbbi inkább „vezér" értelemmel fordítható. Ez az elhatárolás azonban a gyakorlatban nem mindig ismerhető fel. Így történhetett meg, hogy itt-ott a gyülekezetvezető gyülekezetvezérré „nőtte ki" magát. Márpedig, ha ez csak egy helyen is megtörtént, elég okot ad a riadalomra; legalább annyira, mint a lelkészhegemón gyülekezeti szervezet.

Ma már biztosnak tűnik – a lelkészi kar hozzászólásainak fényében még inkább –, hogy a félreérthető gyülekezetvezető nevet vagy ki kell cserélni – (a beérkezett javaslatok még nem igazán jók: vezető presbiter, vezető diakónus, vezető elöljáró), vagy nagyon alaposan tisztázni kell a jelentését. Ezért fontos, hogy közkinccsé tegyük azt a megfogalmazást, amire a közösség képviseletében szolgáló alkotmányozók már eljutottak.

Hogy miről is van szó, azt – sok kérdést eleve megválaszolva – a Szolgálati rendtartásnak a gyülekezetvezetőről szóló – eddig még nem közreadott – szövegtervezete mutatja, amelyben tulajdonképpen az 1967-es **helyi megbízotti** és **igehirdető-helyettesi** feladatok ötvöződnek a lelkipásztort támogató vagy őt helyettesítő módon.

Álljon tehát itt a szövegtervezet!

A gyülekezetvezető

1. Gyülekezetvezetővé a presbiterek, a diakónusok, az evangélisták és az elöljárók közül az választható a gyülekezeti tisztségviselők választására vonatkozó általános ügyrend szerint, aki a gyülekezeti és a mindennapi életben ***közmegbecsülést szerzett****, és felismerhető benne* ***a vezetés kegyelmi ajándéka.***

2. A gyülekezetvezető jogai és kötelességei:

a) A lelkipásztor felkérésére jelenlétében is, egyébként a lelkipásztor távollétében – vagy a lelkipásztori szolgálat megüresedése esetén –

– elnököl a vezetőségi és a gyülekezeti tanácskozásokon,

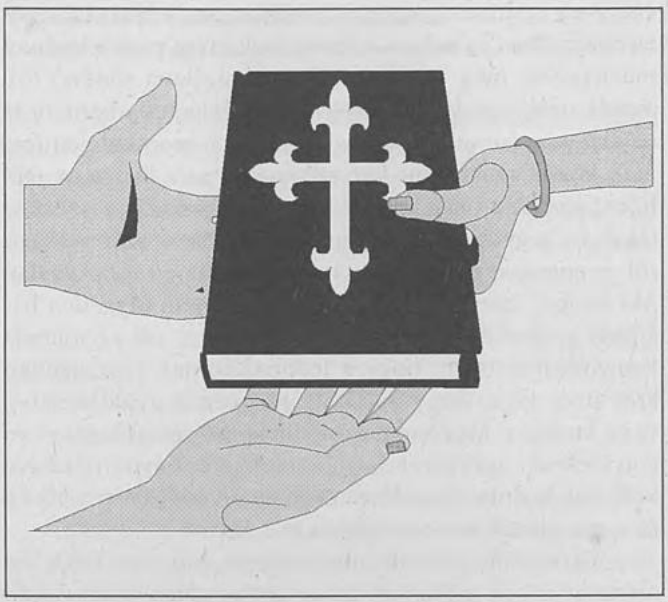
– irányítja az istentiszteleteket, biztosítja azok jórendjét, ellátja vagy elláttatja az igehirdetés szolgálatát a Szentírás és a reá épülő Baptista Hitvallás szellemében;

b) a lelkipásztorral együtt a gyülekezet hivatalos képviselete; a lelkipásztor vagy a vezetőség alkalmi megbízása alapján önállóan is;

c) a lelkipásztorral együtt társ-aláírója a gyülekezet hivatalos leveleinek.

3. A gyülekezetvezető közvetve a gyülekezet és a vezetőség, közvetlenül a lelkipásztor irányítása és útmutatása szerint látja el feladatát. Végzett munkájáról szükség szerint, de évenként legalább kétszer beszámol a vezetőségi és a gyülekezeti tanácskozáson.

Ismételten szembesülünk azzal a kimondott vagy kimondatlan kérdéssel, hogy: a gyülekezetvezető vagy a lelkipásztor a fontosabb?

A lelkipásztor a legritkább esetben származik abból a gyülekezetből, amelyben szolgál. Ezt a tényt megragadva valaki úgy érvelt, hogy a helyből származó és helyben maradó gyülekezetvezető szerepe gyakorlati szempontból hasznosabb a közösségben, hiszen az átmenetileg ott tartózkodó lelkipásztornál jobban ismeri a helyi hagyományokat és viszonyokat. Mit mondhatunk erről? Szerintünk a lelkipásztor és a gyülekezetvezető szolgálata a szeretet által vezérelt dialektikus együttmunkálkodásban válik leginkább a gyülekezet hasznára. A gyülekezetvezető helyi ismerete kell ahhoz, hogy a közösség megőrizze gyökereit, felszínre hozhassa sajátosságait és otthon legyen adott környezetében, viszont a lelkipásztor kell ahhoz, hogy az egyetemesség, a szolgálat új szempontjainak érvényesítése által fejlődjön és ne rekedjen meg saját múltjában, megszilárdult szokásaiban. Ezért téves és a gyülekezetet súlyosan károsító kijelentés az, ami a közelmúltban egy gyülekezetvezető szájából elhangzott: „Mivel mi hívtuk a lelkipásztort és nem ő választott minket, neki kell alkalmazkodnia hozzánk, és semmiképpen sem nekünk őhozzá". Amikor ilyesmi ellenvetés nélkül nemcsak elhangozhat, hanem már itt-ott gyakorlattá is lett, egyetlen, a misszióért felelős vezető és gyülekezeti tag nem mondhatja azt, hogy nem kell foglalkozni az előadásomban fölvetett kérdéssel.

* * *

Az eddig föltártak alapján bízom abban, hogy közös gondolkodással és együttes akarattal, Isten Lelkének vezetésére figyelve megtaláljuk végre azt a megoldást, amely missziónk jelenlegi szakaszában a legjobban szolgálja az evangélium és a gyülekezet ügyét!

(Az 1996. május 13-án Budán megtartott diakónusistentiszteleten és az 1996. június 17-én Tahiban, a bibliatanulmányozási napok keretében elhangzott előadás szerkesztett változata.)

TANULMÁNYI SZEMLE

Dr. Bretz Gedeon (G. WILLIAM BRETZ, MD)/

Itt a döntés órája

Példabeszédek 2:1-7

Körülbelül 60 évvel ezelőtt, mint a Magyar Postás missziómunkása és az Égi Posta havilap szerkesztője édesapám kiadott egy traktátust *„Itt a döntés órája"* címmel. Ez a két lapos nyomtatvány sok járókelő egyén kezébe került, megtérésre és a Megváltó melletti döntésre sürgetve őket. Nem tudom, hány személy életét befolyásolta ez a missziós röpirat, vagy hány illető tért meg az olvasása nyomán. Úgy értesültem azonban, hogy 20 évvel a kiadását követően a nagybetűs címoldal megpillantása egy fiatal férfi életében az események lavinaszerű sorozatát indította el, amely az egyik nővérem kezének megkérésével végződött.

A cím: *„Itt a döntés órája"* mégegyszer feltűnik a láthatáron, de ebben az esetben egy más téma keretében. A jelenlegi értelmezés a keresztény etikai döntésre vonatkozik.

Egy üzletembert megkérdeztek, hogyan értelmezi az etikai döntést az ő hivatásában. Az üzletember egy kis történettel válaszolt. Nem régen egy százezer dolláros üzleti megbízást vállalt el. Tévedések következtében kétszeres fizetéshez jutott, mert az eladó és a vevő is fizette a teljes szolgálati díjat. Az etikai dilemma, amivel az ő kiértékelése szerint szembeállt: vajon megmondja-e a kétszeres díj megszerzését az üzlettársaknak?

Gyakran etikailag többet várunk el társainktól, mint önmagunktól.

A rendőrség tettenért egy rablót, amint a lopott holmival telegyömöszölt tarisznyával lopakodott ki egy házból. A bíróságon a bíró megkérdezte, hogy van-e cinkosa. „Mi a cinkos?" – kérdezte a rabló. A bíró próbálta megmagyarázni: bűntárs, részestárs, segítőtárs. „Ó" – felelte a rabló – „teljesen egyedül kellett tennem mindent, bíró úr. Nehéz manapság megbízható segítőtársat kapni."

Az etikai döntés szilárd egyéniséget és bölcsességet követel. Egy állhatatos republikánus párttag bírói állást követelt Lincoln elnöktől a választási mozgalomban tett szolgálatainak viszonzásaként. Az elnök tudatában volt a kérelmező jogi képessége alacsony színvonalának, és elutasította azzal az okkal, hogy nincs üres állás. Másnap reggel, amint a kérelmező sétált a Potomac folyó partján, szemtanúja volt, amint megfulladt embert a folyóból kihúztak, és felismerte a szerencsétlenség áldozatában az egyik állami bíró személyét. Menten visszaszaladt a Fehér Házba, ahol Lincoln elnök éppen reggelizett, és követelte a kinevezését az immár bizonyosan üres állásra. Lincoln a fejét rázta. „Sajnos, túl későn jöttél." Már kineveztem egy ügyvédet, aki ott volt, amikor a bíró beleesett a folyóba.

Egyesek próbálják leegyszerűsíteni az etikai döntést, úgy vélve: Morális az, ami után jól érezzük magunkat és inmorális az, amikor egy egyén nem tesz meg valamit, amit meg kellene tennie.

Milyen etikai kérdéseket vetít elénk a mindennapi élet? Kötelességünk minden esetben az igazság teljes kinyilvánítása. Szavazzunk-e olyan politikai vezetőre, aki a mi véleményünkkel egyetért, de egyéni életében elítélendően viselkedik; milyen mértékű fegyelem és szabadság szükséges kötelességtudó gyermekek nevelése céljából; milyen mértékben hozhatjuk elő személyes véleményünket egy közösségi ügy megtárgyalásában; hogyan viszonyuljunk egy ügyhöz, amellyel kapcsolatban egyéni állásfoglalásunkat a többség ellenezte; hogyan jussanak házastársak és családtagok közös elhatározásra, mit tegyünk, ha egy családtag, barát vagy hittestvér rossz vagy törvénytelen útra tér, milyen kötelezettségeink vannak gyülekezeti tagságunkkal, munkahelyünkkel, állampolgárságunkkal kapcsolatban; milyen felelősségünk van a környezet tisztaságának védelmében, az emberek egyenjogúságának biztosításában; mit tegyünk, ha az állam vallásszabadságunkat korlátozni akarja?

Létezik minden etikai kérdésre egy egyetemes megoldás, vagy a hitünk és Istennel való kapcsolatunk az átlagtól eltérő irányba tereli elbírálásainkat?

Egy első elemistától megkérdezték, mikor kell visszamennie iskolába. A felelet így hangzott: „Nem megyek vissza, mert a tanító megzavarodott". „Megzavarodott?" „Igen" – felelte a diák. „Egyik nap azt mondta, hogy 4 meg 1 az 5. Ma meg azt állította, hogy 2 meg 3 az 5. Hát miért menjek vissza?" Az etikai választások útelágazásainál gyakran kétkedve kell töprengenünk, ha nincs egy átfogó módszerünk a morális kérdések keresztrejtvényének megoldására.

Az amerikai kongresszusnak az abortuszról szóló törvényjavaslatával kapcsolatban Clinton elnök a következő nyilatkozatot adta: „Tanulmányoztam és imáimban hordoztam ezt a javaslatot, és a törvény megváltoztatását ajánlom. Clinton elnök egy etikai döntést hozott, és ebben a műveletben 3 fonal fűződik egybe.

1. A nyilatkozatból világosan következik, hogy az elnök hisz Istenben.
2. A második fonal: tanulmányozta és mérlegelte az idetartozó tárgyi adatokat.
3. A harmadik fonal: imádkozott, ami Istennel való élő kapcsolatra utal.

A keresztény etikai döntésnek hasonlóképpen 3 fonala van:

I. Az első fonal a hitvallás: Isten a Teremtő. Isten teremtette az embert. Nemcsak bennünket teremtett. Ő a teremtője és szerető atyja minden embernek. A vele való kapcsolatunk révén minden egyénnel testvéri viszonyban állunk.

Továbbmenően Isten teremtette az eget és földet, minden növényt és csúszó-mászó állatot. Ezek gondozásával Isten az embert bízta meg. Tehát a víz, levegő, talaj és tér tisztán tartásáért és a növényvilág és állatvilág fenntartásáért mi vagyunk felelősek. A sáfárság magában foglalja a használat előjogát és a gondozás és védelem kötelezettségét. Ebből kifolyólag személyes megkülönböztetés faj, nemzetiség, nem és vallás indokával, vagy az állat- és növényvilág, természet és tér gondatlan használata ellentétben áll a keresztény etikai elvekkel.

II. Az erkölcsi döntés második fonala az ismeretszerzés. Döntéseink túlnyomó hányada összefüggésben áll bibliai, egyházi, szociális, tudományos, politikai vagy törvényes vonatkozásokkal és alapelvekkel. Az ismeretünk terjedelme az egyes tárgyakban sorsdöntően befolyásolja a döntéseink helyességét, minőségét, pontosságát és meggyőző erejét. Ismeretszerzésünk kalászszedegetésében 5 kútforrásra támaszkodhatunk.

1. A Biblia bizonyságtétele
2. A hívők közössége
3. A hagyomány vagy tradíció
4. Technikai és tényi szakértelem
5. Társadalmi törvények

A/ A Biblia az első kútforrása, hiteles krónikája az Isten és ember közötti együttműködésnek. Az első etikai követelmény Isten részéről a Tízparancsolatban nyilvánul meg, amely tilalmat bélyegez 8 emberi tevékenységre, mint bálványimádás, esküvés, gyilkosság, paráznaság, lopás és hamis tanúskodás. Ugyanakkor megerősít két alapvető erényt: emlékezés a szombatra és a szülők tisztelete. 1800 évvel később Jézus egy új etikai követelményt helyez a régiek fölé: *új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek.* A Szentírás alapjain életre kelnek nagyszerű történetek, amelyekben hithősök fontos etikai döntésekre jutottak Isten befolyása alatt. A nyugati kultúra fejlődése és létezése magán hordozza a bibliai elvek ecsetvonásait. Modern korunk összefonódott írásmagyarázata, amely visszavetíti a bibliai szöveget annak földrajzi, történelmi és kulturális hátterébe, nem csökkentette, hanem előlendítette a Biblia befolyását és tekintélyét.

Egy hölgy az öreg családi Bibliát postázta testvére címére egy távoli városba. A postahivatalnok méregetés közben megkérdezte: „Van valami törékeny ebben a csomagban? A hölgy válaszol: „Ó, hacsak nem a tízparancsolat".

B/ A hívők gyülekezete a második erőforrása az etikai ismeretnek. A történelem során egyházi vezetők, szervezetek és Isten prófétái elismert szónokai voltak az erkölcsi elvek meghatározásának. Ez történt, mikor Nátán próféta megrótta Dávidot a Betsabéval való viszonya miatt, amikor az észak-amerikai egyházak elítélték a déli államok rabszolgatartó rendszerét, amikor Pál apostol visszaküldte Onézimust, a megtért rabszolgát a tulajdonosához, Filemonhoz, de nem mint egy rabszolgát, hanem mint a rabszolgatartó testvérét Krisztusban. Billy Graham hat amerikai elnöknek volt a tanácsadója. Miért fontosak az egyházak az erkölcsi ügyek megtárgyalásában? Azok a döntések, amelyek a hit-közösség megbeszéléseiből erednek, valószínűleg mentesek egyéni elfogultságtól vagy egyéni érdektől, és képviselik a résztvevők összesített mérlegelését. Ennek a gyülekezetnek és a Baptista Szövetségnek etikai határozatai komoly figyelmet érdemelnek egyéni etikai meggondolásainkban.

C/ A hagyomány, a tradíció a harmadik kútforrása az ismeretszerzésnek. A hagyomány az összesített lerakata egy közösség morális gyakorlatának az idő folyamán. A mi magyar baptista hagyományunk magában foglalja és tiszteletben tartja hithőseink Csopják Attila, Udvarnoki András, Kornya Mihály, Somogyi Imre, idős Beharka Pál és mások életműveit és hitelveit. Az ő élenjáró példájuk mindig befolyásolni fogja állásfoglalásainkat. Egy régebben kialakított etikai vélemény átültetése egy új történelmi környezetbe gondos mérlegelés nélkül együtt járhat azonban a konzervativizmus, régimódiság vagy jelentéktelenség kockázatával. Mégis mivel az előző generációk hitével és céljaival azonosítjuk magunkat, az ő kollektív ítéletük komoly súlyt jelent a választásaink mérlegén.

Egyszer a református egyházi vezetők Skóciában konferenciáztak. A gyűlés végeztével egy csoport elindult tájnézésére. Útközben egy ideiglenes hídhoz értek. Nem észlelve a kifüggesztett használati tilalmat, miszerint a híd életveszélyesnek és lezártnak volt nyilvánítva, nekivágtak az átkelésnek. A híd gondnoka riadtan szaladt utánuk integetve, hogy jöjjenek vissza. „Minden rendben van" – kiáltott vissza az egyik lelkész, nem értve a gondnok aggodalmát. „Reformátusok vagyunk a konferenciáról."

„Az rendben van" – jött a válasz. – De, ha nem jöttök vissza a hídról, mindnyájan bemerített baptisták lesztek."

D/ A technikai szakértelem az ismeretszerzés negyedik kútforrása.

Keresztyén vezetők a történelem során olykor helytelen etikai ítéletet hoztak. Nem azért, mert hibás hitelveik voltak, hanem azért, mert nem értették tisztán a tényeket és képtelenek voltak a tények és hitelvek egyeztetésére. Az újonnan felfedezett teleszkóp birtokában Galilei rájött, hogy a föld kering a nap körül, és nem fordítva, mint ahogy az akkori egyház hitte. Az iszonyatos máglyahaláltól rettegve Galilei a tudományos felfedezésének visszavonására és megtagadására kényszerült. Newton, a nagy fizikus szerint Isten két könyvben nyilvánítja ki magát: az egyik a teremtett világ és a másik a Biblia. Az üzenet azonos mindkettőben, csak a betűk különbözők. Együtt kell olvasnunk a kijelentés mindkét könyvét. Amit hiszünk, kell hogy összhangban legyen azzal, amit tudunk.

E/ A társadalom törvényei képezik az ismeretszerzésünk ötödik kútforrását.

Társadalmi környezetben élünk és ennek a környezetnek törvényei alapvető befolyást gyakorolnak az életmódunkra. A törvényekkel kapcsolatban keresztyéni viszonyunknak két oldala van. Az egyik oldalon jogokkal rendelkező polgárok vagyunk, a másik oldalon hazánk törvényei alattvalóinak számítunk.

Mint polgárok, szavazásunkkal, szabad véleménynyilvánításunkkal és más politikai jogaink gyakorlatával közvetve vagy közvetlenül részt veszünk a törvények megfogalmazásában. Ilyen értelemben felelősek vagyunk államunk törvényeiért és tetteiért. Mint alattvalók viszont engedelmességgel tartozunk az általunk meghozott törvények iránt. A törvények tisztelete és betartása az etikai magatartás alapkövetelménye. Egy szabad államban az erkölcsi magatartás csak magasabb színvonalú lehet, mint a törvényes követelmény, és sohasem lehet alacsonyabb.

Mégis, ha az állam törvényei szöges ellentétben állnak keresztyén elveinkkel, mint alattvalók lehetőségünk van, sőt néha kötelességünkké válik, hogy ne engedelmeskedjünk. Alattvalói engedetlenség esetén magától értetődően a személy vállalja a törvény szándékos megsértésének következményeit. Az alattvalói engedetlenség példáját olvassuk az Apostolok cselekedeteiben (5:29), amikor Jeruzsálem főpapja utasítja Pétert a Jézusról szóló prédikációjának felfüggesztésére. Péter ellenszegülve így válaszol: *„Istennek kell engednünk inkább, mint embereknek"*. Ugyanezt tette Kornya Mihály, amikor belopakodott falvakba, amelyek útjait lezárta a csendőrség az ige hirdetésének megakadályozására.

1963-ban Martin Luther King, egy atlantai baptista lelkész Birminghamba utazott és békés tüntetéseket szervezett a helybeli igazságtalan törvények ellen, amelyek szentesítették a faji megkülönböztetést. Más városból való bujtogatónak bélyegezve őt a rendőrség, letartóztatta King testvért és bebörtönözte egy elkülönített cellában. Egyes fehér egyházi vezetők az újságokban a tüntetések megszüntetését követelték. A börtönből Martin Luther King lelkésztársainak küldött válaszában így nyilatkozik: „Minden békés tüntetésünket három lépés előzi meg: 1. tények gyűjtése, az igazságtalanság fennállásának igazolása, 2. tárgyalás a hatóságokkal, 3. öntisztítás és 4. direkt megmozdulás, tüntetés. Mi követtük a fenti lépéseket Birminghamban. Az igazságtalanság lángjaiban ég a város, és ennek a bűnnek a vihara hozott engem ide Birminghambe.

Amint a próféták a nyolcadik században Krisztus előtt elhagyták otthonukat és vitték az üzenetet: *„Így szól az Úr"*, és amint Pál apostol elhagyta hazáját, Tárzust és terjesztette az evangéliumot, a görög-római birodalom szélső határáig, úgy nekem is kötelességem hirdetni a szabadság evangéliumát otthonom határain túl. Mint Pál apostolnak, válaszolnom kell a macedóniai hívásra.

Összefoglalva az etikai döntés második fonala az ismeretszerzés. Az ismeret forrása a Biblia, a hívők gyülekezete, a hagyomány, tárgyi szakértelem és a polgári törvények. Ezekből a forrásokból nyert adatok felfegyverzik a hitünket tudással, a kétséget nem hagyó, meggyőző erkölcsi döntés érdekében.

A tárgyi tudás befolyása a véleményalkotásra a következő eseményben mutatkozik:

Három különböző foglalkozású férfi szemlélte Amerika legmegragadóbb természeti szépségét: a Grand Canyont, amely a Colorado folyó mély földhasadéka. A természetkutató megszólal: a tudomány csodája. A lelkész fölsóhajt: Isten tündöklő glóriája. Lenézve a mély hasadékba a cowboy megszólal: a legveszélyesebb hely egy tehén elveszítésére.

Az etikai döntés harmadik fonala a feltámadás teológiájához kötődik. Ez az írásmagyarázat Krisztus feltámadásának tényét a keresztyén gondolkodás tengelyének tekinti. A hit alapelvei, a keresztény életstílus és erkölcsi döntések küllői ehhez a tengelyhez igazodnak. Pál a korintusiaknak ezt a következőképpen fejezi ki: *ha Krisztus nem támadt fel, a mi tanításunk és a ti hitetek is hiábavaló* (1Kor 15:17). A krisztusi életmód kutatása és megvalósítása a feltámadás által nyer értelmet. Ha az első húsvéton Krisztus nem támadt fel, a mi hitünk elvei kétségessé és megmagyarázhatatlanná válnak.

De mi köze van a feltámadásnak az erkölcsi ítélethez? Az összefüggés a kettő között nagyszerű jelképet nyer a bemerítés sakramentumában.

Az apostoli időszakban a bemerítés Jézus és a Szentháromság nevében történt (ApCsel 19:5, Mt 28:19). Később megkapó hasonlatokkal a bemerítést azonosították a Szentlélek elnyerésével, Krisztus új öltözetének felvételével (Gal 3:27), a Szentháromsággal való egyesüléssel (Ef 4:5), fürdővel, amely lemossa a bűnt (ApCsel 22:16), egy új név elnyerésével (1Kor 1:12-15), a hívő eltemetésével és Krisztussal való feltámadásával (Róm 6:4-11, Kol 2:12).

A nagyszerű hasonlatok morális jelentősége két rétegű. Először is a bemerítés Jézus életére utal. Jézus bemerítése az ő személyének felavatását jelentette Isten országa építésére. A bemerítéssel a hívő igényli Jézus élettörténetét és elsajátítja, elfogadja, mint saját életének történetét.

Másodszor ez a két élet-történet, Krisztusé és a hívőé a keresztség által kapcsolatba kerülnek egymással. A két élet-történet a víz hullámaiban eggyé válik. Ez a baptista hitvallás kifejeződése: a bemerítésünkkel átéljük Jézus feltámadását és egy új élet elnyerését. Az Ő élete és feltámadása a mi életünk és feltámadásunk. Ebből következően a mi morális döntéseink ezzel a feltámadott új élettel összeilleszthetőeknek kell lenniük.

Az új életet nyert egyén a bemerítést követően résztvevője lesz a hívők gyülekezetének, vagy ahogy az apostoli időkben nevezték: a koinoniának. A koinonia tagjai nőtestvérek és férfitestvérek Krisztusban, és a szeretet köteléke fűzi őket egybe. Mindennapi életmódjukban gyakorolják a megbocsátást, fegyelmet, növekednek hitben és erkölcsi vélemény kialakításában tanulmányozás, megbeszélés, imádság és bizonyságtevés révén. A szeretet, amely összefűzi őket nem a fizikai kielégülést kereső erő, sem a szenvedésre vágyó agapé, hanem a kölcsönösség kifejezése, amelyben az adás és elfogadás egyet jelentenek.

Ez az új életet gyakorló közösség nem él egy elhatárolt szigeten. Ellenkezőleg: a koinoniát, a gyülekezetet körülveszi egy kultúra, amelyet más elvek kötege ural: szabad verseny, számítgatás, kegyetlenség, korrupció, hitetlenség, materializmus és politikai széttagoltság. Azért hogy viszonyuljon a hívők közössége ehhez az idegen kultúrához? Niebuhr a húszadik századi baptista teológus

átfogóan írt erről a témáról. Niebuhr társadalmi modelljében Krisztus az egyik létező egyed, és jelképez mindent, ami igazán az övé. A kultúra a másik létező egyed, és jelképez minden mást. Milyen viszony lehet a két egyed, Krisztus és a kultúra között?

Niebuhr az egyik lehetséges viszonyt a következőképpen fejezi ki: „Krisztus a kultúra ellen". Ebben a hívők közössége védő várfalat épít maga köré, és szigorúan visszautasítja a kultúrát. Niebuhr szerint ez jellemzi a mi baptista hagyományunkat.

Az ezzel ellentétes viszonyt a teológus a „Kultúra Krisztusá"-nak nevezi. A kultúra Krisztusa jelképe szerint a hívő közösség megadja magát és kapitulál a körülálló szociális és etikai környezetnek. Ez a viszony a legmegfelelőbben a liberális protestantizmushoz és a felszabadítás teológiájához hasonlítható.

A legkiegyensúlyozottabb viszonyt Niebuhr a „Krisztus átalakítja a kultúrát" cím alatt látja. Ez persze sohasem jelentheti a fordítottját: a kultúra átalakítja Krisztust. A hívők a „Krisztus átalakítja a kultúrát" zászlaja alatt tudomásul veszik, hogy a kultúra nem egységes, hanem megosztott. Nem áll minden szöges ellentétben a hittel. A hívők küldetése az, hogy Krisztussal behatárolják és átformálják a kultúrát.

Barth, egy másik huszadik századi teológus így nyilatkozik: A hívők gyülekezetének az a hivatása, hogy előízei és példái legyenek mindannak, amit Isten Krisztus által az egyetemes emberi közösségnek javasol. Milyen értékekkel rendelkezik a hívők gyülekezete, melyet felajánlhat a polgári társadalomnak? A szervezete szolgálaton alapul, kölcsönös bizalom a hajtóereje, a tevékenységeibe belefoglal minden tagot, hangsúlyozva a teljes testvériséget és egyenlőséget, és ügyvitelében hajlékony.

Ebben az értelemben a hívők gyülekezetének belső élete és szervezete a külső társadalom példájává vagyis „hegyen épített város"-sá válik.

Ronald Reagan elnök a fehér Házból való búcsúzásakor a következő televíziós üzenetet küldte a nemzetnek: „Politikai tevékenységeim folyamán gyakran utaltam a „hegyen épített áros"-ra, de nem tudom, valamikor is körülrajzoltam-e nektek, mit láttam az említésekor. Az elképzelésemben a hegyen épített város egy égbenyúló büszke város, kősziklára épült. Erősebb, mint az óceán viharverése. Isten áldotta utcái zsendülnek minden fajta színű járókelőktől, akik mind harmonikusan és békében élnek egymással. Egy város szabad kikötőkkel, viruló kereskedelemmel és ragyogó alkotóképességgel". Ez a volt elnök látomása a hegyen épített várost illetően. Itt Barth a teológus és Reagan a politikus egyetértenek abban, hogy a Biblia által előrevetített hegyen épített város, vagyis a hívők gyülekezetének modellje a külső társadalom mintaképének tekinthető.

Máté evangélistának dinamikus leírása szerint a kultúra behatolásának központi feladata a tanítvánnyá tevés, életek átalakítása. Ennek alapelemei: a küldetés: *menjetek széles e világra*, tehát visszahúzódás lehetetlen. Bemerítés: ami magában foglalja a hívők egész gyülekezetének elkötelezettségét. Tanítás: a gyülekezet belső kultúrájának kialakítása és alkotóképes átalakító befolyás a külső kultúrára. Máté szerint a kultúra behatolása és átalakítása nem egy választék vagy esetleges lehetőség, hanem az engedelmes tanítványság egyenes követelménye.

Az elmondottakkal próbáltam igazolni, hogy az etikai döntés nem egy véletlen, ösztönös vagy lobbanó, villanó teljesítmény, hanem egy átgondolt, megfontolt állásfoglalás, amely követeli az értelmünk, érzelmeink, és akaratunk együttműködését. Összefoglalva: etikai megfontolásainknak három fonala van.

Az első fonal vonalán tudomásul vesszük, hogy Isten a teremtő atyja minden emberi lénynek. Ez a tény testvéri kapcsolatba hoz bennünket embertársainkkal a bőr színétől, nemzetiségtől, képzettségtől vagy gazdasági helyzettől függetlenül. Isten az embert megajándékozta a fizikai és biológiai világ használatának előjogával, amivel együtt jár a védelem, megőrzés és tisztántartás kötelezettsége.

A második fonal az ismeretszerzés, amelynek kútforrása a Biblia, a hívők közössége, a hagyomány, a tárgyi tudás és a társadalmi törvények. Ez a fonal biztosít adatszerű és irányító ismeretet helyes, érvényes és meggyőző morális ítélet elnyeréséhez.

A harmadik fonal a mi feltámadásunk egy új életre. A megújított élet energiáival, lelkesedéssel, céllal és tettrekészséggel övez fel. Megértjük, hogy passzív könyvmolyszerű, szakértői morális tudás nem elegendő. Krisztusnak munkára kész küldöttekre van szüksége, akik nemcsak tudják, mi a jó, hanem teszik is.

Visszatérve a cím mottójához, mi a módja a keresztyén etikai döntésnek? Hogy fejtsük meg az etikai keresztrejtvényt?

A döntő megoldás a következő kérdéssorozat válaszaiból összegeződik.

1. Hogy viszonyul az etikai kérdés Isten teremtő szándékához?
2. Hogy vélekedik az etikai kérdésről a Biblia, a hívők gyülekezete, a baptista hagyomány, a szakmai és tudományos ismeret, és mit írnak elő a társadalom törvényei?
3. És végül összeilleszthető-e az előzők által javasolt megoldás a feltámadás által nyert új élettel.

Amint a három fonal egybeszövődik, Krisztus mindannyiunkat a startvonalra állít. Új életünk és etikai ítélőképességünk birtokában elindít, hogy menjünk, keresztteljünk és tanítsunk. Képviseljük a hegyen épített várost és legyünk az élvonalban, amint „Krisztus átalakítja a kultúrát".

Elhangzott: A szigetszentmiklósi imaházban,
1996. augusztus 11-én.

(Közli: Dr. Almási Mihály)

Dr. Bölcskei Gusztáv

AZ EGYHÁZAK MINT A NÉPEK KÖZELEDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ FAKTOROK

Bevezetés

A keresztyén üzenet egyetemes igénye és egy nép körében végzett szolgálata között kezdettől fogva érzékelhető volt a feszültség.

Az egyénnek szóló elhívás története előtt ott van az egyetemes őstörténet. Ábrahám a neki adott ígéret szerint áldássá lesz minden nép számára, de különleges felelőssége van rokonáért, Lótért. Izsáknak nem szabad a kánaáni nők közül feleséget vennie, de mégsem kell visszatérnie abba a környezetbe, ahonnan Ábrahám elindult. József történetében a növekedés határainak kérdése vetődik fel. A világbirodalom helytartóját már csak egy lépés választja el attól, hogy a fáraóistennel egyenrangú legyen. Azonban, ha ezt a lépést megtenné, embertelenné válna. Emberségének próbája éppen az, hogyan bánik testvéreivel. Izráelnek a népek között kell élnie, de ha olyan akar lenni, mint a többi nép, akkor elárulja küldetését. A királyt kívánó Izráel megkapja a prófétákat is. Jeremiásnak saját rokonai csoportérdekével szemben is hirdetnie kell Isten akaratát. Ézsaiásnál csúcspontjára ér az univerzalitás gondolata. Izráel küldetése a föld végső határáig tart. A fogság idején születik meg az Isten egyetemes teremtő hatalmáról szóló hitvallás. A tiszta Izráelért küzdő Ezsdrás és Nehémiás könyve mellett mintegy korrekcióként jelenik meg Ruth könyve. A bölcsességirodalom univerzális szemlélete odáig megy, hogy Jób könyvének szenvedő alakját egy Izráelen kívüli emberről példázza.

Az Újszövetség hasonlóan látja együtt az univerzális és a partikuláris: az egyetemesség és a sajátosan egyedi közötti összefüggéseket. Az egyénhez kötött esemény, egy gyermek születése, a legegyetemesebb jelentőségű esemény, mely magához vonzza az univerzumot, gondoljunk csak a karácsonyi történet angyali és emberi alakjaira, a napkeleti bölcsekre. A keresztre feszítés is partikuláris esemény univerzális töltettel.

Pál elfordul azoktól, akik Jézust nem fogadják el Messiásnak, de kínzó fájdalom égeti saját népéért (Róma 9-11). Az apostolok küldetésének határa a lakott Föld határa, de az evangélium terjedése a helyi gyülekezetek létrejöttében kisérhető nyomon.

I. Az egyház identitása a népek világában

Mit jelent ez a mondat: Keresztyén vagyok? A válasz így hangzik: a keresztyén öntudatra ébredés abban a tapasztalatban gyökerezik, hogy nem vagyok azonos magammal, ugyanis az önmagával azonos ember tapasztalata ezzel szemben az, hogy Isten Jézus Krisztusban kegyelmes és ítéletes módon megkülönbözteti a bűnt a bűnöstől. A lét és a cselekedetek közötti különbségtétel adja meg a tudatosan megélt élet feszültségét. A tudatosan vállalt életforma a megkülönböztetés művészete és nem az elválasztásé, a szakításé. A kettészakítás és kettéosztás a mindenkori dualizmus veszedelme, amelyik kisértése marad a keresztyén hitnek és életvitelnek. Ennek két formája van: az úgynevezett gnosztikus szétszakítás, amely szerint a benső jó és a külső rossz áll szemben egymással, valamint az apokaliptikus szétszakítás: a jelenlegi gonosz világ és az eljövendő jó világ közti különbségtétel. Ennek két mai megnyilvánulási formája az önmegvalósítás ideológiája (gnosztikus) és az utópiák kultusza (apokaliptikus).

Az egyházra nézve ez a különbségtétel úgy fogalmazódik meg, hogy nem ebből a világból van, de ebben a világban van. Az egyház nem ebből a világból van, de ebben a világban végzi szolgálatát. Ez a kettősség akkor is maradandó igazság, ha az elmúlt évtizedekben többen használták, hogy a környezethez, az adott keretekhez való alkalmazkodást igazolják általa.

Nem ebből a világból: egyedül Isten hívása lehet az egyházhoz, a gyülekezethez tartozás alapja. Ezt nem helyettesítheti semmilyen evilági vagy természetes kötelék. Isten színe előtt nem érvényes semmilyen szociális, nemzeti vagy egyéb különbözőség.

Az „ebben a világban" azonban azt jelenti, hogy a felebaráti szeretet, mint a hit gyümölcse, arra a helyre állítja az embert, ahol természetes kötöttségei, kötődései és adottságai vannak. Ezek a második helyre kerülnek, de megmaradnak. Az egyház eredeti küldetéséből fakad, hogy állást foglaljon azokban az életkérdésekben, amelyek a kortársakat érintik, mert Isten ezt a világot, ezt a népet is, ezeket az embereket is szereti. A felebaráti szeretet pedig először a közelvalókhoz indít, nem a távolvalókhoz.

Az *„Istennek kell inkább engedelmeskedni mint embereknek"* nem azt jelenti, hogy embereknek soha nem kell engedelmeskedni. Ezt a különbségtételt is újra és újra meg kell tenni a „nem ebből a világból" egyetemes gondolat és az „ebben a világban" sajátosan egyedi vonása között. Ebből következően a keresztyén hit soha nem válhat népvallássá abban az értelemben, hogy belőle egy és csak egy nemzeti indentitás származzék, ahogyan Cicero megfogalmaz: Minden államnak megvan a maga vallása, a mienknek is. A „magyarok istene" ily módon az élő Isten kisajátítása és körülményeinkhez való önkényes „igazítása" lenne, amit a kijelentés szerint Ő nem tűr el. (Természetesen a „magyarok" megnevezés behelyettesíthető minden más nép nevével!) Megkülönböztetendő ettől a népegyházi létforma.

II. Az egyház felelőssége a népért és a néppel szemben

Népegyház – hitvalló egyház – a két megnevezés az egyház két különböző típusára, illetve a világban való megjelenési formára utal. Egyik sem kizárólagosan az

egyház belső lényegéből fakad, nem tartozik a változhatatlan ismertetőjegyek közé. A reformáció ismert meghatározása szerint egyház ott van, ahol Isten Igéje tisztán hirdettetik, a sákramentumokat Jézus Krisztus rendelése szerint kiszolgáltatják, s a keresztyén életfegyelmet (egyházfegyelmet) gyakorolják, komolyan veszik. Ahol ez a három dolog történik, ott az egyetemes anyaszentegyház van jelen a világban. Veszélyes vállalkozás akár történelmileg, akár a jelenben a kettőnek egymással való szembeállítása, vagy éppen rangsorba állítása. Igaz, vannak korszakok, amelyek jobban kedveznek a népegyházi formának, s vannak, amelyek a hitvalló egyház létformáját kényszerítik az egyházra. A döntő dolog mégis mindig csak az, hogy tudja-e az egyház szabad lelkiismerettel hirdetni az egy szükséges igazságot a változó körülmények között?!

A társadalom az 1989-ben bekövetkezett változások után szinte messianisztikus reménységgel tekintett az egyházra, bizonyos területeken tőle várva az egyedül üdvözítő megoldásokat. Egyértelműen megnőtt az egyház nyilvánosság-jellege. A kérdés az, hogyan tud eleget tenni az egyház ezeknek a váradalmaknak, hogyan tud részt venni az állam különleges felelősségeinek a hordozásában anélkül, hogy ezzel a saját felelőssége ellen követne el árulást?

Barth szerint: „Az egyház egyedül a Szentírás iránt való engedelmességéből dönthet abban a kérdésben, vajon vállalja-e a népegyházi helyzetet, illetve az abban való megmaradást. Nem vállalhatja ezt az egyház pusztán csak azért, mert ettől a helyzettől külső tekintélyt remél a maga számára, vagy mert arra számít, hogy ebben a helyzetben hatással lehet a közéletre, a társadalomra, az ifjúságra, széles körű tevékenységet tud kifejteni, s biztosíthatja vagy legalább könnyítheti gazdasági helyzetét... Aki a nép-egyházat hittel vállalja, annak vállalnia kell egyúttal azt is, hogy ez népegyház szabadsággal bírjon a maga sajátos feladatainak tántoríthatatlan végzésére, tehát vállalnia kell azt, hogy egyház és állam úgy álljanak szemben egymással, amint az ószövetségi próféták igehirdetése föltünteti. Ez pedig azt jelenti, hogy az egyház az állam iránti teljes tisztelete mellett is nyíltan beszél a néphez és a felelősökhöz, és egy pillanatra sem távozik el arról a szilárd tárgyi alapról, amelyet éppen egyházi mivolta ad neki, semmi esetre sem igyekszik tehát a helyzetét azzal tenni kényelmesebbé, hogy egyszerűen azt hangoztatja: más az egyházi, más a világi hatalom; ezt éppen népegyházi mivolta miatt sem teheti."

A kérdés tehát az, hogy az egyház tudja-e vállalni ebben a helyzetben, hogy érzékeltesse az állammal szemben azt az „üdvös nyugtalanságot", amely abból következik, hogy mind az egyháznak, mind a világnak Krisztus az egyedüli Ura, s ez a hitben felismert igazság kizárja annak a lehetőségét, hogy az egyház a mindenkori fennálló politikai, gazdasági állapotok szentesítője legyen. Ennek a felelősségnek a gyakorlása nem akkor kezdődik az egyház számára, amikor nem keresztyén elveket hangoztató pártok vezetése alatt áll egy állam, s nem szűnik meg akkor, amikor az egyházat a természetes szövetségesnek tekintő pártok birtokolják a hatalmat. A bizonyságtétel hitelessége attól függ, hogy mennyire tudja más-más hangsúllyal ugyan, de mindkét esetben ugyanazzal a lelkülettel vállalni az egyház a küldetéséből rá ruházott felelősséget.

A felelősségét így vállaló egyháznak hitvalló egyénekre van szüksége. Olyanokra, akik számára a Krisztus-ügy személyes ügy, mert személyesen élték át a szabadítás, a megváltás csodáját, a Szentlélek újjáteremtő hatalmát.

Bekövetkezhet az az állapot, amikor az egyház egészének vállalnia kell a hitvalló egyház státusát. Ekkor sokkal hangsúlyosabbá válik az állammal szemben kimondott „nem", mint „igen", bár ez utóbbi akkor is megmarad az evangéliumhirdetés és a közbenjáró imádság szolgálatának gyakorlása által.

Figyelnie kell az egyháznak ebben az esetben a külső szempontból zsugorodásnak látszó folyamatra, amely azonban belső koncentrációvá válhat a kevesebbek számra. Lehet idő, amikor a kevesen való hűség a próbája annak, hogy az egyház mindig, minden körülmények között ki tudja-e mondani Urával szemben a feladhatatlan „igen"-t.

Barth a „Szabadság a közösségben" címszó alatt (KD III. 4. kötet) tárgyalja a nép és a haza kérdését. Az ember teremtettségi voltából fakad, hogy kapcsolatban áll embertársaival. A „közeli" embertársak jelentik a saját népet, megkülönböztetve az idegenektől. A közelség azt a természetes-történeti helyet jelenti, ahol Isten parancsolata megszólítja az embert. Ennek a természetes-történeti helynek, s az odatartozásnak ismertetőjegyei a nyelv, az otthont jelentő vidék, a haza, a közösen megélt történelem. Az ide való tartozás alapozza meg az ember felelősségét a jogosság és az igazság iránt. A közeliek és a távoliak elszakíthatatlan kapcsolatban állnak egymással. A történelmileg közeliek iránti hűség és a történetileg távoliak iránti nyitottság azt követeli az embertől, hogy el tudja hordozni a feszültséget, le tudja győzni az ellentétet, amely ebből a feszültségből adódhat. Barth számára a saját nép egyszerre pozitívan és egyszerre kritikusan szemlélődő valóság. A saját nép és az emberiség egy ugyanazon valóság jelölésére szolgáló korrelációs fogalmak. A közeliek és a távoliak közötti határvonal nem egyszer s mindenkorra adott. Népek között csak ideiglenesen lehetnek vasfüggönyök. A közeliek és a távoliak szembeállítása nem eredetszerű és nem végérvényes, ezért nem tekinti Barth a teremtési rendek sorába tartozónak a nép közösségét.

A nép közössége tehát nem ordo (teremtési rend), de mégis Isten ordinációja (rendelése). Mit jelenthet ez?

1. Nép, nemzet, haza az emberi együttélés helymegjelölésére szolgál, olyanokéra, akik közel állnak egymáshoz és a közös otthon, a közös nyelv, a közös eredet, a közös történet egymással összeköti őket. Ez teszi lehetővé a közös, kollektív identitást, és felelősséget. Az életnek ez a valósága tehát természeti és történelmi tényezők által meghatározott, ilyen értelemben a teremtéshez tartozik. Ez a közösség azonban nem válik teremtési renddé, azaz isteni parancsolattá. A nemzeti önazonosság tudatát nem tekinti a sors hatalmának, a nép az etikai felelősség keretfeltételeit adja, de nem belőle származik az etikai felelősség.

2. A nép, a nemzet, a haza a hit megélésének a helye. A keresztyén ember világi hivatásához tartozik, hogy felelősséget vállal érte, azonban sohasem válhat üdvösséghordozóvá. A nép és a nemzet, mint támasztott szoteriológiai igény, amely ti. a saját néptől várja és követeli a

megváltó, szabadító cselekedeteket, szükségszerűen nacionalizmushoz és sovinizmushoz vezet.

3. A történeti tapasztalatok azt mutatják, hogy a nemzeti gondolat ugyanúgy lehet politikai reformok hordozója, mint egy tisztán hatalmi-politikai ideológiai eszköz. Ezért különbséget kell tenni a nemzetértelmezés különböző típusai között. A nemzethez tartozás és az ezzel összekötött hazaszeretet nem redukálható a politikamentes otthonérzés és az otthonszeretet kategóriájába.

4. A nép, a nemzet, a haza soha nem cserélhetők kizárólagos módon, hanem mindig csak az etikai egyetemes igényével együtt. A nemzeti identitás lehet legitim, amely nem vezet más népek és nemzetek kizárásához, az idegenektől való félelemhez. A nemzeti, kulturális, vallási és felekezeti sokszínűség feltétlenül megköveteli a toleranciát, a párbeszédre való készséget és a kommunikációra való képességet.

5. A nemzeti szuverenitás határa ott van, ahol a minden emberre vonatkozó emberi jogokat sérti.

6. A keresztyén hit éppen az univerzális irányultságánál fogva lehetővé teszi a saját nép, saját nemzet iránti szabad kritikus viszonyulást.

7. A keresztyének szolgálata egyaránt kapcsolódik a közös eredet, a történelmi örökség és a közös jövő területéhez. Nép, nemzet, haza a kollektív felelősség területeit írják körül.

8. Nem lehet az egyház feladata, hogy nacionális követeléseket és igényeket teológiailag megindokoljon vagy legitimáljon. Ugyanakkor, ha az egyház tudatában van, hogy Isten szabad kegyelmét kell hirdetni minden népnek, akkor csak azon a módon végezheti megbízatását, hogy részese saját népe történetének, alakítja és formálja azt, együtt hordozza népe és hazája gondjait, együtt szenved a saját népéhez tartozókkal, s nem utolsósorban végzi a közbenjáró imádság szolgálatát saját hazájáért.

A nemzet, a nép témáját az egyháznak és a teológiának nem szabad kikapcsolnia és tabuvá tenni. Ha a csoportidentitás és az egyetemes humanitás közötti feszültséget nem tudjuk elhordozni, akkor támad szellemi, morális és vallási vákuum. Ezt a vákuumot tölti aztán ki az embertelen, türelmetlen és radikális ideológia, a nacionalizmus, amely mindig kész az erőszakra és a terrorra is.

II. Az egyház, mint inkluzív közösség

A keresztről való beszéd fontos vonása a helyettes elégtétel gondolata. A helyettesítés kettős értelemben is igaz: Krisztus keresztjében egyszerre jelenik meg, egymással összefonódva, szétszakíthatatlan kapcsolatba hozva egymással Istent és az embert. Jézus egész életét jellemzi az ún. „kettős reprezentáció" (Berkhof): Benne jelenik meg Isten az ember számára, s az ember Isten számára. Ezért igaz az, hogy „Egész bölcsességünk, már ti. amelyet igaz, valóságos bölcsességnek kell tartanunk, két részből áll: Isten s önmagunk ismeretéből". (Kálvin). A két részből álló ismeret Krisztus-ismeret. S ennek az ismeretnek következményekkel kell járnia a keresztyénség számára, hiszen a keresztyénség lényege éppen ez lenne, hogy Krisztushoz van köze. A teljes ismerethez feltétlenül hozzátatozik annak hangsúlyozása, hogy Krisztus nemcsak elszenvedte a bűn büntetését, hiszen ebben az esetben nem is beszélhetnénk satisfactio-ról, legfeljebb satispassio-ról, hanem egész élete a „kettős reprezentáció" tudatos vállalása volt. A megbékéltetés létformája azért lehetséges az egyház számára, mert Jézus nemcsak azért jött a Földre, hogy meghaljon – ahogyan azt a protestáns ortodoxia teológiai karikatúrája sugallja – hanem azért, hogy éljen, s elhordozza a belső és külső feszültségek, ellentétek teljes skáláját. S mivel az ember számára engesztelhetetlen ellentét kibékítése a kereszten megtörtént, ezért a keresztyén ember tudatában van az ún. „engesztelhetetlen" ellentétek relativitásának a földi, evilági keretek között.

Az egyháznak egész létével és szolgálatával arra kell emlékeznie és emlékeztetnie, hogy soha semmilyen politikai vagy gazdasági kérdés nem helyezhető az üdvösség és a kárhozat kategóriájába, mert az szükségszerűen abszolútista kizárólagossághoz vezetne. Ugyanakkor mindent megtehet azért, hogy segítse az adott körülmények között lehetséges jobbat, amelyik a szétforgácsoló, izoláló, skizmatikus erők ellenében a Krisztus-test egységének, törvényszerűségeinek és alapjának felel meg. Elengedhetetlenül szükséges az egyház számára, hogy különbséget tudjon tenni a mindenkori adottságok és az ún. áladottságok között. Az emberi együttélést meghatározó adottságok között vannak olyanok, amelyek valóban objektívak, figyelmen kívül hagyásuk lehetetlen. Ugyanakkor azonban a népek együttélésének világában megjelennek olyan „áladottságok" is, amelyek objektív adottságoknak tüntetik fel ugyan magukat, valójában azonban csupán egyéni vagy közösségi érdekek megjelenítései. Ebben az esetben nem az embertől független s racionálisan megindokolható objektív adottságok figyelembe vételével kell számolni, hanem azzal, hogy az ember maga teremt „objektív adottságokat", s alárendeli magát azoknak. Akár a gazdaságban, akár a politikában jelennek is meg ezek, nem vonhatják ki magukat az alól a felelősség alól, amelyre az „emberléptékűség" kategóriája emlékeztet és figyelmeztet.

A bibliai kijelentés Isten és az ember közös történetét inkluziv történetként (Karl Barth) állítja elénk. Ennek következménye a keresztyén egyház számára az, hogy megteremtse maga körül a bizalom légkörét, amelyben emberi életek, kapcsolatok, társadalmak, népek és a természet a megbékélés kultúráját élhetik. A szövetség annak a kifejeződése, hogy Isten bizalomra képessé teszi az embert, és bizalomra méltónak is tartja. Isten késznek mutatkozik arra, hogy megbízzon az emberben. Nem vakon és feltétlenül, de mégis megbízik benne. Ezzel lehetőséget ad az ember számára, hogy a bizalom légkörét megteremtse, ugyanakkor sebezhetővé is teszi magát, mert a bizalommal vissza lehet élni. Az inkluziv történet arra hív, hogy a keresztyén egyház az exkluzív közösségek világában mutassa fel a megbékélésből következő alternatívát, az inkluzív (meghívó, befogadó) közösséget. (A só, a kovász, a világosság képei mind ebbe az irányba mutatnak.) Az exkluzív közösségek világában (a klikktől, a csoportérdekek mindenáron való érvényesítésén át a nacionalizmusig és a jelen generáció fogyasztói igényét abszolutizáló életformában megjelenő válfajokban bőséges a példatár!) mindig ott van a skizmatizálódás s a stigmatizálás (címkézés) életszemlélete és gyakorlata.

Az Újszövetség a Krisztus-test egységét differenciált egységként mutatja be. Elismeri, hogy a gyakorlatban – a

Dr. Szabó Zoltán (Az MBE gazd. igazgatója)

ADÓZÁS KERESZTYÉN SZEMMEL

Az anyagi javakkal való sáfárkodás – akarva, akaratlanul is – felveti az adózás kérdését. Korunk mindennapi témája ez.

Napjainkban a kérdés sokszor úgy vetődik fel, hogy lehetséges-e eredményesen gazdálkodni, illetve biztosított-e a megélhetés a mai adófizetési szabályok mellett.

A hívő embert sem kerülik el ezek a kérdések. Nem új keletű a probléma, hiszen a bibliában az Ószövetségben éppúgy, mint az Újszövetségben találkozunk ezzel a kérdéssel. Az Úr Jézust többek között éppen e témában próbálták tőrbe csalni.

„Elküldték tehát hozzá tanítványaikat a Heródes-pártiakkal együtt, akik ezt mondták: Mester, tudjuk, hogy igaz vagy és az Isten útját az igazsághoz ragaszkodva tanítod, és hogy nem tartasz senkitől, mert nem veszed figyelembe az emberek tekintélyét. Mondd meg tehát nekünk, mi a véleményed: szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy nem? Jézus felismerve gonoszságukat, így szólt: Mit kísértetek engem, képmutatók? Mutassatok nekem egy adópénzt! Azok odavittek neki egy dénárt. Jézus megkérdezte tőlük: Kié ez a kép és ez a felirat? A császáré – felelték. Jézus erre kijelentette: Adjátok meg tehát a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené. Amikor ezt meghallották, elcsodálkoztak, otthagyták őt, és eltávoztak." (Máté 22:15-22).

Azok, akik Jézust már régen szeretnék elfogni, de nem találják a megfelelő indokot, olyan okot keresnek, amely aláásná növekvő népszerűségét. Így kerül elő az adózás, mégpedig a császárnak fizetendő adó kérdése.

Az Úr Jézus elé állt küldöttség összetétele meglepő, hiszen a sok tekintetben eltérő véleményen lévő Heródes-pártiakkal együtt jelennek meg a farizeusok. A farizeusok a császári adózás ellen voltak, a Heródes-pártiak pedig – mivel a császári kegytől függött az állásuk, a hivataluk – támogatták az adózást. A kérdésfeltevésnél a két csoport együttes jelenlétét csapdának szánták, hiszen Jézus akár azt mondja, hogy kell adózni, akár azt, hogy nem – valamelyik csoport érdekét megsérti és ezek majd tanúskodhatnak ellene.

A történetből tudjuk, hogy miután Jézus felismeri eme fondorlatosságukat, komolyan veszi a kérdést: szabad-e adót fizetni a császárnak? Tudja, hogy sok becsületes zsidónak ez valóban lelkiismereti kérdést jelent.

Jézus válasza nemcsak teológiailag, de politikailag is tökéletes. Az a véleménye, hogy az adózásban nem ütközik Isten és a császár érdeke. Mindkettő egyszerre fontos és teljesíthető. A római császár képét viselő pénz a császáré, ezért: adjátok meg neki, ami az övé. Az Isten képét hordozó ember viszont a Teremtőjéé, ezért önmagát, munkáját, idejét, mindenét oda kell adnia Istenének.

Az ellenség ebben az esetben is képtelen volt valóságos vádat találni Jézus ellen. Az Úr válaszában tehát ezt mondta: *adjátok meg a császárnak, ami a császáré.* Jézus nem azt mondta, hogy ne fizessetek adót, de azt sem, hogy többet adjatok a császárnak, mint amennyit feltétlenül szükséges adni.

Igen ám, de ki mondja meg, hogy mi a császáré. A császár? Minden korban a „császár", vagy az államot képviselő kormány, esetleg a parlament határozza meg, hogy mi és mennyi a „császáré", az államé. Társadalmi viszonyonként ez változott, de soha nem a magánszemély határozott adókötelezettségének mértékéről. Az adófizető az adózást sokszor sérelmezi, a mértéket vitatja, mert úgymond ellehetetleníti jövedelmező gazdálkodásának feltételeit, esetenként a magánszemély megélhetését.

Jézus korában sem lehetett ez másképpen. Ennek ellenére Jézus válaszából nem az olvasható, hallható ki, hogy amennyiben méltányosnak tartjátok az adót, akkor fizessétek meg, de ha az ilyen, vagy olyan mértéket meghalad, akkor csak az általatok méltányosnak tartott hányadát fizessétek, a többit pedig titkoljátok el, legyetek ügyesek. – Jézus semmi ilyet nem mondott.

Olyat sem mondott, hogy csak *akkor* adjatok, vagy *akkor* kérjetek számlát, ha az adóellenőrzés ott leselkedik az ajtóban. Sokszor megszóljuk, esetleg el is ítéljük azokat, akik a magasabb jövedelmük érdekében számla nélkül dolgoznak, ugyanakkor elnézőbbek vagyunk magunkkal szemben, amikor nem kérjük a számlát, pedig ilyenkor általában osztozunk a vállalkozó „adó-megtakarításán." Hogy mit spórol meg az, aki nem ad számlát? Egyrészt az ÁFÁ-t , másrészt a személyi jövedelemadót, ill. a társasági adót, hogy ezen

AZ EGYHÁZAK, MINT A NÉPEK KÖZELEDÉSÉT ELŐSEGÍTŐ FAKTOROK

(Folytatás az előző oldalról)

funkciókat illetően – léteznek különbözőségek a gyülekezet tagjai között, de nem ismeri el a lényeg szerinti különbözőségeket, amelyek megosztottságot eredményeznek, és szembefordítanak egymással. A megosztottság, az elkülönülés és elkülönítés, az emberi kapcsolatok területéről a bizalmat száműző életforma a „skizmatikus" életszemlélet (Reiner Strunk). A skizmatikus életszemlélet mindig kategorizál: barát-ellenség, gazdag-szegény, hívő-hitetlen, férfi-nő, természet-technika. A kategorizálás következményeként az egyik kategóriába tartozó mindig a rövidebbet húzza. A Krisztus-test egysége feleslegessé teszi a skizmatikus hatalmat. A test tagjai részesednek az egységben, amelyik a tagok egymással való kapcsolata által valóság. Az egyes tagok között lehet koordináció, együttműködés, egymás kiegészítése, a skizmatikus hatalomból következő konkurencia azonban ki van zárva. A tagok különbözősége nem jogosít fel a rangsorolásra, alá- és fölérendelésre. Ezért nem tehetségről, képességekről beszél az Újszövetség, hanem karizmákról, kegyelmi ajándékokról. A „képességek" versenyre ösztönöznek, szembe fordítanak, arra ösztönöznek, hogy én előbbre jussak. (Ennek egyik sajátos válfaja az „ahogy én térítek, nem térít úgy senki" kezdetű apokrif nóta.) A kegyelmi ajándékoknak csak akkor van értelmük, ha azokat megosztom másokkal, ha belül maradnak a Krisztus-testben egységesen. A skizmatikus hatóerők egyedüli ellenszere a karizmák hatóereje. A skizmatikus hatóerők mindig távolságot növelnek, a karizmák távolságot csökkentenek, ezért alkalmasak arra, hogy segítségükkel az egyházak a népek közeledését és kiengesztelődését munkáló faktorok legyenek a világban.

/Elhangzott a Romániai Felekezetközi Bibliatársulat és a Magyar Bibliatársulat találkozóján. Budapest, 1996. május 6-10./

ISTEN NÉPE A GYÜLEKEZETBEN

Lewis A. Drummond

ISTEN CSODÁLATOS MUNKÁJA

V. rész

Ébredéskor az Isten hatalom, ennélfogva meg fog hallgatni a mennyekből
Ébredés pünkösdkor

Apostolok Cselekedetei 1-2

Kérdezősködtek az apostolok: *„Uram, nem ebben az időben állítod fel újra a királyságot Izráelnek?"* Úgy látszik, a tanítványok többet akartak tudni. Három évig voltak az Úrral, de még nem értették meg, hogy Isten országa lelki természetű királyság.

Még ragaszkodtak manőverezve egy tiszteletbeli pozícióért. Az Úr azonban kereken elutasította őket. *„Nem rátok tartozik, hogy megtudjatok olyan időpontokat vagy alkalmakat, amelyeket az Atya a maga kizárólagos hatalmával állapított meg".* Eközben *„erőt kaptok... és tanúim lesztek".* (ApCsel 1:7-8). Ebben a kijelentésében Jézus Krisztus átadta a gyülekezetnek a legsürgősebb napirendjét.

A mi feladatunk, hogy teljesítsük a nagy misszióparancsot. Ha erre készek vagyunk, vennünk kell Isten erejét, amit a Szentlélek jelenléte ad. Az az igazi lelki ébredés, amikor Isten önmagát hatalommal jelenti ki. Hallunk az Istentől, a mennyből üzenetet. Biztosan hallottunk már eleget a föld dolgairól, és a földi királyságok felépítéséről. Itt az ideje, hogy halljunk meg valamit, amit a mennyben lakó Isten hatalommal mond.

Az Apostolok Cselekedetei első és második részében az ébredés alapvető mintáját látjuk. Ez a két rész egy hatalmas ébredést demonstrál, ami még egyszer sem ismétlődött meg az Isten népe által az újszövetségi minta normája szerint. Az ébredés nem olyan titokzatos, misztikus, vagy más kifejezéssel, valami olyan, ami minket rendkívül nagyon meglepne. A megújulás egészen úgy megy végbe, ahogyan leírja az Újszövetség, elvileg (teológiailag) és gyakorlatilag.

Sok bevett norma szerinti gyülekezetünk, ha tapasztalja a *lelki normát*, akkor azt hiszi, hogy az abnormális, amit ébredésnek neveznek. Ne forduljunk el a bibliai hit normájától! Ha Isten radikálisan korszerűsíteni akarja a gyülekezetet, nem jó, ha meghökkent minket vele.

Az Apostolok Cselekedetei első része visszatérés az Újszövetség

---

Dr. Szabó Zoltán

ADÓZÁS KERESZTYÉN SZEMMEL

osztozzon a megrendelő és a vállalkozó. Naponta többször is szembetalálhatjuk magunkat hasonló helyzetekkel.

Esetenként ingatlant adunk el, vagy ingatlant adunk bérbe és „megfeledkezhetünk" az ebből eredő jövedelmünket bevallani.

Sokszor úgy gondoljuk, hogy a mindenkori császárnak semmi sem elég, mivel ha kevesli, ami neki és az udvartartásának „jár", akkor húz még egyet az adóprésen. Ezzel az eljárással Jézus tisztában volt, mégsem egészítette ki mondanivalóját semmi olyannal, hogy ti pedig, ha már méltánytalannak tartjátok az adózás mértékét, akkor keressetek kiskapukat, csapjátok be egymást, de főként az „ügyeletes" császárt. Talán meglepő, hogy Jézus semmi ilyesmivel nem fűszerezi válaszát. Ennek ellenére mi nagyon sokszor találunk magunknak ilyen jellegű mentségeket.

Valóban csak akkor bűn az adócsalás, ha kiderül, és a „császár" büntetést szab ki? Vajon akkor, ha nem válik nyilvánvalóvá az ügy, nem sérti ugyanúgy Istent? Mit gondolunk, Isten oda is küld áldást, ahol az adóeltitkolás napi gyakorlattá válik? Másfelől tudjuk-e hinni, hogy Isten akkor is tud gondoskodni családunkról, gyülekezetünkről, egyházunkról, ha eleget teszünk a mindenkori adófizetési kötelezettségünknek? Merjük hinni!

Jézus válaszában azonban nem mondja azt, hogy azt is adjátok a császárnak, ami nem a császáré, amit a császár nem is kér. A jogszabályokban rögzített adómentesség lehetőségének kihasználása nem tiltott kiskapu igénybevétele. Korunk új adózási rendszerében is mindig voltak olyan kedvezmények, amelyekkel ha élt az adózó, csökkenthette az adóalapját, ill. adójának egy részét. Bár manapság egyre szűkülnek ezek a terek, ma is van lehetőség, hogy például a hitélettel kapcsolatos kiadásokra adókedvezményt vehessünk igénybe, akár alapítványi támogatásokon keresztül, akár közvetlenül a gyülekezeti adakozásra. Ma még csak a gyülekezetek egy része, ill. a testvériség egy hányada él ezzel a lehetőséggel. Nyilvánvaló, hogy azt a részt, amit kedvezményként ad a császár, az nem a császáré. Erre nem vonatkozik hogy: „adjátok meg a császárnak..."

Ma már szinte csak a nyugdíj adómentes. Az egyéb jövedelmeknél még ha esetenként alacsony szinten is, de van adó. A nyugdíjasok egyéb jövedelméről nem is beszélve, ahol az egyéb jövedelem rárakódik a nyugdíjra, és ezen a magasabb szinten adózik. Ha vannak hitélettel kapcsolatos kiadásaink – és a hívő embernek hogyne lennének – akkor ezzel kapcsolatban adókedvezményt lehet igénybevenni. Vannak emberek, akik egyfelől ugyan méltánytalannak tartják az adó mértékét, másfelől mégsem élnek a kedvezmény lehetőségével, pedig ez nem a „császáré", legyen ez az Istené. Úgy gondolom, az Úr Jézus válaszában ez is benne van, amikor azt mondja: ami a császáré, a császárnak, ami az Istené, az Istennek adjátok meg. Az anyagi javakkal való jó sáfárkodásnak ez is része...

hat alapelvéhez. Ezek képezik egyénileg és közösségileg a gyülekezet normális életét. Mielőtt számíthatunk az ébredésre, ezeket az alapelveket tapasztalnunk kell.

1. Isten meghallgatja a mennyben, ha a gyülekezet a prioritások helyes értékelését kéri.

Jézus Krisztus mondja: *„tanúim lesztek"* (ApCsel 2:8). E kulcsfontosságú vers szerint a gyülekezet szolgálatában első az evangélizáció. Nem minden gyülekezet számít ennek végzésére, de attól még ez az első.

Az ApCsel 1:8 és más hasonló bibliai idézetek bizonyosan azt jelentik, hogy nem tudunk lelki egyensúlyban maradni, mi biblikus hívők anélkül, hogy ne az első helyre tegyük az evangélizációt. A felszínes evangélizáció gyakran elsekélyesedett, mert nem egy közülünk vitatta az evangélizáció elsőbbségét az egyéni és a gyülekezeti életben.

Természetesen sok értékes társadalmi és családi szolgálat van, amelyeknek át kellene adnunk magunkat. De sajnálatra méltó az evangélizáció elridegülése társadalmi akciók miatt. Ez már Isten ellenére van. A húszadik század sajátos jelensége, hogy elszakadt egymástól az evangélizáció és a szociális cselekmény. Erről az atyáink még nem tudtak semmit.

Charles Finney lelkes evangélista és a rabszolgaság megszüntetésének híve. Spurgeon ugyanabban az időben volt híres igehirdető, ugyanakkor árvaházat és szegényházakat építtetett. Tehát a múltban sokat tettek a pietista óriások. De az evangélizáció mindenképpen az első.

2. Isten meghallja a mennyekből, ha megfelelő lelkesedéssel szolgáljuk.

Az első század keresztyénsége Rómában nagy bajoktól szenvedett. Azt mondták róluk: *„Az egész világot felforgatták"* (ApCsel 17:6). Aztán pedig az angyalok szavát vették betű szerint, és azt hitték, hogy az Úr még visszatér a napjaikban. – *„Amint távozása közben feszülten néztek az ég felé, íme, két férfi állt meg mellettük fehér ruhában, és ezt mondta: 'Galileai férfiak, miért álltok itt az ég felé nézve? Ez a Jézus, aki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe'"* (ApCsel 2:10-11).

Elhitték: *„Annak a cselekedeteit kell végeznem, aki elküldött, amíg nappal van. Mert eljön az éjszaka, amikor senki sem tud munkálkodni"* (Jn 9:4). Úgy érezték, hogy napjaik meg vannak számlálva; következésképpen tüzes lélekkel szolgáltak. Ha nincs motiváció, akkor nincs tevékenykedés sem.

Itt viszont a hívőknek óvatosaknak kell lenniük. Motiváció kétféle lehet. Motiválhatók az emberek testi energiával. Olyanokká lehetünk, mint a szivattyú, gerjeszthetjük az aktivitást. Az emberek azonban gyorsan immunizálhatók a nyomás ellen, és azután mindentől őrizkednek. Az eredmény felületes, végül pedig negatív lesz.

Az embereket azonban pozitívan is lehet motiválni, a Szentlélek által, az elveszett és megsebzett világ felismerésével.

David Brainard, misszionárius megértette ezt az alapelvet és 1743-tól 1747-ben bekövetkezett haláláig dolgozott az amerikai indiánok között. A hóban térdepelve, verejtéktől átnedvesedett testtel, tuberkulotikus tüdejéből vért köpve, imádkozott az amerikai indiánok megtéréséért, és ezt mondta: „Nem törődöm azzal, hogy hol, vagy miből élek, vagy milyen nehézségeken esem át, bármi történhet; csak azzal foglalkozom, hogy Krisztusnak lelkeket nyerjek. Amikor ezekről álmodtam, felébredve az első dolgom volt, hogy erre a nagyszerű dologra gondoljak. Minden vágyam a pogányok megtérítése volt, és Istenben volt egyedüli reménységem."

Talán azt mondhatja valaki, Brainardnek neurotikus rögeszméje volt a térítés. A Szentlélek azonban csak azt fogja tekintetbe venni, hogy ott volt, és hatalmasan szolgálta az ébredést, a szenvedései közben is. John Wesley, a metodisták alapítója mondta: „Adj nekem 30 férfit, akik semmi mást nem szeretnek, csak Istent, de gyűlölik ugyanakkor a bűnt, és csupán Isten dicsőségét keresik; és akkor velük szent lángokba borítom a világot".

3. Isten meg fogja hallgatni a mennyekből, ha programjaink megfelelő értékelését kérjük.

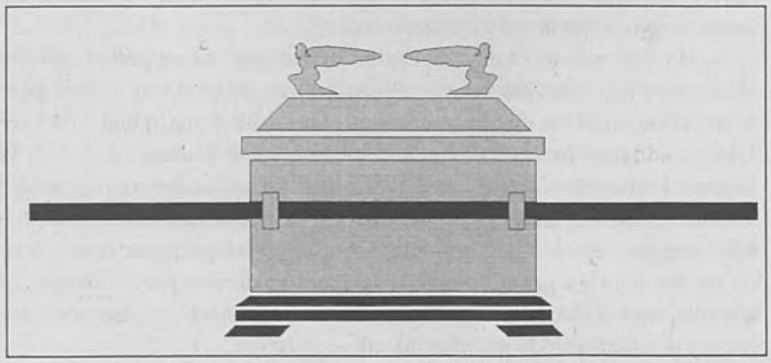
„Azokban a napokban felállt Péter a testvérek körében és szólt..." (ApCsel 1:15). A következő versek elmondják, hogyan választott a gyülekezet egy új apostolt. És a gyermekkorú gyülekezet fejlődni kezdett, intézménye programozott életű közösséggé lett.

Fontosak a gyülekezeti szervezetek és a programok. Nekünk is kell, hogy legyen programunk, mint az ősgyülekezetnek volt. A jeruzsálemi gyülekezet embrió-állapotában azzal kezdte a programját, hogy választott egy apostolt, és a könyv további részében olvasható ennek az első lépésnek egész következménye. Látnunk kellene, hogy nincs ennél jobb program, amit kigondolhatunk. Bizonyosaknak kell lennünk abban, hogy Isten munkája tökéletes.

1Krón 13-ban olvasható, hogy Dávid király felbátorodott. Elhatározta magában, hogy a szövetség ládáját visszahozza Jeruzsálembe. A gondolat kivitelezéséhez fogott. Úgy ítélte meg, hogy az Isten ládája a legjobbat érdemli. Az emberei egyetértettek vele abban, hogy új szekeret készítsenek, és küldjenek ki egy bizottságot az izráeli nép közé néhány ökörért, és toborozzák össze a legjobb énekeseket, a legbuzgóbb imádkozókat. Azután nagy felvonulást rendeztek, hogy annak keretében visszahozzák Isten ládáját Jeruzsálembe, fényes ünnepléssel. Úgy is tettek mindent, amiként tervezték.

Minden jól indult. Az énekesek énekeltek, az imádkozók imádkoztak. Egyszer azonban az ökrök megbotlottak, és a szekér megbillent egy kicsit, mint ahogy ilyenkor szokott. Egy jóakaratú, de tájékozatlan férfi, akinek Uzza volt a neve, megfogta, hogy rögzítse a ládát. Isten pedig a helyszínen halálra sújtotta őt.

Dávidot nagyon bántotta az esemény, és megrémült. Az egészből gyorsan kivonta magát, a ládát a legközeleb-

bi gazdálkodónál hagyta, ő pedig Jeruzsálembe ment, mélyen lesújtva.

A következő hónapokban Dávidnak el kellett olvasnia a törvényt, és föl kellett ismernie, hogy Istennek saját módszere van a frigyláda szállítására. A lévitáknak kell hordozniuk vállon és rudakkal. Erre nem gondolt Dávid. Ez egy emberének az életébe került, a zavarát már nem is említve. Ezért Dávid újra próbálkozott, ezúttal Isten utasításait követve. Annak már jó eredménye volt. Dávid, a frigyláda és az egész Izráel diadalmasan léphetett be Jeruzsálembe.

Isten dolgait Isten módszereivel kell csinálnunk. A programok fontosak, de Isten önmagát akarja hatalmasan kijelenteni, és csak akkor hallgat meg a mennyből, ha az ő dolgait az ő módszerével valósítjuk meg.

4. Isten meg fogja hallani a mennyekből, amikor elfogadhatjuk az ő isteni hatalmának mennyei adományát.

„Amikor pedig eljött a pünkösd napja, és mindnyájan együtt voltak ugyanazon a helyen, hirtelen hatalmas szélrohamhoz hasonló zúgás támadt az égből, amely betöltötte az egész házat, ahol ültek. Majd valami lángnyelvek jelentek meg előttük, amelyek szétoszlottak, és leszálltak mindegyikükre. Megteltek mind Szentlélekkel, és különféle nyelveken kezdtek beszélni; úgy, ahogyan a Lélek adta nekik, hogy szóljanak" (ApCsel 2:1-4).

Bár a pünkösdöt semmiképpen sem lehet történelmileg megismételni, ahogy nem lehet Jézus Krisztus feltámadását sem, de tapasztalnunk kell pünkösd sajátos erejét. A Szentlélek isteni betöltését. A hívők mind részesültek a Szentlélekből, és nekünk is be kell töltődnünk a szolgálathoz, hogy a Szentlélek hatalmas jelenlétével megerősödjünk.

A Szentlélek isteni hatalma az ébredésben nem okvetlenül és az esetek jelentős részében nem bombasztikusan megy végbe. Ezt mondja Finney:

„1821. október 10-ikének reggelén hatalmasan megerősödtem. Ugyanazon nap estéjén teljesen bemerültem a Szentlélekbe. Annyira felruházottnak éreztem magamat onnan felülről való erővel, hogy csak néhány szót tudtam szólni valami mellékes dologról társalogva, és még az is a megtérés eszközévé lehetett."

Csendesen, a Szentlélek erejével bizonyságot téve a prédikáció elkezdődött, és az Úr belső lényükig megragadta az embereket. Csak az a felelősségünk maradt, hogy legyünk teljesen bizonyosak, éppen olyan a gyülekezetünk, amilyenben a Szentlélek dominálhat, ereje vezérelhet és betölthet.

5. Isten meg fogja hallani a mennyekből, ha mi a prédikációra megfelelő hangsúlyt teszünk.

Jézus Krisztus szolgálatában a Szentlélek erejével történő prédikálás a kimagaslóan áldásos istentiszteleti alkalmak egyike. Prédikáljátok az evangéliumot. Legyetek biztosak abban, hogy az, amit prédikáltok, az evangélium szavai, nem emberi okoskodások vagy múló érzelmi töltetek, amiktől esetleg egy-egy pillanatra megindulhattok.

Luther Márton kezében 1517. október 31-ikét nem a szeg és a kalapács tette világhírűvé. A 95 tétel igazsága hozott fordulatot.

Pál apostol mondta: *„Beszédem és igehirdetésem sem az emberi bölcsesség megnyerő szavaival hangzott hozzátok, hanem a Lélek bizonyító erejével..."* (1Kor 2:4). Beszéd, igehirdetés és részvétel a Biblia igazságában a Szentlélek erejével. Ez az, amire Isten megtérésre késztetéssel válaszol. A mi országunk, hogy ne mondjam, a mi népünk, bágyadozik a Biblia helytelen prédikálásától és a felvilágosító prédikációktól.

6. Isten meg fogja hallani a mennyekből, ha munkáljuk, hogy felszabadult legyen az imádkozás légköre.

„Ezek valamennyien egy szívvel és egy lélekkel kitartóan vettek részt az imádkozásban..." (ApCsel 1:14). Az ima a legfőbb kulcs ahhoz, hogy megújuljon az erő.

Elemzésünk végén pedig olyan fejtegetésbe kezdünk, melyben rámutathatunk az olyan lelkiállapotra, mint amikor Jákób pátriárka Háránból visszatérve ismét apja, Izsák elé készült állni.

A számadás azzal kezdődik, amikor Jákób a maga útja után visszatér hazájába, tizennégy évvel később. Építette a saját uradalmát. Voltak gyerekei, feleségei, jóléte és nyájai. Ikertestvérétől, Ézsautól kicsikarta az elsőszülöttségi jogot és az atyai áldást. Ez az, amiért otthonát is elhagyta.

Egy felderítő vágtatott vissza a táborba a megrendítő hírrel. Kiabált Jákóbnak: Ézsau, a testvéred jön az úton, négyszáz emberével! Ó, miért fecsegtem valaha is a testvéremnek az elsőszülöttségi jogról meg az áldásról, – riadozhatott Jákób.

Aztán felkiáltott: *„Ó, atyámnak, Ábrahámnak és Izsáknak Istene..., méltatlan vagyok..., ments meg engem... bátyámnak, Ézsaunak kezéből"* (2Móz 32:9-11). Azután bátyja kiengesztelését tervezte. Előre küldte az ajándék három csoportját Ézsaunak. Majd elosztotta négy csoportba a családját és utánuk küldte őket. Utoljára jött a végén, és azt mondja az Írás, hogy átvitte a Jabbók révén feleségét és a gyerekeit. Első ízben marad egyedül, hogy birkózzék Istennel és önmagával.

A Folyó túloldalán Jákób találkozott egy férfivel. Csakhogy ő nem ember volt. Isten volt, és Jákób egész éjszakán át birkózott vele.

„Engedj el, Jákób", – kiáltott a férfi.

„Nem", – felelt Jákób.

„Engedj el, Jákób!"

„Nem bocsátlak el, amíg meg nem áldasz engem", – kiáltott a gyötrődő férfi.

„Jákób, ha nem engedsz el, meg foglak ütni és egész életedben sántítani fogsz" – mondta.

Jákób belekapaszkodott és Isten megütötte, ezután sántított egész életében.

Isten ezt mondta: „Mi a neved?"

„Jákób a nevem, a ravaszkodó, a fortélyos. Ez a nevem, és ez is voltam", – ismerte be.

„Nem!" – Mondta Isten, – „te nem vagy többé Jákób, hanem Izrael; olyan, aki küzdött Istennel. Tied Isten királyságának ereje. Izráel, tied az elsőszülöttségi jog és az áldás. Te győztél!"

Ez a mindenkori konfliktus, amivel találkozunk: Legyünk Jákób, vagy Izráel, – egy ember vagyunk, aki küzd Istennel. Úgy növünk fel, hogy küzdünk vele. Ez a küzdelem imádságban zajlik le. A mennyei erő kizárólag ebben rejlik. Sántíthatsz egész életedben, de mégis győzöl. Az emberek nem érthetik meg, de azért győzöl.

/A befejező rész következik/

ISTEN NÉPE A CSALÁDBAN

Dr. Haraszti Sándor

HITPRÓBÁK A HÁZASSÁGBAN ÉS A HÁZASSÁGON KÍVÜL

III.

1. A GYERMEKEK HITBEN VALÓ NEVELÉSE

A gyermek testét a szüleitől kapja, de nem örökli azoknak újjászületett életét és hitét. Sőt inkább vétekben fogantatik (Zsolt 51:7), és szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz (1Móz 6:5), elannyira, hogy szüleihez hasonlóan neki is elengedhetetlenül szüksége van Krisztus vérére, hogy megváltassék az ő atyáitól öröklött hiábavaló életéből (1Pt 1:18). Hogy ez létrejöhessen, a szülőknek a gyermekeket nevelniök kell „az Úr tanítása és intése szerint" (Ef 6:4). A hívő szülők gyermekeire is áll ez a tétel, hogy „a hit hallásból van, a hallás pedig Isten igéje által" (Róm 10:17). Szükséges tehát, hogy a szülők hitben éljenek, ismerjék és ismertessék az Igét, és imakapcsolatuk legyen Istennel.

A pedagógia nagyra tartja a példákat, és joggal. A hitre való nevelésben azonban egészen különleges jelentőséget nyer ez az igei nyilatkozat: „És vezeté őt Jézushoz" (Ján 1:43). Míg ugyanis egyébiránt a nevelésnek módja van bizonyos kényszerítő eszközökkel is rászorítani a gyermeket bizonyos magatartások elsajátítására, addig a hitrejutás a gyermeki léleknek a Szentlélek működése által létrejövő teljesen önkéntes döntésén alapuló történése. Ezt nem lehet kényszeríteni.

Sok hívő szülő megelégszik azzal, hogy vasárnaponként elküldi gyermekeit istentiszteletre, hétköznapokon elmondatja velük a reggeli és esti imádságot meg az evés előtti és evés utáni imákat, azután pedig nyugodtan várja a jó eredményt: a gyermek megtérését. Isten Lelke, nem egyszer végzi el ilyen körülmények között is a maga munkáját, de azért igaza van Spurgeonnak, mikor azt mondja, hogy a tapasztalat szerint a Lélek is elsősorban ott ad növekedést, ahol magunk szorgalmas munkával vetettük a magot, azután pedig fáradságot nem kímélve plántáltuk és öntöztük (1Kor 3:6). Igen fontos alkalmak az úgynevezett házi áhítatok, a közös igeolvasások, énekek, imádkozások és az Ige alapján való beszélgetések. Jól tesszük, ha gyülekezetben hallott igehirdetéseket is részletesen megbeszéljük a gyermekekkel. Ne arra térjen ki ilyenkor a figyelmünk, hol követett el nyelvbotlást az igehirdető, vagy melyik hasonlata sántított, esetleg melyik szentírási helyet idézte rosszul, hanem sokkal inkább azt kutassuk, mi volt az igehirdetés személyes üzenete.

Helytelen és nem igaz az a nagyon elterjedt tévedés, hogy a gyermekeinkkel úgy beszéljünk meg mindent, mint egyenlő felek, vagy ahogy „felvilágosodott szülők" mondogatják: mint barátok. Barátság ugyan fennállhat nem egyenlő felek között is (így nevezte barátainak az Úr Jézus a tanítványokat), de a szülők és gyermekek kapcsolatának a barátság csupán egyik rész-összetevője, nem pedig legfőbb tartalma. A gyermekek és a szülők között függő viszony áll fenn, legalább normális esetekben még a létük fenntartása, de azonkívül annak kifejlődése szempontjából is. A gyermek szüleitől kapja szükségleteinek kielégítését, és szüleitől tanulja meg vagy közvetlenül, vagy ha másoktól, akkor közvetve az ő gondoskodásuk révén, mindazt, amit meg kell tanulnia. És ez a viszony nem fordulhat meg még annak ellenére sem, hogy a szülőknek maguknak is nagy segítség lehet gyermekeik minden jó igyekezete, és nagyon becses nevelőiskola lehet a gyermeknevelés szolgálata. A két fél tehát nem egy szinten áll szemben egymással, hanem a gyermek mintegy alulról viszonyul fölötte álló szüleihez (Victor, idézett mű 120).

A szülő a gyermek iránt szeretetett és felelősséggel tartozik, és eligazítást kell adnia a gyermek életének kérdéseihez. A gyermeknek a szülő iránt való szeretetét a tiszteletnek kell áthatnia (2Móz 20:12) és a szülők iránt való engedelmességben kell megnyilvánulnia (Ef 6:1, Kol 3:20), mert mint Pál apostol megindokolja: *„ez kedves az Úrnak"* (Kol 3:20).

„A gyermeki fejletlenség állapotában a gyermeknek ez a szüleihez való viszonya voltaképpen az embernek Istenhez való viszonyát juttatja kifejezésre. A szülők által maga Isten formálja a gyermeket, az ő tekintélyük előtt meghajolva tehát az Isten iránt való engedelmességét bizonyítja be" (Victor, idézett mű 121.). Természetesen a szülőknek is úgy kell viselkedniök, hogy a gyermekek engedelmessége valóban az Isten jó tetszése szerint való lehessen. A szülőknek nem szabad visszaélniük az Istentől a gyermekek hitre való nevelése érdekében nyert tekintélyükkel. Pál apostol a keresztyén házirendet a szülőkre is kötelezőnek tartja, és óvja őket a hatalmaskodástól (Ef 6:4; Kol 3:21), nehogy a gyermekek elkedvetlenedjenek. „Az apostol azt a veszedelmet akarja elhárítani, amely abban rejlik, hogy a szülői tekintély helytelen érvényesítése dacot ébreszthet a gyermekben, megtörheti önálló emberré való fejlődésének a lendületét, magába zárkózóvá teheti úgy, hogy az engedelmesség külső látszata alatt is valójában lázong a maga függő helyzete ellen. A szülők személyeskedése, hatalmaskodása és sok másféle fogyatkozása gyakran idézi fel ezt a veszedelmet. De így visszájára fordul az a rend, amely az Isten akarata szerint való: nem válhat a szülők iránt való engedelmeskedés az Isten iránt való engedelmeskedésnek azzá a természetes iskolájává, amelynek Isten szánta, hanem ellenkezőleg, az Isten iránt való engedetlenségnek is melegágyává lesz a szülők és gyermekek között a szülők hibájából megromlott viszony. Mindezt egy szóval abban foglalhatjuk össze, hogy a szülőkre nézve is főtörvény az ő gyermekeikhez való viszonyuk dolgában szeretetnek nagy parancsolata. A szeretet általában felelőssé tesz bennünket a másik ember testi-lelki sorsának az alakulásáért, de a szülőkre egészen rendkívüli mértékben nehezedik ez a felelősség gyermekeik sorsát illetőleg" (Victor, idézett mű 121.).

Mivel pedig a szülők életének legszentebb célja gyermekeiket Jézushoz vezetni, minden jó alkalmat meg kell ragadniok ennek érdekében. A saját egyéni életüknek jó

példáján kívül különösen hasznosak a közös igetanulmányozások. Nem csupán arról van itt szó, hogy együttesen olvassák az Igét, hanem arról is, hogy megbeszélik azt. Ilyenkor a szülők tegyenek bizonyságot a maguk életéből Isten csodálatos vezetéséről. Fontos, hogy a gyermek megismerje az egész Bibliát! A nevezetesebb verseket és fejezeteket tanulják meg együtt könyv nélkül is. Nevelje rá a szülő a gyermeket arra, hogy ne szégyellje a Krisztus evangéliumát. Legyen tájékozott a Biblia igazságaiban: a bűn, az üdvösség, a kárhozat, a megváltás, a megtérés, újjászületés kérdéseiben. Ismerjék meg együtt az evangéliumokat, Jézus életét, szenvedéseit, dicsőséges feltámadását és visszajövetelének boldog reménységét. Mondják el a szülők gyermekeiknek már zsenge korukban a bibliai történeteket. Ha mód van rá, szerezzenek be képes bibliákat, hogy a gyermeki képzelet is megragadja az üdvtörténet eseményeit, és személyes ismerősökké legyenek: József, Dávid és Jonathán, Rúth asszony, Dániel és az állókép, meg az oroszlánok verme, továbbá a próféták, az apostolok, Bemerítő János, Pilátus, Heródes és a többiek. Legyen fogalmuk a vízözönről, a szent Sátorról, az áldozati oltárokról, a főpapi öltözetről és tisztségről, Salamon templomáról, a fogságról, Jeruzsálemnek a fogság után történő újjáépítéséről és a rómaiak által történt felszabadulásáról, az első pünkösdről, Pál apostol missziói útjairól, Jézus példázatairól és hasonlatairól. Mindezek arra szolgálnak, hogy áttekinthessék Isten üdvtervét, és személyes hithez jussanak az Ige ismerete által. Olvastassunk velük jó könyveket. Hasznosnak látnám, ha a Biblia után hamarosan kézbevennék a legelterjedtebb baptista könyvet, Bunyan: A zarándok útja című művét. Ez a könyv annyira érthető, hogy a gyermek is felfogja és olyan élvezetesen van megírva, hogy aki hozzáfog, nem bírja abbahagyni. Ugyanakkor minden mondata igei alapon íródott. Ismertessük meg továbbá gyermekeinkkel baptista felfogású keresztyén hitünk igazságait és azt az üzenetet, melyet a keresztyének nagy családjában elsősorban és hangsúlyozottan mi képviselünk: a szabad államban szabad egyház elvét, a vallásszabadság és lelkiismereti szabadság gondolatát, az egyetemes papság elvének nemcsak dogmatikai elfogadását, hanem a gyakorlati életben való megvalósítását is, a minden ízében demokratikus gyülekezeti szervezetet, a Biblia tanításának az őskeresztyén gyülekezeti formákhoz hasonló keretek között való érvényre juttatását, az önkéntes és a megtérésen alapuló gyülekezeti tagságot, a nálunk máig is gyakorolt gyülekezeti fenyítéket, a bemerítésnek bibliai elvek alapján és az apostoli idők gyakorlatának megfelelő alkalmazását, és nem utolsó sorban azt, amit Dr. T. Lord, a Baptista Világszövetség volt elnöke úgy fejezett ki, hogy mi nem a mennyiségre törekszünk, hanem a minőségre, és ennek érdekében megmérjük a gyülekezeti tagokat, de azért amellett is a világon a legnagyobb létszámú protestáns felekezet vagyunk, mert míg a kálvinista egyháznak gyermekekkel együtt kb. 42 millió egyháztagja van, addig a mi gyülekezeteink legalább 21 millió felnőtt gyülekezeti tagot számlálnak, és a gyermekekkel együtt 50-60 millió baptista él a világon.

Mindezeken felül igyekezzünk szeretetteljes vezetéssel, de minden rábeszélés és kényszer nélkül odahatni, hogy ha gyermekeinkben létrejött a hitre való döntés, vállalják annak konzekvenciáit, és a bemerítkezés által nyilvánosan is tegyenek vallást Krisztusban való hitükről és evangéliumi meggyőződésükről, és ilyen módon láthatón is bekapcsolódjanak a gyülekezeti életbe. Természetesen ezt megelőzően már részt vegyenek a gyülekezeti istentiszteleteken, igetanulmányozásokon, maguk is tegyenek bizonyságot énekléssel, nyilvános imádkozással, beteglátogatással, adakozással és az Igéből való hozzászólással. Hitéletük tehát ne a bemerítkezéssel kezdődjék, hanem a bemerítkezés csupán nyilvános tudtuladása legyen a Szentlélek ama munkájának, amely által újjászülettek élő reménységre (1Pét 1:3).

A lelki élet azonban nem a mechanika törvényei szerint alakul, nem is a biológia törvényei szerint, fejlődésmente tehát sem fizikai, sem fiziológiai képletekkel nem fejezhető ki. De még a pszichológia szabályai sem nyújtanak kellő betekintést abba a titkos műhelybe, ahol a Szentlélek végzi a maga csodálatos újjáteremtő tevékenységét. A lejtőn guruló vagy a szabadon eső test végsebességét minden esetben teljes biztonsággal kiszámíthatjuk, ha ismerjük a szükséges adatokat. Ugyanis teljes biztonsággal számíthatunk arra, hogy a bojtorjánról nem szednek fügét, sem a tövisről szőlőt, mert a gyümölcsök rávallanak az anyanövényre (Mt 7:16). De nemcsak az átöröklődés szabályai ilyen kategorikusak, hanem a nagyszámok törvénye alapján igen nagy a statisztikai valószínűsége annak, hogy a nemes mag a jól trágyázott földben megfelelő gondozás és alkalmas időjárás esetén bő és nemes termést fog hozni.

Nem így azonban a gyermekek megtérése. Hány tragédiát látunk abban, hogy hívő szülők gyermekei nem jutnak megtérésre! Mennyivel egyszerűbb lenne, ha legalább annyiban érvényesek lennének az átöröklés szabályai a megtérésben is, mint a gyermekek szellemi tehetségeiben, testalkatában, hajszínében, arcvonásaiban stb. Míg azonban ezekben a kevéssé jelentős kérdésekben több-kevesebb valószínűséggel következtetni tudunk a szülők és távolabbi felmenők tulajdonságainak az ismerete által, addig a megtérés egészen sajátos jellegű, és sohasem lehet jóslatokba bocsátkozni róla előre. Tökéletesen ráillik az Úr Jézus mondása arról, hogy *„a szél fú, ahová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod, honnan jő és hová megy: így van mindenki, aki Lélektől született"* (Ján 3:8).

Nem lehet eléggé ismételni azt, hogy a megtérés Isten Lelkének titkos munkája által jön létre. Nem célom újra előadni a szülők példájának a fontosságát, az Igének megtérésre vezető jelentőségét, a gyülekezet felelősségét stb. Sokkal lényegesebbnek tartom a meg nem térő gyermekek problematikájával kapcsolatosan felhívni a figyelmet a közbenjáró imádság rendkívüli fontosságára. De nem egyszer úgy jár az ember, mint a szegény özvegy a hamis bíróval (Lk 18:1-9): hosszú időn keresztül hiábavalónak látszik a szülők legbuzgóbb könyörgése is. Isten ugyan semmi egyébben nem hasonlít a példázatbeli hamis bíróra, kivéve azt az egyet, hogy alkalmasint nagyon is megvárakoztatja gyermekeit. Mégis ez az egy módszer bíztat eredménnyel: az imádságban meg nem restülni. Semmi más nem tudja kinyitni a kegyelem ajtaját, semmivel nem lehet sürgetni vagy kényszeríteni Istent, az imádság azonban hegyeket mozgató erő és az egyetlen út Isten könyörületéhez. Ne adjuk fel tehát a küzdelmet, habár semmi jel nem mutat eredményre, ne csüggedjünk, ha gyermekeink látszólag egyáltalán nem vágyódnak a szentek közösségébe, hiszen annyi sok példánk van arra, hogy a szülők imádsága végül is megtöri a legmakacsabb ellenállást, és foglyul viszi a gyermekek lelkét Jézus Krisztusnak.

2. AZ ELVÁLÁS KÉRDÉSE

Ha erről a kérdésről szólunk, önkéntelenül is mindig Jézus nyilatkozatára hivatkozunk. A következtetés, melyet

erre a nyilatkozatra építünk, kétféle: vagy mereven tiltjuk a válást, vagy megengedjük egy feltétel alatt, tudniillik az egyik fél hűtlensége miatt. És közben többnyire elfelejtjük, hogy Jézus Krisztus csak az emberi természet keménysége miatt vett tudomást az elválás lehetőségéről, de míg a házasság maga isteni intézmény, addig a válást az ember találta ki, és Mózes legalizálta, még hozzá nagyon is egyoldalúan, mert csak a férfinek volt joga kezdeményezni; Jézus azonban csupán tolerálta (megtűrte), de semmiképpen nem tartotta olyan megoldásnak, amely organikusan illeszkedik a házasság isteni építményébe. Mint ahogy nem azért oltunk nemes ágat a szőlőtőkébe, hogy utána szétválasszuk őket, vagy nem azért építünk tornyot, hogy később ledönthessük, és nem azért hidalunk át szakadékokat, hogy a végén felrobbantsuk a hidat. Ha valaki természetesnek találja azt, hogy a fiúk és leányok ágyútöltelékeknek születnek, az bele fog nyugodni a házasság felbontásába is. De amilyen biztos, hogy Isten terve szerint az emberi életnek magasabb célja van, mint élete virágjában megszakadni, ugyanolyan biztos, hogy a házasság célja sem lehet a válás.

A válást akkor látjuk igazán a maga tragikusságában, ha szembe állítjuk a házasság isteni tervével. Nem kívánok itt alapokat vetni, csupán utalok arra, hogy a házassággal Isten az embert társaslénnyé tette, egyedülvalóságát megszüntette, gondoskodott hozzáillő segítőtársról, részt adott neki a maga teremtő hatalmából, amennyiben képessé tette utódok létrehozására, é egy olyan bensőséges testi-lelki közösséggel ajándékoz meg, amihez nem fogható semmi egyéb emberi kapcsolat. A kétneműség csak a házasságban válik érthetővé, és csak itt értjük meg, hogy Isten előtt az ember fogalma mindig férfiút és aszszonyt jelent. Ahogy az örökkévalóságban nem lesz többé különbség a két nem között, ugyanúgy elképzelhetetlen a földi élet úgy, mint csak férfiak vagy csak nők közössége. Ha bárhol és bármelyik korban, bárki ilyen azonos nemű egyénekből álló mesterkélt közösséget szervezett (férfi, illetve női szerzetesség intézménye mind a pogányok, mind a keresztyének között), az ilyen szervezkedés minden jószándék és tiszteletreméltó igyekezet ellenére magán viselte a természetellenesség ismérveit. És mindegy, hogy mivel igyekeznek indokolni az ilyen észellenes elgondolásokat, a gyakorlatban ezek úgy hatnak a tárgyilagosan szemlélőre, mintha félemberek társaságát hozná létre valaki, visszájára fordult érzések és gondolatok hatására. Józan ésszel és egészséges érzelmi élettel rendelkező emberek soha sem tekintették az ember természetes hivatásának a magános életet (remeteség), sem a fent leírt egyneműek közösségét, hanem a közösséget mindig a legalapvetőbb és Istentől rendelt sejtből, a házasságból kiindulónak, a családi életben kiteljesedőnek és a társadalmi és gyülekezeti közösség ezernyi szálából összetevődőnek tartották. Fentebb ugyan említettük azt, hogy Isten megáldhat egyeseket a házasság nélkül való élet charizmájával (lelki ajándékával), de azt talán senki sem gondolja, hogy másoknak viszont „az elválás charizmáját" adja ugyanaz az Úr. Míg ugyanis a házasság nélkül való élet, bár az átlaghoz képest csak kivételes egyéneknél tekinthető Istentől rendelt élethivatásnak, de végső fokon nem tagadható meg tőle teljességgel a Szentlélek pecsétje, addig az elválás minden esetben törést jelent, mindig úgy hat, mint az egésznek az erőszakos szétbontása, mint egy harmóniának a megzavarodása: tehát nem a Szentlélektől van. A házasság nélkül élő egyén, ha csakugyan isteni megbízatás alapján áll, mindig boldogan tesz bizonyságot arról, hogy neki erre az életmódra van elhívatása az Úrtól. Az elvált ember ezzel szemben soha nem tekinti ezt a lépését egyéni élete beteljesedésének, nem állítja, hogy ezzel a célkitűzéssel kötött házasságot, és a legenyhébb esetben is keserű szájíze marad a válás után: tehát nem a Szentlélek vezetése juttatta erre döntésre.

Miközben tehát a válást erőszakos beavatkozásnak tekintjük a házasság isteni rendjébe, ugyanakkor el kell ismernünk, hogy válások vannak. Olyan ez, mint az orvos ismerete arról, hogy vannak az egészséges szervezetet pusztító betegségek, sőt van halál is, amely a szervezetnek mint egységnek a fölbomlását okozza. És az orvos-hasonlatnál maradva, nem arról van szó, hogy a betegség helyes vagy helytelen, megengedett vagy megengedhetetlen, hanem arról a ténykérdésről, hogy betegségek igenis vannak, és arról a másik nagyon fontos kérdésről, hogy lehet-e azokat gyógyítani, de bármily kicsi is legyen a siker reménye, a gyógyítást meg kell kísérelni!

Gyülekezeteinkben és lelkipásztori találkozóinkon sokat beszélünk arról, hogy baptista felfogásunk szerint végül is megengedett-e a válás vagy nem. Vagy legalább vannak-e olyan esetek, amikor jó lelkiismerettel megengedhető? És őszintén meg kell vallanunk, hogy az elmélet és a gyakorlat sajátos kettőssége figyelhető meg leginkább az állásfoglalásokban: talán nincs olyan gyülekezetünk, ahol ne adódna egy-két válás és újraházasodás. Ugyanakkor azonban ezeket a konkrét eseteket igyekszünk minden áron tisztára mosni, és diadalmasan kimondani a töretlen igei konklúziót: *„Amit azért az Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza"* (Mt 19:6/b). Ilyen módon alig különbözik tanításunk a katolikus egyházétól, amely tudvalevően a házasság felbonthatatlanságát tanítja, de azért semmivel sem kevesebb a katolikusok között a gyakorlatilag felbomlottnak tekinthető házasság, mint más felekezetűeknél, sőt pápai engedéllyel találnak kádenciát a hivatalos felbontásra is olymódon, hogy a jogérvényesen megkötött házasságot utólagosan érvénytelenül megkötöttnek, tehát meg nem kötöttnek jelentik ki. Ez játék a szavakkal, és lényegileg ez azt jelenti, hogy vannak ott is válások. Mint ahogy mindenütt vannak.

Nem feleltünk azonban arra a kérdésre, hogy vannak-e olyan helyzetek, amikor a válás igeileg megengedett. Ugyanilyen joggal felvethetnők azt a kérdést is, vajon a tékozló fiú szülői engedéllyel hagyta-e el az atyai házat. Azt szoktuk mondani ugyanis, hogy az Úr Jézus egyik házasfél hűtlensége miatt szabad kezet ad a másiknak és megengedi neki az ilyen házasságból való kilépést: *„hanemha paráznaság miatt"* (Mt 19:9). Úgy vélem, hogy itt inkább arról van szó, hogy ilyen esetben az Úr Jézus nem kényszeríti a másik felet a házastársi együttélés fenntartására. Mint ahogy az orvos tudomásul veszi a betegség létrejöttét a szervezetben, úgy állapítja meg a nagy Orvos ilyen esetben, hogy halálos kór támadta meg a házasságot. De éppen Jézus Krisztusról tudnunk kell, hogy Ő az *orvosok orvosa*, aki még ilyenkor is adhat gyógyulást. Mennyiben? Egy szóval sem tanácsolja még ebben az esetben sem a válást, csupán tolerálja *„a ti szívetek keménysége miatt ... de kezdettől fogva nem így volt"* (Mt 19:8).

Ahogy a tékozló fiú nem atyai engedéllyel távozott, ugyanúgy nem krisztusi szentesítéssel válik el az ember, ha még olyan jogos indokot is tud felhozni mentségül. A tékozló fiú atyjának fájt a szíve és visszavárta a fiát. Ebből is látszik, hogy csupán meg nem akadályozta az elhatározását, de nem helyeselte azt. Mint ahogy helytelen volna azt hinni, hogy amit Isten nem akadályoz meg a mi életünkben, az egyezik az Ő akaratával, *„hanem hosszant tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek el-*

vesszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson" (2Pt 3:9).

Ki kell tehát mondanunk, hogy éppen Jézus Krisztus tanítása szerint az elválás sohasem isteni rendelkezés az életünkben, hanem kivétel nélkül mindig az isteni elgondolás megcsúfolása, a bűnnek a házasságba való betolakodása által. Viszont amilyen rideg tény az, hogy a bűn elhatalmasodott a mi emberi életünk minden egyéb területén, ugyanúgy megrontotta az Istentől rendelt házasságot is. Ne keressünk tehát körmönfont és nyakatekert teológiai argumentumokat annak igazolására, hogy éppen úgy van jól, ahogy a legrosszabb, és ne igyekezzünk napnál is világosabban bebizonyítani azt, hogy maga Jézus Krisztus találta ki a házassági elválást, hanem orcánk pirulásával valljuk meg alázatosan, hogy ez az ördög munkája mibennünk, és a Szentlélek tevékenységének házasságunkból való kiszorítása.

Ahogy nem igyekszünk igei köntöst adni és belépőjegyet biztosítani gyülekezeteinkben a fösvénységnek, kapzsiságnak, káromkodásnak, léhaságnak, paráznaságnak, bűbájosságnak és a test egyéb cselekedeteinek, melyeknek ítélete nyilvánvaló (Gal 5:19-21), ugyanúgy tekintsük bűntől megrontott emberi természetünk sajnálatos gyümölcsének a házassági elválást is, és úgy kezeljük gyülekezeti és magánéletünkben egyaránt, mint Isten szent akaratával való szembehelyezkedést, tehát bűnt. Ahogy nincsen megengedett gyűlölködés, indokolt harag, gyülekezetileg jóváhagyott patvarkodások, visszavonások, pártütések, irigységek, gyilkosságok, részegségek, dobzódások és ezekhez hasonlók, ugyanúgy nincsen hitben véghezvitt és Isten előtt kedves házassági elválás, csak Istennel szembehelyezkedő elválások vannak. Ha valaki az úgynevezett „ártatlan fél" védelmében enyhíteni szeretné a fenti megállapítást és kivételt szeretne biztosítani a hűtlenül elhagyott és szinte válásra kényszerített másik fél magatartásának a megítélésére, annak hadd válaszoljunk annak a szolgának történetével, akinek az ő ura tízezer talentumnyi adósságot engedett el, ő maga azonban száz dénárért fojtogatta a szolgatársát. Ugyan melyik „ártatlan fél" merné azt állítani magáról, hogy neki száz dénárnál nagyobb követelése van hűtlen házastársától! Nem lehetne-e vajon Krisztusban elengedni ezt a tartozást (1Kor 7:11)? És itt lényegileg a gyógyítás problémáját vetjük fel: Ki meri állítani, hogy nehéz betegek esetében egyetlen megoldás a beteg kivégzése? A válással pedig gyakorlatilag megöljük a házasságot. Nem óhajtok itt külön szólni arról a rontásról, amit a válások a gyermekek életében okoznak, de jól gondolja meg minden ember, mielőtt ehhez a végső eszközhöz folyamodik, hogy lényegileg úgy jár el, mint aki csorbát talál egy szép szoborművön és mivel úgy véli, hogy nem illik a márványhoz a foltozás, szekercével veri szét az egyébként gyönyörű művészi alkotást.

3. MIT TEGYEN A GYÜLEKEZET, HA VALAMELYIK TAG ELVÁLIK?

Az eljárást mindig egyénileg kell megválasztani. Mint ahogy minden egyéb bűn megítélésénél figyelembe vesszük a körülményeket és az egyéni felelősséget, ugyanúgy a válásnál is. Az elválás mint már fentebb kifejtettük, bűn. Természetes, hogy igyekszünk megértést tanúsítani és segítségül lenni a megítélésünk szerint hűtlenül cserbenhagyott házasfél iránt, de azért csak Isten a megmondhatója annak, hogy mennyiben múlott rajta a másik fél elhidegülése. Talán egy kicsivel több türelem, több szeretet, több háziasság, több Ige a száján és az életén, szóval több krisztusiasság a viselkedésében: elkerülhetővé tette volna ezt a sok bajt és kárt.

Elméleti és gyakorlati tekintetben egyaránt fontos, hogy milyen álláspontot foglaljon el a gyülekezet az elváltak újraházasodásával kapcsolatosan. Itt nem lehet egyetemesen érvényes szabályt felállítani, hanem egyénileg kell eljárni. Nyilvánvaló, hogy más megítélés alá esik az, aki azért vált el, hogy elvehessen egy harmadik személyt, vagy férjhez mehessen egy harmadikhoz. Végül is azonban bármily fonákul hangzik, még ilyen nyilvánvaló bűnökből is van megtérés Isten kegyelme folytán, és ha idővel az ilyen igeileg házasságtörésben élő új házasfelek megbánják bűnüket, és Istenhez térnek, be kell őket fogadni a gyülekezeti közösségbe.

Természetesen helytelen volna, ha az özvegy a maga részéről szinte csak érdekházasságnak tekintené ezt az új kapcsolatot, melytől nem várna egyebet, mint segítséget a gyermeknevelésben. Ne feledjük el, hogy az új házasfél vállalja ugyan a gyermekeket is, de ő ugyanakkor az özvegyben a maga férjét, vagy feleségét keresi. Ne csaljuk meg tehát azzal, hogy nekünk csak igényeink vannak feléje anélkül, hogy készek volnánk bármit is adni.

Az özvegy fél maradhat házasság nélkül is, és teljesen odaszentelheti magát a gyermekek nevelésének és az Úr ügyének. Pál apostol azonban megkívánja az ilyentől, hogy valóban özvegy legyen: ez annyit jelent, hogy ne csupán viselje az özvegyi ruhát, hanem tisztességes és önmegtartóztató életet éljen. Az ilyen ember nagy hasznára tud lenni családjának és az Úr ügyének.

Élete abban a kettős szolgálatban telik el, hogy egyrészt Krisztushoz vezeti gyermekeit, másrészt készül az eltávozott hitvessel való találkozásra. Ez a találkozás azonban már többé nem foglalja magában volt házassági kapcsolatok felújításának a reményét, hiszen a mennyországban nem nősülnek, sem férjhez nem mennek. Ott megszűnik a szülő-gyermek kapcsolat is, hogy mindezek helyébe felragyogjon Krisztus és az ő Gyülekezete között létrejövő bensőséges egyesülés, mikor *„az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak"* (Jel 21:4).

UTÓSZÓKÉNT

Az olvasót minden esetben érdekli az író személye, akinek szellemi vezetettjévé válik hosszabb, vagy rövidebb időre. Felteszi a kérdést, vajon a szerző élete fedi-e tanítását. Ezért kedves kötelességünknek teszünk eleget, amikor ha egy kissé hosszabban, de ismertetjük életútját. Részletes életrajzi adatait hívő népünk számára nagyon is tanulságosnak tartjuk, mint olyanét, akinek pályája a nagyon is anyagelvű korunknak világosan mutatja, hogy az örök értékek továbbra is a lelkiek, a szellemiek körében találhatók.

Dr. Haraszti Sándor Magyarországon, a Duna-Tisza közén elterülő nagyközségben, Soltvadkerten, 1920. március 2-án született. Szülei jóhírben álló középbirtokosok voltak, akiket Isten tizenkét gyermekkel áldott meg. Valamennyien bemerítkezett hívők, szüleikkel együtt.

Haraszti Sándor iskoláit egy kis tanyai iskolában, a Bócsai Általános Elemi Népiskolában kezdte el 1926-ban.

1930-ban a tehetséges gyermeket szülei a kiskunhalasi Református Szilády Áron Reálgimnáziumba íratják be, ahol 1938-ban – mint az osztály-eminense – kitüntetéssel érettségizett.

Életét tizenhatéves korában Krisztusnak szentelte és elhatározta, hogy mint orvosmisszionárius fog szolgálni Afrikában. 1937. pünkösd vasárnapján Mészáros Sándor lelkipásztor merítette be a soltvadkerti gyülekezetben. Kiss Ferenc orvosprofesszor imádkozott kézrátétellel a fiatal gimnazista és vagy tizenhat másik új bemerített felett. 1938. őszén beiratkozik a Királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára, mint magyar-latin-történelem szakos tanárjelölt. Ugyanakkor rendkívüli hallgató lesz a Baptista Theológiai Szemináriumban is, mivel Dr. Udvarnoki Béla, a szeminárium igazgatója, úgy tanácsolja, hogy ez a legmegfelelőbb előkészület a külmissziós orvosi szolgálatra: először teológiai és filozófiai ismeretek, azután majd orvosi kiképzés. 1939. szeptemberében felvételt nyer a Báró Eötvös József Collegiumba Budapesten. (12 legkiválóbb tanárjelölt nyert ide felvételt évente felvételi vizsga alapján és a magyar kultuszminiszter személyes rendeletére. Nem csoda, hogy a Collegium hajdani növendékei legtöbb esetben a magyar tudomány büszkeségei lesznek.) Egyetemi és teológiai tanulmányai mellett órákat ad a Baptista Theológiai Szemináriumban és igen tevékenyen részt vesz a magyarországi baptista külmissziós-, diák- és ifjúsági munkában. Az utóbbi kettőnek alapítója és vezetője.

1943. szeptemberében tanári oklevelet nyer a Magyar Királyi Országos Tanárképző Intézettől (Budapest), magyar nyelvből és irodalomból, valamint latin nyelvből és irodalomból. 1944 januárjában Theológiai Végbizonyítványát a budapesti Baptista Theológiai Szeminárium állítja ki. Ezt Lelkészi Diplomának is nevezik. 1944. júliusában Doctor Philosophia (Bölcsészettudományi Doktori Oklevél) címet nyer a budapesti Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetemtől. A magyar kultuszminiszter tudományos kutatói ösztöndíjjal tüntette ki.

1944. április 23-án a Budapest Váci-úti Baptista Gyülekezetben kirendelik az Ige szolgálatára, és lelkipásztorrá avatják. Az ordinálási ünnepélyen jelen van Dr. Somogyi Imre, a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetségének akkori elnöke. Nemsokkal ezután az Újpesti Baptista Gyülekezet hívja meg lelkipásztorának. Nyolc éven keresztül szolgálja ezt a gyülekezetet. 1946-tól a Budapesti Baptista Theológiai Szeminárium rendes tanára, 1955-től pedig helyettes igazgatója. 1952-ben lemond az Újpesti Gyülekezet lelkipásztori tisztéről, és három éven át mint országos missziós lelkész működik a Magyarországi Baptista Gyülekezetek Szövetsége Országos Misszióbizottságának megbízásából. 1955-től a Budapest Wesselényi utcai Baptista Gyülekezet lelkipásztora. Már egyetemi tanulmányai alatt számos cikket ír a Baptista ifjúsági lapban, a dr. Somogyi Imre szerkesztette A KÜRT-ben, és a hivatalos baptista közösségi lapban, a BÉKEHÍRNÖK-ben. A II. világháború után a Békehírnök utódjában, a LELKI ÉLETben folytatja cikkírói tevékenységét, ennek betiltása után pedig szerkesztője lesz a Magyarországi Szabadegyházak Szövetségének kiadásában megjelenő időnkénti füzeteknek. (Életnek Beszéde, Az Ige Fényében, Evangélium és Élet 1955-1956.)

Haraszti Sándor sokirányú elfoglaltsága közepette sem feledkezett el ifjúkori fogadalmáról. Csak barátai tudták mennyi fájdalom gyötörte, amikor Magyarországon útlevelet kapni Nyugat felé a hívőnek a lehetetlenséggel volt határos. Már 1943. szeptemberében hozzákezdett külmissziós tervei megvalósításához, amikor a Budapesti Magyar Királyi Pázmány Péter Tudományegyetem Orvostudományi Karára iratkozik be. 1948. júniusában Svájcba megy orvosi tanulmányútra. 1949 júniusában megkezdi orvosgyakornoki szolgálatát a Lausannei Egyetem Belgyógyászati Klinikáján. Ugyanez év őszén meghívást kap a Baptist Theological Seminar, Rüschlikon-Zürich elnökétől, Dr. George W. Sadler-től, hogy az Intézetben tanítson. 1949. decemberében kénytelen visszatérni Magyarországra, mert nem kap útlevelet felesége és három otthon maradt kisgyermeke számára. 1951 december 30-án Orvosdoktori Oklevelet nyer a Budapesti Orvostudományi Egyetemtől. 1952. áprilisától 1956. novemberéig Budapesten teljesít szolgálatot.

1943. augusztus 9-én köt házasságot néhai Bán Gusztáv baptista lelkipásztor leányával, Rozáliával, aki maga is orvos.

Dr. Harasztiék 1956. november 14-én elhagyják Magyarországot, hogy külmissziós elhívatásukat megvalósítsák. Haraszti doktor előbb Ausztriában a Baptist Relief Committee for Hungary alkalmazásában a menekültek között dolgozik. Decemberben az Egyesült Államokba költöznek. Haraszti testvérünk az atlantai egyetemen sebészetet ad elő. Felesége víruskutató szakorvos.

Haraszti dr. az USA-ban is folytatja irodalmi tevékenységét, megemlékeznek az amerikai Magyar Irodalom Történetében, a Hungarian Who is Who in America-ban is róla. Ír angol nyelvű tudományos és világi lapokban.

Harasztiékat hat gyermekkel áldotta meg az Úr. Öt Magyarországon született.

A tehetséges emberre a világhírű dr. Albert Schweizer is felfigyelt. 1958-ban a neves Nobel-díjas humanista orvos-filozófus meghívta dr. Harasztiékat, hogy dolgozzanak vele dzsungel-kórházában, Lambarene-ben, Francia Egyenlítői Afrikában. Levelében kifejtette dr. Schweitzer, hogy Haraszti dr. teológiai, filozófiai és orvosi felkészültsége alkalmassá teszi arra, hogy hasznos szolgálatot végezzen, ennélfogva meghívja, maradjon vele „*für immer*" feleségével együtt. Haraszti doktor válaszában kifejtette, hogy csak akkor tudná magát erre a szolgálatra lekötni, ha Albert Schweitzer arról is biztosítja, hogy nem „csak humanista szolgálatot kíván, hanem lélekmentést is enged végezni kórházában, ahol nem kell titkolnia, hogy baptista gyülekezetben született újjá". Ezen a kívánságon azután abbamaradtak a további kapcsolatok, mert mint ismeretes, Albert Schweitzer nem végez missziói munkát, noha a sajtó és az irányított hírverés orvosmisszionáriusnak szereti nevezni. Sajnos Albert Schweitzer nem vallja Krisztus istenségét, csupán nagy tanítónak és etika példaképnek ismeri el Jézus Krisztust és nem személyes Megváltójának.

Haraszti doktorról még annyit: Nem szégyellte megalázva sem hirdetni az Igét. Cigányok között éppen úgy, mint palotákban. Hirdeti anyanyelvén, de hirdeti angolul, németül, franciául is. Igehirdetését elmélyült klasszikus műveltsége és különösen magyar irodalmi képzettsége teszi felejthetetlen élménnyé a hívők számára s a megtérőknek pedig a Szentlélek ereje.

Utolsóként: mi adott Haraszti doktornak mindehhez erőt? Kedvenc apostolával számtalanszor vallotta: *Mindenre van erőm a Jézus Krisztusban*. Amikor kértük, hogy kímélje magát, válasza áhítatos csöndre intett bennünket: *A csontjaim közé rekesztett tűz kényszerít*... Ilyennek ismerjük Haraszti testvért. Adja az Úr, hogy ama napon az igaz Főpap, az orvosok Orvosa, hű követként köszöntse ezt a szorgalmas orvost, és vegye el fáradalmaiért a számára készített jutalmat.

(Király Ferenc)

MISSZIÓTÖRTÉNETI SZEMELVÉNYEK

Dr. Mészáros Kálmán

Bemerítési ünnep Gyulán

Bemerítés és emlékünnepély a Fehér-Körös történelmi nevezetességű helyén

Történelmi Bizottságunk a Gyulai Gyülekezet vezetőségével karöltve már 1996. június 16-án felkereste azt a helyet, ahol feltételezéseink szerint 1876. augusztus 26-án hajnali háromkor Meyer Henrik bemerítette az első nyolc testvérünket, akik között volt Kornya Mihály és Lajos János úttörő parasztapostol is. Erről az eseményről olvashattunk tájékoztatást Bondár Ferenc testvér tollából, „Az első alföldi bemerítkezés helyéről" cím alatt a Békehírnök 1992. augusztus 23-án, a 123. oldalon.

A Gyulai Baptista Gyülekezet elöljárósága a 150. jubileumi év keretében, jól előkészített módon választotta meg ezt a történelmi helyet, hogy a 121. évfordulón méltó emlékhellyé tegye azzal, hogy az akkori nyolc fő mintájára most tíz fiatal hitvallót merítsen be a Fehér-Kőrös hullámaiba, 5-600 fős igehallgató gyülekezet előtt. Az elöljáróság Mészáros Kornél lelkipásztor vezetésével engedélyt kért a vízügyi hatóságtól az esemény megtartásához, amit a fürdőzők és a motorcsónakozók is tiszteletben tartottak, hisz erre a vizirendőrség is odafigyelt. Másnap reggel már a Békés Megyei Lap (július 29.) a harmadik oldalon fényképes híradást közöl „A baptisták keresztsége" címmel az alábbi szöveggel: „A Fehér-Körös vizében tartott bemerítést a gyulai baptista felekezet. A vasárnap délelőtti ünnepi eseményen tízen merültek a folyóba, s vetették alá magukat a keresztség (bemerítés) befogadó szertartásának."

A szépen megszervezett bemerítési ünnepen nemcsak a helyi, hanem a körösvidéki gyülekezetek egész sora képviseltette magát. A város érdeklődő népe is kivonult e ritka esemény megnézésére. Már előző nap két lépcsőt, két öltözősátrat építettek az erre alkalmas helyen. Míg az első történelmi bemerítésnél a sekély vizet keresték, most a mély is alkalmas volt, hisz azóta hatalmas védőtöltés szegélyezi a medret, amely szinte arénaszerűen biztosított nézőteret. Míg akkor tizenöt-húszan lehettek az esemény szemlélői, most sok százan voltak.

Nagy mértékben emelte az ünnepély szépségét az énekkar és a fúvós-négyes alkalmi szolgálata. A szabadtéri bizonyságtevéseket, az igehirdetést és a megemlékezéseket mikrofonok és hangszórók segítették. A nap szervezését és a bemerítés cselekményét Mészáros Kornél helyi lelkipásztor végezte, míg az igehirdetés és történelmi megemlékezés megtartására e sorok írója, a történelmi bizottság elnöke kapott felkérést. Fehérruhásaink voltak: Gubáné Keresztes Mariann, Szabó Anikó, Szilágyi Istvánné, Kovács Éva, Demeter Zsuzsanna, Galuska Adrien, Huli Sándor Avramucz József, Hegedűs János és Szomor István. Kívánjuk, hogy legyenek ők is olyan eredményes missziómunkások, mint az elsők voltak.

A zsúfolásig megtelt imaházban a délutáni istentisztelet keretében került sor a kézrátételes imádságra és a köszöntésekre. Ezt követően hallgattuk meg öt új testvér megható bizonyságtételét. Végül a történelmi visszaemlékezésben Meyer Henrik önéletrajzából ismerhettük meg a Bibliatársulat munkatársainak heroikus küzdelmeit, valamint a 121 évvel ezelőtti eseményekről történt feljegyzéseit.

Előbb Bondár Ferenc testvér, a történelmi bizottság tiszteletbeli tagja szólt a történelmi nevezetességű alföldi bemerítés és a Gyulai Gyülekezet 105 évvel ezelőtti születéséről. Majd dr. Mészáros Kálmán szólt a rottmayeri és meyeri missziót összekapcsoló Novák Antal munkásságáról, a készülő missziótörténeti könyvünk alapján, vala-

Bemerítési istentisztelet 1996. július 28-án, Gyulán, a Fehér-Körös vizében.

mint arról, hogy e történelmi eseményről mit jegyzett fel önéletrajzában annakidején Meyer Henrik.

Novák és Rottmayer afféle iparos emberek módján találkozhattak Pesten. Kölcsönösen ellátták egymást munkával. 1865-ben azonban szűkös napokra ébredtek mindketten. Novák olcsón vásárolt a társulattól bibliákat, és valamivel előnyösebb áron értékesítette. Erre a társulat felfigyelt, és 1865. május 26-án leszerződtette. Nehéz könyvcsomóval a vállán felkereste a vidéki vallásos embereket és igyekezett a Bibliának olvasótábort szerezni. Amikor a saját szívét is átjárta az Ige élő és megelevenítő lehellete, többé már nem csak néhány százaléknyi jövedelem érdekében, hanem hivatástudatból adta az emberek kezébe Isten beszédét. Feleségével együtt afféle „vándortanítójává" lettek az alföldi hívő népnek.

Szabadi F. Gusztáv írja a Békehírnök 1926. február 13. szám 51. oldalán: „...két hónapig házról házra járt, kínálva mindenkinek a Bibliát. Akik tőle vásároltak, felkeresték újra saját lakásán a barátságos modorú bibliaárust, hogy útbaigazítást kapjanak tőle. A fent említett Novák Antal minden útbaigazítást szívesen megadott, s nemsokára más községekbe ment terjeszteni a Bibliát. Egy év múlva visszatért Nagyszalontára, ahol már néhány tagból álló bibliakört talált. Ezek az ő távolléte alatt egymást buzdítva tudakozták a Szentírás igazságait, ahol rátaláltak a Megváltó Jézus Krisztus parancsa szerinti alámerítésre. De nem tudták, hogy hol van egy olyan egyén, aki rajtuk az alámerítést végrehajthatja."

Novák maga is nagy áldozatot hozott, hogy felvegye a bibliai keresztséget. Bécsbe utazott és 1870. április 30-án keresztelkedett meg Benzinger prédikátor által. Miután a budapesti lakását már feladta az alföldi misszióért, ezért visszatért Gyomára, majd Gyulára és végül Nagyszalontára költözött.

Sok fáradság, örökös utazás volt a sorsa ezután, de mindenfelé elérte, hogy az általa árusított Bibliát érdeklődéssel olvassa az Alföld népe.

A nagyszalontai Lajos János „honvéd puskamester" még a házát is eladta volna, hogy eljusson Bécsbe, ahol alámerítkezhetne. Novák Antal azonban azt mondta neki, hogy házacskája árából sem telne ki az útiköltség. Így Lajos János szíve vágyával otthon maradt. Ez idő tájt történt, hogy Budapesten Meyer Henrik 1874. december 27-én a Lukács fürdőben bemerített két házaspárt (a későbbi Wesselényi utcai gyülekezet első tagjait). Így Novák ismeretsége folytán hívják meg Meyert Nagyszalontára az esetet felülvizsgálni és az alkalmasakat bemeríteni.

Novák Antal működése ezáltal hidat teremtett Rottmayer és Meyer működése között. Sőt, Meyernek a német kispolgárságra irányuló misszióját összekapcsolta az Alföldön élő és a múlt század második felében még virágzó protestáns népi gyülekezetekkel. Benne tudatosult először, hogy a baptista misszió termékeny talajra találhat ezekben a protestáns, biblikus közösségekben, amelyek a puritán hagyományok hűséges őrzői voltak.

A Bibliatársulat Magyarországon dolgozó tizenhárom kolportőre között tevékenykedett Lajos János és Novák Antal. Szorgalmas munkájuk eredményeként 1868-69-ben összesen 45562 Bibliát adtak el. Ezért Millárd Ede (aki baptista prédikátor és a bécsi biblia-lerakat vezetője) magyarországi lerakat kialakítására is gondolt 1869-ben.

Novák Antal ezekben az években tovább terjesztette a Szentírást. A Brit- és Külföldi Bibliatársulat évkönyvében megtalálta Szabadi F. Gusztáv az alábbi idézetet, és már 1948-ban közzétette:

„Novák nemcsak családjában hosszú ideig eltartó betegséggel, hanem a körzetében dühöngő járvánnyal is meg kellett, hogy küzdjön. A Mindenható ítélete nem múlt el hatástalanul. Megbízottunk tapasztalati véleménye szerint a súlyos megpróbáltatás nyomán több helyen mintha megalázkodtak volna az emberek. Személyes ismerősei közül, akik azelőtt nevetéssel elfordultak Isten igéjétől, most megvásárolják és elolvassák a Bibliát."

Az ínséges, járványokkal tizedelt, szerencsétlen nép körében eredményre vitte a Szentírás ismeretét egy barátságos, megnyerő modorú házaspár. Novák Antal 1877. december 17-én valószínűleg Nagydisznódon, (ma Heltau) hunyt el. Meyer ezt jegyzi be az anyakönyvbe: „Novák testvér hazament."

Idézet Meyer Henrik önéletrajzából, ahogy az első alföldi bemerítésre emlékezik (Békésgyulán):

„...Novák testvér beszélte el, hogy Nagyszalontán, ahol ő is hirdette az igét, több kereső lélek van. Ezek többnyire kegyes és igazságot kereső emberek. Ez a Novák Antal testvér a velem való ismeretsége következtében föllelkesedett, hazament és azt remélte, hogy majd szép eredményt ér el. Augusztusban már hívott, de nem Szalontára, hanem Békésgyulára. Novák testvér az említett lelkek közül nyolcat ide irányított, név szerit a következőket:

– Kornya Mihályt és feleségét, Lajos Jánost és feleségét valamint fiát és leányát. Bordás testvérnőt és férjezett leányát, Kissnét.

Ezt a nyolc lelket Novák testvér készítette elő a felvételre. Az volt a kérése, hogy vegyük fel ezeket a gyülekezet tagjai sorába. Néhány napon át foglalkoztam velük, egyrészt azért, hogy betekinthessek lelkivilágukba, másrészt pedig, hogy ismereteiket gyarapítsam. Ezt a nyolc lelket az éjszaka leple alatt merítettem be Gyula városától körülbelül háromnegyed órányi távolságra levő, (Fehér-Körös) erre a célra kiválasztott sekély vízben. Ezzel megvetettük a nagyszalontai misszió alapját, s megindult a magyarok között a misszió munka... Hamarosan kitűnt, hogy a kevésbé művelt, tanulatlan, igénytelen külsejű, írástudatlan, olvasni alig tudó Kornya Mihály volt Isten kiválasztott edénye, amit a missziótörténet is igazol..."

Végül a 105 évvel ezelőtt alakult Gyulai Gyülekezetről írt visszaemlékezéséből idézem, hogy Kornya Mihály a Fehér-Körösben történt bemerítése után 16 év múlva, 1891. május 25-én végzett Gyulán először bemerítést. Ettől az eseménytől számítja a gyülekezet a megalakulását. Kornya két éven át volt lelkipásztora ennek a gyülekezetnek. 1893-ban 25 tagú gyülekezetet adott át munkatársának, a szintén Nagyszalontai Tóth Mihály úttörő evangélistának. Tóth Mihály 14 éven át volt pásztora a gyulai gyülekezetnek. Tizenhárom alkalommal végzett bemerítést Gyulán. Munkássága nyomán 1907-ben 98 taggal adta át a gyülekezetet Soós István békési lelkipásztornak.

Kóródi Dániel

Emlékeim Kovács Mihályról és dr. Somogyi Imréről

Az alábbiakban közölt visszaemlékezést Kóródi Dániel csorvási baptista lelkipásztor vetette papírra. A kéziratot leánya, Kóródi Mária (Manci néni), a Budai Gyülekezet hűséges tagja bocsátotta rendelkezésünkre. Ezt közzétesszük olvasóink épülésére.

◆

1901. március havában felkerekedtünk Csorvásról valami nyolcan és átgyalogoltunk Békéscsabára, az ottani testvériség meglátogatására. Mivel nem gyülekezeti este volt, a testvérek hívogattak. Egy leleményes testvérnő úgy hívogatott, hogy felsőországiak (felvidékiek) jöttek, így még nagyobb volt az érdeklődés, össze is jöttek hallgatók szépen. Az igehirdetés alatt feltűnt nekem egy szőke ifjú, aki nagyon figyelt a beszédre, és akinek olyan szerény magatartása és szelíd modora volt, hogy ma is beillenék akármelyik hívő leánynak is. Ez az ifjú Kovács Mihály volt. Istentisztelet után megismerkedtünk. Én, mint 20 éves ifjú, egyéves hívő, kértem, legyen ő is Krisztus követője. Az édesanyja és nővére, ha jól emlékszem, már gyülekezeti tagok voltak. Ő is ígérte, igyekezni fog Krisztus tanítványa lenni.

Attól az időtől fogva mi lelki barátok lettünk. Ő megtérése után nem sok idő múlva bekerült a szemináriumba, és a békéscsabai gyülekezet munkása lett. Én közben megnősültem, és bekerültem az uradalmi cirokseprű gyárba, ahol az 1918-as (őszirózsás) forradalom kitöréséig dolgoztam, lekötve voltam, csak vasárnapjaim voltak szabadok. Így ritkán találkoztunk, ha átjött hozzánk, vagy én átmentem Csabára, vagy az akkori központban, Békésen találkoztunk.

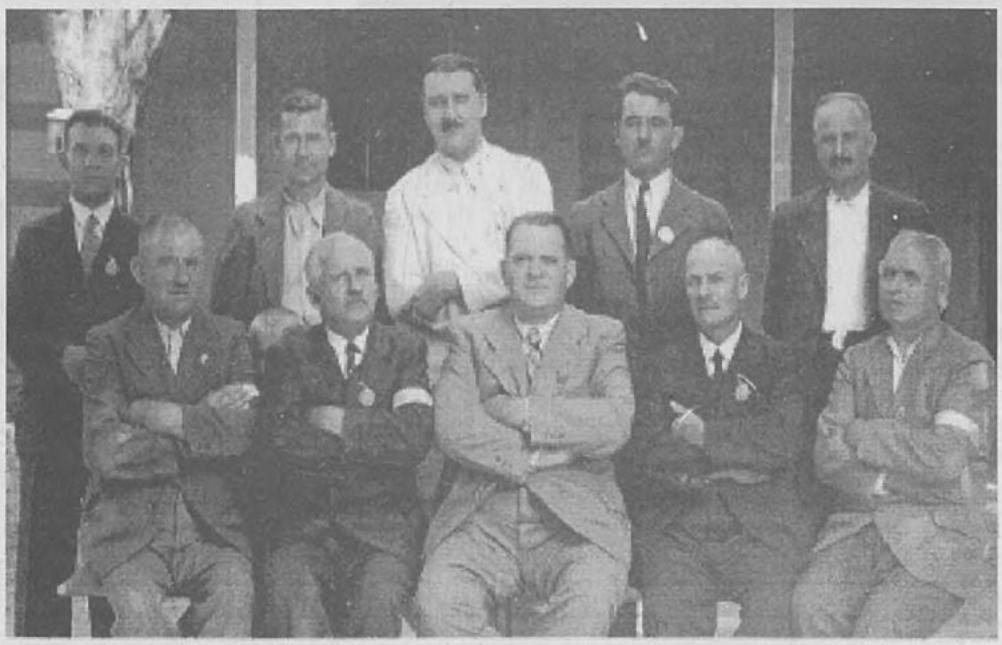
Az 1920-as években az ő közbenjárására evangélista, majd mozgó vén lettem a békéscsabai és tótkomlósi körzetben. Később, amikor Somogyi testvér Amerikába ment, a gyulai gyülekezet munkása lettem. Akkor már lélekben és munkában még jobban összekovácsolódtunk. Sokszor mentünk együtt körútakra, míg Somogyi testvér ki nem ment Amerikába, őt is vittük magunkkal. Bár ő csak pár éves hívő volt, mi elbújtunk a háta mögé, és örömmel figyeltük a volt rendőrkapitány ifjúi hévvel dörgő, jól sikerült prédikációit. (Hejh! ...akkor de szépen szólt a fiúból a furulya!)

A sok kedves emlékből, nem is tudom, melyiket említsem. Mikor Gyulára jártam, ha már pár hétig nem találkoztunk, betértem hozzá, legtöbbször a kis irodájában találtam, könyvei között (Kovács testvérről van szó). Volt úgy, hogy fel sem nézett, csak szólt: Na, mi az, Dani bátyám, megjöttél? –, de aztán megindult a társalgás sok-sok mindenről, ami a misszió terén akkor aktuális volt. Sokat foglalkoztunk Emericusszal, mi már akkor odahelyeztük lélekben, ahová később az Úr és a testvéri közösség akaratával került.

Egyik körutunk alkalmával igen jó hangulatban és sok lelki örömben volt részünk. Ha jól emlékszem, Debrecenben voltunk. Sokáig együtt időztünk, mivel a gyülekezet nem akart hazamenni. Volt időnk társalogni, s megemlítettem, úgy jártam velük, hogy rám nőttek...

Ugyanezen a körúton, Karcagon Kolozs József testvéréknél voltunk szálláson mind a hárman. Mikor búcsúztunk el, már indulóban voltunk, Kovács testvérnek hóna alatt az aktatáska. Kolozs testvér lánykája odanyúl: – Kovács bácsi, ezt ne vigye el! – Hát akkor látjuk, valami szalvétafélét odafogott, félig-meddig a táskába, persze ő nem vette észre. Somogyi testvér szólt: – Ej, ej, Mihály atyámfia, még rossz hírbe keversz bennünket. Így aztán nem könnyhullatással váltunk el egymástól...

Egy alkalommal Orosházán volt evangélizálás, ott voltak Baranyai, Kovács, Paulik, Körösi, Török, Somogyi stb. testvérek. Nekünk hármunknak (Török, Körösi és én) menni kellett Makó vidékére. Baranyai testvér intézte, és értesítette a gyülekezeteket, hol, mikor leszünk hitmélyítő napokon. Az egyik gyülekezet megírta Baranyai testvér-

A békési gyülekezet vezetősége. Középen dr. Somogyi Imre, jobbján Kovács Mihály, balján Kóródi Dániel

nek: ők elfogadják, de útiköltséget adni nem tudnak, mert nincsen pénzük. Mondom Kovács testvérnek, nekünk sincs, mit csináljunk? Ő ráfelelte: – Úgy mélyítsétek a hitet, hogy kapjatok!

Másnap kevés pihenés után a korai vonattal mentünk, és nyolc óra körül megérkeztünk. Délelőtt összejöttek a testvérek úgy harminc körül, két-három testvérnő is volt jelen. (Ez a gyülekezet az előbbi években sok lelki viharon ment keresztül, a nyoma ott ült még az arcukon.) Délután már eljöttek a testvérnők is, és már szemmel láthatóan más hangulatban voltak ők is, mi is. Este már zsúfolva volt az imaház. Egymás után szóltunk mindhárman, közben ének és szavalat hangzott el. Azt hittük, befejeztük, de senki nem mozdult a helyéről. Folytatni kellett, újra beszéltünk mindhárman. Éjfél körül énekeltük: Isten áldjon, míg viszontlátunk... Nem remélt áldásos napunk volt az a nap! A másik eredmény az volt, hogy itt kaptuk meg duplán az útiköltséget!...

Kovács Mihály (1882-1950)

Kovács testvér a gyülekezeti élet hullámzásaiban úgy állt, mint a kőszírt. Ha sok öröm volt, és a gyülekezeti élet örvendetes volt, ő nem volt elragadtatva, ha visszaesés volt, nem csüggedt el.

Az 1920-as években gyülekezetünk igen jól állott, az énekkarunk itt az Alföldön a legképzettebb volt, vonószenekarunk valami húsz tagú, gyönyörűen játszott. Egy jól sikerült ifjúsági óra után mondom neki: De szép most a gyülekezeti élet nálatok! Szokása szerint válla közé húzta a nyakát s úgy felelte: Most így van, ki tudja, holnap hogy lesz...

Ha utazott, szokása szerint úgy ment a vonathoz, hogy megváltotta a jegyet, felszállt, s mire elhelyezkedett, már indult is a szerelvény. Ezért, ha az óra pár percet késett, ő lemaradt. Egy szép nyári délután, amint betértem hozzá, így fogadott, Jó hogy jössz, Dani bátyám, elmegyünk Mezőtúrra (átmenetileg ő kezelte akkor Mezőtúrt). Én is, a felesége is nógattuk: gyorsabban készüljön! A feleségével élcelődött: Hogyne keseredne el az ember, mikor hazulról is kergetik. Így aztán előbb mentünk ki valami húsz perccel. Mikor közeledtünk, megnézi az órát, és szól: Dani bátyám, még sok idő van a vonatindulásig, elnézünk a házamhoz, mely az állomáshoz közel volt.

Elmentünk, kevés időt töltöttünk, és jöttünk vissza az állomásra. Felérve a hídra, láttuk, hogy a pályaudvar üres, pedig négy vonat is indul ilyenkor. Beértünk, a pénztárfüggöny le van eresztve. Mihály odamegy, jegyet kér. A pénztáros azt mondja, már tíz perccel ezelőtt elment a vonat. Akkoriban változott az indulás időpontja, negyedórával korábbra. Na, most mi lesz, Mezőtúron vár a testvériség, mert ő megírta, hogy ezzel a vonattal érkezik. Ő így határozott: tudod, Dani bátyám, vissza nem megyünk. Elmegyünk az első megállóig, és ott megvárjuk a következő vonatot, amely hatkor indul, nyolc óra után ott leszünk. Odaérve, az állomás mellett egy kiserdőt találtunk, benne bokáig érő fű. Leheveredtünk, beszélgettünk, s közben azt mondja: Látod, Dani bátyám, rád fér ez a kis nyaralás, hisz arattál úgyis pár héttel ezelőtt, most pihenj egy kicsit! Este megérkeztünk Mezőtúrra. A testvériség együtt volt, vártak. Egy kicsit nehéz ügy volt, de közmegnyugvásra sikerült elintézni, úrvacsorát vettünk, stb. Utána azt mondja nekem, ha délután érkezünk, lehet, nem sikerül így. Talán az Úr is így akarta.

Az ünnepélyek műsoros befejezése után Mihály szeretett nyugovóra térni. Egy alkalommal menyegzőn voltunk Gyulán. Az imaháztól elmentünk a vőlegényes házhoz, ahol a vacsora várt. Utána ének, zene szavalatok mellett, már éjfél is elmúlt. Ő már pihenni vágyott, de ott nem volt hely. Egy testvér meghívott bennünket, tudtuk, hol lakik, már ők is készülődtek. Mihály mondja nekem: menjünk, majd jönnek a testvérek utánunk. Mi eljöttünk, de nem vették figyelembe, és mivel jól érezték magukat, még ottmaradtak. Mi pedig a hűvös éjszakában az utcán maradtunk, várva házigazdánkat. Végre, mire jól megfáztunk, jöttek. Sajnálkozva mondták, azt hitték, máshová mentünk el, így ők még maradtak. Mihály kedélyesen felelt: Nem baj, testvérek, legalább kibeszélgettük magunkat Dani bátyámmal, úgyis ritkán találkozunk.

Kóródi Dániel (1881-1957)

Volna még megemlítnivaló Kovács testvér életéből, tudom, sok más testvérnek is. Ő már hazament, csak áldott emléke maradt itt köztünk, hiszem, még sok ideig. Mikor halála hírét hallottam, napokig nem tudtam volna magamhoz térni, mert ő már akkor a temetőben pihent... Kedves testvér, az Úr veled...!

(Budai Őrálló nyomán)

Kiss Emil

Ünnepi megemlékezés

Elhangzott: a magyar baptisták 150. évi jubileumi találkozóján, Zánkán

„mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hogy elvesszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk"
(Zsid 10:39)

Kedves Vendégeink! Szeretett Testvéreink az Úr Jézus Krisztusban!

Nagy felelősség úgy szólni az idő homokóráján lepergett 150 év eseményeiről, hogy a formálódó kép valamelyest hasonlítson az eredetire és a jövőre vonatkozóan is legyen reménykeltő iránymutatása. A nehézség abból adódik, hogy nem lehetünk ünneprontók, másrészt nem telhetünk el a letűnt 150 esztendő dicséretével, mert nem minden szolgálta a magyar baptista közösség előmenetelét és Isten dicsőségét. Ezért választottam azt a módszert, hogy identitástudatunkat szembesítsem történelmünk eseményeivel, hogy a kedves hallgató maga is elkészíthesse az elfogulatlan mérleget. Ehhez Paul Beasley-Murray angol baptista lelkipásztor, teológiai tanár gondolatait veszem kölcsön, akinek könyve (Radical Believers 1992. november) a címében foglaltak szerint szókimondóan foglalja össze a baptisták jellemzőit. Az az előnye is megvan ennek az eljárásnak, hogy nemzetközi sokszínűségében szembesülünk a hazai baptista közösségünk múltjában megtalálható értékekkel, esetleg hiányosságokkal.

1. A megtértek bemerítése

Amikor Rottmayer János és öt társa Hamburgban a tűzvész utáni helyreállításon dolgoztak, meghívást kaptak a hamburgi baptista gyülekezetbe, ahol Krisztushoz tértek és hitük vallomására bemerítkeztek. 1846. május 20-án érkeztek Pestre, ahol feladatuk volt, hogy „tegyenek bizonyságot a megtalált és elfogadott örömhírről" – J. G. Oncken szavai szerint. A megtérés hirdetését vállalta Meyer Henrik, amikor 1873-ban Budapestre jött és a megtérteket bemerítette. A magyar baptisták legnagyobb bemerítője Kornya Mihály, aki egymaga több, mint tízezer embert merített be. A baptista gyülekezetek legnagyobb öröme, amikor fehérruhások állnak a folyó, tó vagy a bemerítőmedence mellé, követve Jézus Krisztus példáját, bemerítkeznek az Atyának, Fiúnak és Szentléleknek nevében. Így térünk vissza az őskeresztyénség példájához, amelyet Krisztus Urunk parancsolt.

2. Az úrvacsorai közösség

A baptista gyülekezetek rendszeresen élnek az úrvacsorával. Az úrvacsoráról szóló tanításunk a reformátor Zwingli úrvacsoratanához hasonlít legjobban. Csak azok lehettek közösségben az úrvacsorai asztalnál, akik Istennel és embertársaikkal rendezett viszonyban éltek. Emlékezés ez Jézus Krisztusra, halálára és feltámadására, a menny előszobája, a testvéri közösség kifejezése. Újból odaszánhatjuk magunkat Isten szolgálatára, a feltámadott Úr iránti engedelmességre. Baptista gyülekezetek soha nem hagyták el az úrvacsorát, hanem éltek az alkalommal, hogy megújítsák Krisztussal kötött szövetségüket. Az erről szóló tanítás biblikus tisztaságához nem fért kétség történelmünk során.

3. Az istentiszteletek sokszínűsége

Az istentiszteletek legfontosabb része az igehirdetés, amelyet képzett és képzetlen igehirdetők egyaránt tartanak. A baptisták hagyományosan jó bibliaismerete magas mérce az igehirdetők számára. Ezért képezte Meyer Henrik is munkatársait, s ebben Kornya Mihály sem maradt le mögötte. A Balogh Lajos által kezdeményezett tanfolyam pedig már 1896-ban a lelkipásztorképzés előhírnöke volt, míg 1906-ban Udvarnoki András megalapította a Baptista Teológiai Szemináriumot, amely a történelem hányattatásait is kiheverve újabb fejlődési periódusát kezdhette meg az 1992-ben indított missziói szakkal és az 1995-ben beindult egyházzenei szakkal.

Az istentiszteletek igen fontos része az ének és zene. Meyer Henrik magyarországi tartózkodásának 4. évében már négyszólamú énekkart szervezett, s munkatársai, Szabadi F. Gusztáv hosszú távon is az ének-zene pártfogója, énekeskönyvek társszerkesztője lett Csopják Attila, Orosz István társaságában. Lisztes Mihály, később Tóth Gábor, Héthalmi Páth Károly, Bányai Jenő s jelenleg is közöttünk munkálkodó egyházzenei vezetők alapozták meg a magyar baptista egyházzene egyházközi és nemzetközi elismerését. Nem feledkezhetünk meg az énekesekről, a régebbi idők énekdiktálóiról, gyülekezeti pengetős- és vegyes- és fúvós zenekarokról, amelyek színesítették a gyülekezetek hétköznapjait és vasárnapjait. Az ő munkájuk segítését szolgálta az a szerződés, amely ma Baptista Ének- és Zenekarok Szövetsége nevet viseli újból, mint alakulásakor. Irodalmi jelenlétét a kétszer is indított Evangéliumi Énekesek Lapja c. újság mutatja történelmünkben. Mindig voltak tiszavirág-életű, a maguk idején közkedvelt énekek, amelyek nem a legmagasabb zenei ízlést szolgálták ki, így ma is lehetnek olyan stílusú irányzatok, amelyek nem időtállóak, de pillanatnyi hatásuk kétségtelen.

4. A gyülekezetek tagjainak közössége

A gyülekezeti tagok közössége legalább olyan erősen hangsúlyos történelmünkben, mint a hívők bemerítése. A testvérek egymáshoz való viszonyát a szeretet és egymással való törődés határozza meg. Meyer Henrik, Kornya Mihály, Szabó András, Udvarnoki András és a sort folytathatnánk... egyaránt a hívők gyülekezeti közösségét állította középpontba, annak hangsúlyozásával, hogy a helyi gyülekezet része az egyetemes egyháznak, tehát az egyes közösségek valamilyen szövetségi rendszerben élve segíthetik egymást.

Az intés szolgálata is azért működött jól, mert a szeretet és az egymás iránti felelősség vezette eleinket. Így békültünk meg egymással feszültségben lévő vezetők és egyszerű testvérek, akik korábban helyet engedtek a békétlenségnek. Kettészakadásunk idején (1905-1920) a Baptista Világszövetség vezetői is végeztek ilyen békéltető szolgálatot, amelyet Orosz István munkássága koronázott meg 1920-ban.

A házi gyülekezetek múlt századi gyakorlata a misszió plántálásának gyümölcsöző módszere volt, bár a szükség szülte. Sok gyülekezetünknek hasznára lenne, ha kisebb házi csoportokban is tanulmányoznánk az igét, ezzel a hidegülő közösség újból a testvérszeretet melegét sugározhatná.

5. A vezetők tekintélye a baptista gyülekezetekben

Gyakran halljuk, hogy a baptista gyülekezetekben nem a demokrácia modelljét kell követni, mert a theokrácia az igei irányítási mód. Isten viszont mindig eszközök által gyakorolta ezt az uralmat. Meyer Henrik alkalmas vezető volt az első évtizedekben, amikor a kezdeményezések tömkelegével kellett Magyarországon meghonosítania a baptista közösség hitét. Már érkezése után 3 évvel – 1876-ban – a parlament elé viszi Irányi Dániel a baptisták vallásszabadságának ügyét Meyer Henrikkel való kapcsolata révén. Igen gyümölcsöző a kapcsolata kortárs munkatársaival, Kornyával, Tóth Mihállyal. Akkor támadt zavar, amikor az idő elteltével ifjú, energikus munkaerők érkeznek vissza a hamburgi Baptista Teológiai Szemináriumból 1893-ban Udvarnoki András és Balogh Lajos személyében. A mérsékeltebb Szabó András vállalja a segítő szerepet a kialakult feszültségben, és a magyar nyelvű szövetséget is megalapítják egy esztendővel később.

Kornya Mihály élete sem volt zavarmentes, ami a munkaterületén lévő gyülekezeteket illeti. Ahogyan Kirner A. Bertalan írta: „Megtették Kornyával azt is – és munkatársaival is, hogy kitessékelték: `Na elmehetnek` a gyülekezetből. És nem engedték be. ...Kornya azonban hamar megbékült, és a második körzeti útjában újra betért az ilyen gyülekezetekbe és sírva kérdezte: `Na testvérek, beengedtek már?` (Szentjobb) És nem engedték be. Néha a látogatók álltak pártjára és kívánták a prédikációit hallani."

Csopják Attila szinte már legendás emberszeretete által vívta ki tekintélyét. Udvarnoki András a megfontolt bölcsességének köszönhette diákjai és a gyülekezet tagjainak tiszteletét. Dr. Somogyi Imre irodalmi munkásságával, sokoldalú kapcsolatrendszerével vált az ökumenében és az aliánsz mozgalomban is elismertté. A vezetői tekintély mindig feszültségek forrása is lehet. Abból adódhat ez, hogy a gyülekezete(ke)t vezetni szükséges, de Krisztus iránti engedelmességgel. A jó vezetőnek meg is kell ismertetnie a rábízottakkal Isten tervét és célját, hogy a közösség is ráhangolódjon ugyanarra, és képes legyen előre haladni.

Szép példáit láthattuk múltunkban az elismert, néha pedig visszautasított vezetőknek, akik Istennek tartoztak számadással.

6. Közösségben élő egyház

A hívők gyülekezetet alkotnak, a gyülekezetek pedig valamilyen közösségben vannak egymással egyházunkban. Amikor 1905-ben elismerték a baptistákat vallásfelekezetnek, hét hitközséget alkottak a gyülekezetek, amelyeket hamar megszüntetett gróf Apponyi Albert kultuszminiszter. A missziókerületek a háború után alakultak az egyes területek összefogására. Ezek a kerületek táborhelyeket vásároltak évtizedek folyamán, és kialakult a konferenciák sorozata. Egy-egy missziókerület gyülekezetei összehangolták ünnepeiket, hogy egymással is örvendezhessenek, missziós alkalmaikat is egyeztették egy addig még baptisták által töretlen munkaterületen.

Egyházunk 1955-ig a szövetségi rendszerben élő gyülekezetek közössége volt, de ezen lényegesen nem változtatott az „egyház" név felvétele, hiszen a gyülekezetek vigyáztak autonómiájukra. Így nem volt nehéz meggyőzni bennünket a rendszerváltás után, hogy az „egyház" szó praktikusan ugyan megmaradjon hivatalos nevünkben, de a belső szóhasználatban a szövetségi elnevezés dominájon. A szövetség vezetése pedig koordinatív feladatokat lásson el a gyülekezetek segítésére, a misszió összehangolására, a gyülekezetek buzdításában, bátorításában.

A szélesebb keresztyén közösséghez felekezeti szövetségeken és felekezetközi tömörüléseken át tartozunk. Mint láttuk, a Baptista Világszövetség 1905. évi megalakulása után már 1907-ben békéltető szolgálatot végzett a magyar baptisták között. Igen gyümölcsöző kapcsolat alakult ki a Déli Baptista Szövetséggel a 20-as évektől, amely ma is sok segítséget jelent. Az Európai Baptista Szövetség 1948-as alakulása óta tagjává fogadott bennünket, s ennek igen ékes bizonyítéka az 1989 júniusában Budapesten rendezett kongresszus, melyre több mint 6.000 résztvevő érkezett. Mindkét szövetség igen sokat segített a kommunista rendszer zártsága alatt a kapcsolattartásban a világ baptistáival. Az ökumenikus mozgalom 1948-as megalakulása után 1955-ben lettünk az Egyházak Világtanácsának tagjai, s talán ezzel párhuzamosan az Európai Egyházak Konferenciájának is. Ezek ugyancsak jelentős kapcsolatok a külföld felé. Felekezetközi segítség volt Bauhofer György budavári evangélikus lelkész kezdeti rokonszenve Rottmayer János iránt az 1846-ot követő

időkben, vagy Victor János melegszívű szeretete a Vasárnapi Iskolai Szövetségben a baptisták iránt. Nem testvéri szó volt-e Bereczki Albert református püspök bocsánatkérése a múltbeli üldözések miatt egyháza részéről? Akik a Krisztuséi, összetartoznak felekezeti különbségek és országhatárok ellenére is.

7. A szolgálat baptista koncepciója

Az egyetemes papság elvét valló baptistákról J. G. Oncken mondta, hogy *„Minden baptista misszionárius"*. Ez azóta is alapelv, így osztják meg a szolgálatot a kezdetektől gyülekezeteinkben. Vasárnapi iskolai tanítók, evangélisták, különböző felelős szolgálati vezetők a lelkipásztorral együtt végzik a szolgálatot. Spurgeon mondta, hogy a teológia hallgatóiban megsokszorozza önmagát.

Így avatta Meyer Henrik társvénné Kornya Mihályt és Tóth Mihályt 1878-ban, hogy szolgálatát megossza velük. Nem működött mindig jól ez a minta, s talán lelkipásztori részről a hiba ott található, hogy túl fontosnak tartjuk magunkat és szolgálatunkat, és azt hisszük, hogy rajtunk kívül más nem tudja elvégezni a feladatokat. Ezzel kialakítottuk a „kiszolgált gyülekezet" típusát, ahol a haszonélvezők ülnek a padokban, s a nem hadra foghatók a misszióban.

A köz szolgálatában már Meyer Henrik is részt vett, több ízben is hallatták parlamenti szócsövei – Irányi Dániel, Papp Gábor és Ugron Gábor – érveit a vasárnapi munka, a gyermekmunka megszüntetése érdekében. Csopják Attila és Udvarnoki András a háború utáni békekötések alkalmával próbálkoztak angolszász segítség megszerzésével. Somogyi Imre a „szektasorból" emelte ki közösségünket közéleti forgolódásával, levelezésével, írásaival. A baptista tudósok, orvosok, mérnökök, pedagógusok, munkások jó bizonyságot szereztek hűséges munkájukkal a társadalomban még akkor is, amikor mint hívő embereket lenézték őket.

8. Misszió és evangélizáció

Szeretünk hivatkozni arra, hogy a modern misszió megalapítója Carey Vilmos baptistaként ment Indiába 1792-ben. Ez még akkor történt, amikor valóban „minden baptista egy misszionárius" volt. Miközben Magyarországról az első európai kongresszuson azt jelentették 1908-ban, hogy 2004 %-os a növekedés, képzelhető, hogy mekkora erőfeszítés állt mögötte a munkások részéről. És milyen áron?

Meyer Henriket 1881 és 83 között Budafokon több ízben tettlegesen bántalmazták. Kornya Mihályt szolgabíró, csendőr börtönbe csukta, hogy ne térítsen más egyházakból. Lajos Jánost 1883-ban Dömsödön verték úgy össze, hogy haza kellett vinni, és heteken át volt beteg utána. Szinte nem volt missziómunkás, aki ne került volna a munkája végzése közben összeütközésbe a hatalmon lévőkkel. Barabás Jánost Somogyi Imre mentette meg a rabságból, a kommunista börtönt járta meg Kalkó József, Szabadi Gusztáv és Nyári István. Lelkipásztorok erőszakos áthelyeztetése, igazolványok elvétele gyakori volt az utóbbi 50 esztendőben. Elszenvedői közöttünk élnek, tisztesség adassék nekik.

Mert a missziónak és evangélizációnak ára van. Mint láttuk, szenvedés is. De pénz is. A magyar baptisták mindig szegények voltak. Nálunk sem Meyer, sem Udvarnoki, sem Somogyi vezetése nem tudta megvalósítani a bibliai tized adakozási stílusát. Valahogy mintha ismétlődne Mária Teréziának adott magyar nemesi válasz: „Életünket és vérünket, de zabot nem!" Erről győznek meg a dokumentumok. Pedig a szeretetszolgálat kiteljesedésének ez lenne az alapja. Az 1905 és 1910 óta működő kiskőrösi és hajdúböszörményi szeretetházak, a háborúig létező, 1914-ben létesített árvaházzal szép kezdeményezések voltak. Folytatásuk várat magára, pedig a szeretetmunka is a misszió egy része. A gyermekmentő „Napsugár" és a kallódókat segítő „Menedék" igen szükséges kezdeményezések. Az 1920-as években Csopják Attila kezdeményezett ipari üzemet, melynek jövedelméből 20 % jutott volna a szeretetmunkára. Nem valósulhatott meg szándéka. Noszvajon nőtestvérek alapítottak szövetkezetet hasonló szándékkal. Igyekezet tehát volt, de mintha Isten nem igazolta volna az „egyház" vállalkozásait. Neki személyes áldozatunk kedves. A személytől személyhez szóló bizonyságtételnek szép példáit találjuk meg múltunkban, viszont a tömeges evangélizációknak is, melyek mozi- és színháztermekben, sportpályákon folytak a második világháború előtti időkben. Demonstratív erejű volt Billy Graham 1977-es, 1985-ös és 1989-es népstadionbeli evangélizációja. Gyülekezetplántálás és gyülekezetnövekedés csak tantárgynak újak Teológiai Akadémiánkon, de a magyar baptista mozgalomban kezdettől fogva működő valóság.

Az új módszerek iránt fogékony ifjúság a múlt században és Somogyi Imre korában is motorként működve mozgatta az evangélizációt és missziót, de korunkban is elsők közt szedte össze magát az általános zavarból, amely 1989-ben ránk köszöntött. Lapjaink: A Kürt, Életjel koruk legszívesebben olvasott lapjai közé tartoztak.

A baptista irodalom missziós szolgálatban állt története folyamán. A Békehírnök 1895-től szolgál, a Hajnalcsillag gyermeklap 1899-től (Balogh Lajos), Olvasd-ok milliós példányszámai, Az élet titkai című sorozat, a Teológiai kiskönyvtár és a helyi lapok, egyesületi lapok mindnyájan egy cél érdekében íródtak: lelki táplálékot adni a megtérteknek, és megszólítani azokat, akiket Jézus Krisztus hív.

Az 1100 éves Magyarországon ünnepeljük évfordulónkat, emlékezünk azon alapelvek betöltésre, amelyeket a baptisták világszerte igyekeznek gyakorolni. Népünk javát, országunk felemelkedését szolgálja, ha kapott örökségünkhöz hűségesek maradunk, s azt gyakoroljuk megváltozott körülményeink között is (Zsid 12:12-14).

Interjú Szabó Andrással – 2.

Készítette: Ritter (Haraszti) Sándor – Budapesten, 1942. április 27-én.

II. Füzet

A 300 forint visszafizetéséről a következőt tanácsolom (én megígértem, hogy az előbbi ház eladása után mindjárt visszaadok 100 forintot, a többit később). [Meyer Henrik] megkérdezte, milyen évi bért kívánok. Semmit. Ebbe a család is beleegyezett. – „Ez nem kívánható – felelte –. Az első 100 forintot Szabó testvér fizeti, a második 100 forintot fizesse a gyülekezet. A harmadik 100 forintot pedig itt hagyom, és abból évenként 10 forint számít lakbérnek. Ha 10 évig itt lesz a gyülekezet e házban, akkor elengedem az egész 100 forintot." Ezt többször elmondta a gyülekezet és a családom előtt. Az 1. és 2. száz forintot hamar kifizettük. A 3. száz forint után kérdezett akkor (Csörgő Józseffel voltunk ott). „Hát Meyer testvér nem így beszélt azelőtt!" – „Dehogy, dehogy, hát hogy gondolsz ilyet?!" Ez a dolog – testvér – megrendített! Kis híja, hogy el nem estem. Feleségem volt a családfenntartó. Hogy mondjam meg neki? Hiszen neki kell ezt is megkeresnie! Megkérdeztem Seres testvért. (Kb. a megnyitás után egy évre). Ő is úgy emlékezett, mint én. – Honnan szedjem a pénzt? Meyernek hiába beszéltem. A feleségemtől megkérdeztem egyszer: „Hát hallod, kérlek, azt a 3. száz forintot mikor adjuk meg? Hiszen nem kívánhatjuk az országban élő testvéreinktől." Kb. 1891-ben kifizettük. De nagyon megrendített. Gondoltam arra, hogy én nem megyek vissza, de a feleségemnek megmondom, hogy a gyülekezetbe ne járjon többet. Ilyen okok miatt kívántuk az angoloktól, hogy Meyer Henrik ne kezeljen többé pénzt.

Szakadásunk után még Udvarnoki sógorai és testvérei is kárhoztattak bennünket. Időközben jött Németországból Braun és Bickel. Én, Kosztán és Csopják (tolmács) bejöttünk Tótfaluról. A sátoraljaújhelyi Bretz értesített minket. Reggel bejöttünk a hajóval, és mindjárt mentünk a Wesselényi utcai imaházba. Szabadi volt a ki- és befutó. Jelentettük, hogy beszélni szeretnénk a két némettel. – „Nem lehet, mert tárgyalnak... ebédelnek... beszélgetnek... lepihentek..." Az udvaron ücsörögtünk. Egész nap nem jutottunk hozzájuk. Bretz aztán megtudta, hogy a Vadászkürtben laknak. Mellettük szobát bérelt nekünk. Azután szóltunk a szállodásnak, hogy jelentsék be, hogy mi várunk rájuk. Bementünk aztán a szobánkba. Mikor megérkeztek, bementünk hozzájuk. Nagy szeretettel fogadtak: Szabó, Kosztán és Csopják este 11-ig tárgyalt velük. Elmondtunk mindent. Meghallgattak... Egyszer vette ki Braun az Újtestamentumot: „Amit a testvérek csináltak, ebben nincs megírva." „De ez sincs megírva – feleltem –, amit Meyer Henrik csinált." Ennyi és ennyi ideje nem vettünk úrvacsorát. Seres is elidegenedett tőlünk. Bickel nem helyeselte az eljárásunkat.

Meyer Henrik azzal vádolta Udvarnokit és Baloghot, hogy a legrosszabb tanulók voltak. Bickel azt felelte: „Ez nem igaz. Udvarnoki a gyülekezetemhez tartozott, és mint tanulót is ismertem. Balogh csendesebb volt, Udvarnoki hevesebb, de én is olyan voltam!" (Itt rácsapott a térdére; Oncken volt a társa). „Figyeljék meg, hogy Udvarnoki még jeles ember lesz!" Éjjel 4 órakor búcsúztunk. Bickelnek nagy szakálla volt. Megnyalábolt először engem és megcsókolt. Utána a másik kettőt. Így bocsátottak el. Csopják szakálla akkor még nem volt olyan nagy, mint később.

Otthon beszámoltunk. Szabadi azt mondta: „A tótfalusiak ide szemtelenkedtek nyugtalankodni, de meg is kapták a magukét, mert kirúgták őket. Szeretném megkérdezni Szabótól, mit szól ehhez." – És az ő híre terjedt el! Az angolokkal nem tudtunk beszélni, de a németek megértettek.

Az angoloknál nem tudom már, ki volt a tolmács. Angolról németre Preuss (?), németről magyarra Csopják (?) fordított.

Azt mondja, hogy a vigadói megbeszélések után nagy ünnepély volt a mai Royal Apolló moziban. Angol-német-magyar nyelven szólt a tolmácsolt beszéd.

Az elismertek és el nem ismertek egymás iránti hangulata nem volt valami testvéries. Elismertek voltak: Budapest, Nap utca, Ócsa, Liget, Békés, stb. El nem ismertek nem mentek a másik gyülekezetébe. Akit Udvarnoki András már bemerített, Tóth Mihály azt még újra bemerítette.

Egy konferencián megbízatást kaptunk. Írtunk egy levelet Balogh, Székelyhídi Sz. Sándor és én. Varga Sándor (Derecske) testvérrel utazgattunk az országban (Gerwich és Udvarnoki nem írta alá). A levél felvilágosításokat tartalmazott. Udvarnoki és Gerwich később külön csináltak egy másik levelet. Nagyszalontán leültünk a gyülekezetben. Az öreg Tóth vezette az istentiszteletet. Megkérdeztem a mellettem ülő Varga Sándortól: „Kinek szólt ez a prédikáció: nekünk, magyar gyülekezetnek?"

Megkérdezte egy ember tőlünk, miért fizettünk ennyit az útért? Inkább elküldtük volna postán a levelet. Kőrösi János és Vas Sándor volt a szószóló. „Igen – feleltük –, hogy aztán betették volna a ládafiába, vagy elégetik..." „Igen" – feleltek.

Nem szívesen fogadtak sehol se. Meglátogattuk Kornyát is Nagyváradon. Ő elég barátságosan fogadott. Elég szűk látókörű volt Kornya és Tóth, és szinte rabjai voltak Meyer Henriknek.

Én dolgoztam Udvarnokival együtt. Jó viszonyban voltunk. Pósalakán külön gyülekezetünk volt. Pusztaújlakon egy imaházban volt a gyülekezetünk. Sőt itt még egy külön csoport is volt ugyanabban az imaházban. Kornya leginkább éjszaka ment. Nem is ment az imaházba. Felköltött egyet: „Keljetek fel, hívjátok össze a többieket is." 12 órára már úrvacsorát is vettek. Laktam Pósalakán is.

Minden napra beosztottuk a munkát, hogy minden napra jusson. Volt rá eset, hogy a mi munkásaink útközben üdvözölték egymást. Egy alkalommal értesítettek Pósalakán, hogy ne menjek Pusztaújlakra, mert ott azt határozták, hogy lehúznak a szószékről. Ott volt Kovács, Hevesi, nagyon heves emberek. Sorbán Sándor is ilyen volt. Egyik pusztaújlaki vénnek a bérese (Kovács bérese) ellógott, mert keményen bánt vele. A ló farkához kötve hozta vissza. Hevesi tehene az erdőn összeesett és erre úgy összeverte, hogy cafatokban lógott a bőre. Pósalaki Varga testvér mutatta meg egyszer a tehenet a vasút mellett. Sorbán Sándornak volt 5 rossz gebéje meg egy rozoga cséplőgépje. Egy vasárnap du. befogott (istentisztelet után) és elindult a szomszéd határba.

Mikor Pósalakán letelepedtem, megkérdeztem a pusztaújlakiakat, mikor úrvacsoráztak utoljára. „Mikor a testvér itt járt" (egy évnél régebben, Udvarnoki megbízásából). „Hogy vegyünk úrvacsorát?" – kérdeztem. Nehéz volt. Vittem magammal bort. Velem tartott kb. 30, Kornya testvérrel 27-28. Mi a kisterembe mentünk. „Milyen a lelki állapotuk?" „Békességben vagyunk." Nem énekeltünk, mert a másik gyülekezet a nagyteremben volt.

Csak elmentem Újlakra – a Körös partján – akkor is, mikor le akartak húzni. Kora reggel érkeztem. Az úton az Úrtól kértem tanácsot. Beszéltem először azokkal, akik velem voltak. Az imaház kistermében beszélgettünk: ezentúl, amikor én zártórát vezetek, nemcsak beleegyezek, hogy a másik csoport is ott legyen, hanem akarom is. De ne szóljanak bele, hanem a végén kérdezzenek meg. Ha úrvacsorát adok, jöjjön szabadon, akinek a keresztyénsége megfelelő. De legyenek ott az enyémek is Kornya zártóráin. Az úrvacsorát ő maga határozza el, hogy ad-e. Igyekezzünk arra Kornya testvérrel, hogy egyik a másik munkáját ne rontsa. A jó cél az volt, hogy a két csoport egyesüljön. Ha aztán Kornya testvérhez megy az egyesült csoport, én akkor megyek.

Elmondtam ezeket. Helyeselték. Így azután behívtam azokat a kemény véneket a másik csoportból. Az enyémek átadták addig nekik a helyet. Ők is megértették, mi a szándékom. Aznap akartak lehúzni a szószékről. Arra kértem aztán őket, hogy tisztelet után jöjjön a kisterembe valamelyik csoport, és a vezetők (Kornya csoportjából) mondják el az egész csoportnak. Azalatt én megbeszéltem az egyénekkel. Utána összejöttünk, hogy én mondjam el a két csoportnak együtt. Elfogadták. Ők (Kornya hívei) választották a kistermet, mert kevesebben voltak.

A gyülekezet nagy aggodalomban volt. (Mind a két párt). Láttam a tiszteleten az aggodalmas arcokat. Utána Kovácsék, Sorbánék, Hevesiék csakugyan bevonultak a kisterembe. Én az ajtóhoz álltam. Hatalmas asszonyok rivalltak rám: (itt fölállt bemutatni) „Mit keres itt? Csináljanak rendet a gyülekezetben Budapesten!" – „Testvérnők, csak tessék bemenni, majd a férjük elmond mindent."

Utána összejött a két csoport. Megkértem őket, hogy Kornya testvért is nyerjék meg. Egy vasárnapra Újlakra hívatott Kornya testvér. Egy vénnél (a falu végén) vártam Kornyát. Harmadmagával jött. Vártunk 15-20 percet, hogy legyen alkalma beszélgetnie az ő embereivel. Utána indultunk. Bent a gyülekezetben voltak. Kornya odaszólt: „Hát mit akarsz ezzel a néppel?" (Modora sokat elriasztott). „Hát kedves Udvarnoki testvérnek talán ezek már elmondták."

(Az előző vasárnap Sorbán sírva adott hálát a békülésért). –„De azért én is elmondom. Menjetek be az imaházba. Mi majd ketten maradunk." Akkor megváltozott a hangja. „Hát mi volna a célja ennek?" „Az, hogy egyesüljenek a testvérek, mert mi nem lakunk itt, ők itt laknak."

„Te még maradjál, majd én elmegyek." „Nem, ma Kornya testvéren van a sor, mert már régen nem járt itt." Az öreg elmosolyogta magát és megsimogatta az államat: „Te, te, te." Őszinte volt.

Tehetséges ember volt. Nagyon jó tanítást tartott, a gyülekezet épült. Ha iskolája lett volna, világhírű lehetett volna. Felszólítottam egyik emberét utána, mondja el, mit is beszéltünk meg. Nemigen tudta. Elmondtam én, mi a célom, ha egy gyülekezetben, ha kettőben; ha én maradok vagy ha ő marad. Egymás mellett álltunk. „Kik fogadják el ezt?" – kérdi Kornya? Mind feltartotta a kezét. Hát aki ellene mond? Azt ki kell zárni. Itt Kornya testvér nagyon megszeretett.

Egyszer Pósalakára mentünk. Ő jóval hátrább ült a vonatban, én előbb. Mezőtelegden szálltunk le. Utánam sietett. Mindenáron vinni akarta a táskámat. Nem engedtem meg. De a kisebb csomagot csak átvette.

Együtt gyalogoltunk. Elmondta, hogy nagyon fáradt már.

Egy alkalommal a József utcában volt a két csoportnak az összejövetele. Kornya testvér kijelentette: ha mindenki úgy viselkedne, mint Szabó testvér, kevesebb volna az ellentét.

Mikor Varga Sándorral látogattuk az el nem ismerteket, ő Váradon lakott. Meglátogattuk. Elkísért a városon kívül. Nagyon boldogok voltunk. Igazán nem voltak ellentéteink a munkában. Nagyon sajnáltam, mikor meghalt. Jajgatott: „Jaj, megégek!" Záporeső jött (ő akkor nagyon beteg volt), és kiállt az esőbe és úgy jajgatott: „Megégek, megégek". Nagyon sajnáltam, hogy így kellett ennek a hű szolgának befejeznie az életét.

Délután Kiskőrösön már a kezdet kezdetén voltam, de nem sokat tudok felőlük.

Soltvadkerten is voltam, de arról se tudok túl sokat.

Seres tótfalusi gyülekezeti vén volt. Nyitra m. – Pest m. ; Bácska, Slavonia. 1858, Szada. Először az ő házukban volt a gyülekezet (Szadán). Egy szép nagy szobában. Ő mint fiatalember tért meg. Nagyon hűséges szolga volt. Fáradhatatlan. Majdnem állandóan munkában volt: utazott. A gyermeknevelésben nem vehetett részt, felesége pedig nem volt valami nagyon előrehaladott keresztyén. Szép családja volt, kb. 10 gyermek, de nem tért meg egy sem. Eleinte Szadáról indult ki misszióútjára. Később Halasra költözött. Az északi megyéktől messze került. Így jutott el Szlavóniába is néha.

Később Dabra ment. Azután Kiskőrösön vett egy szőlőt (volt benne ház is). Munkálkodása alatt sokat szenvedett az emberektől. Többször megverték, a hallását nagymértékben elveszítette, később a látását is, azután lábai is felmondták a szolgálatot. Elnyomorodott a sok strapa munkában. Szőlője a városon kívül volt. Beteg volt itt éveken át, és nagyon ritkán kapott látogatást. Nagy családja csekély fizetés mellett sokat nélkülözött. Előbb volt már szőlője Halason, de azt eladta, és azután vett Kőrösön. Meglátogatták a kőrösiek, köztük a gyülekezet vénje is.

Hosszú időn át volt elhagyatva. Mikor a látogatók kimentek hozzá, nagyon kérte őket, hogy adják fel neki az úrvacsorát. Ezt a kívánságát nem teljesítették. Azt mondták neki, hogy majd értesítik Dabon Molnár Sándor testvért, és majd az ad úrvacsorát. Ez is elmaradt. Éveken át volt ágyban fekvő beteg: füle, szeme, lába elnyomorodott. Bekövetkezett a halál. Rákoscsabán voltam akkor. Rákoscsabáról elmentünk Tóth József testvérrel a temetésére. Udvarnoki András végezte a temetést, ő beszélt a háznál. Sokan voltak vidékről is. Beszéd közben szinte vallást tett, hogy „kedves Seres testvér, nem értettünk meg tégedet. Sajnáljuk." A temetőben Somogyi S. megkapó, nagyon jó beszédet tartott. *„Izráelben nagy halott van"* – hangzott az alapige.

Sok fáradságával szemben a közösség nagyon sokkal adós maradt neki. Már betegségében sem igen támogatták. Halála után a felesége folyamodott a Hitközséghez támogatásért. Igen, néha kapott valami csekélységet. Az özvegy aztán keresetet indított ügyvéd által. Semmiféle

nyugdíjegyletünk nem volt, tehát kegydíjat ítéltek neki. Így aztán a Hitközség kiegyezett az özveggyel. A fáradhatatlan, szorgalmas munkásnak ez volt a jutalma. Sajnos, nem válik dicséretünkre, hogy így történt. Egyik gyermeke megvakult. Egy gyerekpajtása belelőtt a szemébe. Szerettem volna róla sokat mondani, ha már ottan megtagadták tőle. De távol voltunk egymástól. Szerették mindenütt. Szorgalmával megnyerte mindenütt a közszeretetet. Csak utolsó napjaiban maradtunk adósok neki.

Miután Tótfalutól elment, többször elkísértem ideoda. Egy alkalommal Nagyváradról jövet Kiskunhalasra szándékoztunk menni. Átáztunk. Egy helyen megállt. Aszatoltak, tisztították a búzát. Horgasra igyekeztünk. Amint a gazt kiszedik a búza közül, úgy kellene a bűnt is kiszedni az ember életéből. Nagyon kellett futnunk aztán a vonathoz.

Egyszer kiszámítottuk, hogy Halasra nem érünk be éjfél előtt, hanem utána néhány perccel. Leszálltuk hát távolabbi állomáson, és úgy mentünk a nagy sötétben. Még egymást is alig láttuk, olyan sötét volt. Tettük ezt azért, hogy a halasi gyülekezet tagjait meg ne botránkoztassuk, mert vasárnapra virradt. Akkor még annyira féltünk testvéreink nyugalmát megháborítani. Persze ma már más a szokás. Mégcsak fényképe sem maradt. Nálam ugyan van. Igazán több hálát érdemelt volna. Nálam egy csoportképen van. Jó énekes, beszédjének a hangja változott, de mindig bibliai alapon szólt.

Nagy Pál fiatal korában nálam volt (Ócsán), mint akinek senkije sincs. Okleveles tanító volt. Láttam, hogy nagyon hátramaradott az irodalom és a helyesírás terén. Adtam neki feladatokat. Nyugtákat stb. A háta mögött álltam, és szóltam a vesszők elhagyása miatt. Ilyenkor összerezzent: jaj! És megremegett. Sokat foglalkozott a megőrüléssel. Nagyon gyerekes volt, mint okleveles tanító is, és ideges volt. Felkelt reggel, és az asztal körül járkált... Sokáig aludt. Kora reggel a mellére tettem a kakast és az kukorékolt. Segített gyomlálni: a paradicsomot meg a paprikát kiszedte, a parajt ott hagyta. Sűrűn olvasott egy könyvet az őrültségről. Ilyenkor a homlokán kidagadtak az erek, hogy szinte féltünk tőle. Apja iszákos volt. Nagyon hiányzott neki a család.

Ott határozta el a nősülést is. Együtt cisnáltunk egy egyházi szervezetet. Székelyhídon volt a tárgyalás egy konferencián. Nagyon megnyirbálták (ma is megvan). Mikor felolvastam, Udvarnoki testvér azt mondta, hiányzik még belőle: Kelt Ócsán, az ócsai paragrafusgyárban... Itt szemben álltam Udvarnokival: „Hát kérlek, mindenre számítottam, de erre nem."

Kisvarsányban (Duna-V.) volt előbb alkalmazva. Onnan jött hozzám. Már gyerekkorától ismertem. Nálam szolgálgatott gyülekezetekben. Vele megcsináltuk egy tanévben a baptista felekezeti iskolát (volt ott baptista, református, katolikus, zsidó). Ő volt a tanító, én voltam az iskolaelnök; kb. 80 gyerek. A vizsgán megfeleltek. De nekem kellett az iskolában is vigyáznom, mert rajta kifogtak a gyerekek.

Egyszer azt mondta: „Szabó testvér, kérem, én nősülni akarok. Már odaértem." Az újpesti Gerwichéknél volt a jelöltje. „Hát tudja a lány?" „Igen." De mivel olyan gyarló volt, féltettem, hogy ha a felesége is olyan lesz, mint ő, koldusok lesznek. De számolnia kell azzal, hogy a családot el kell tartania. Nem álltam ellen, hiszen a házasság egyéni dolog.

Megállapodtunk, hogy holnap (mivel a ruhája is fogyatékos volt) elmegy Újpestre, ott elintézi az ügyét, szól Gerwich testvérnek is, stb. És intézze el a dolgot. Menjenek el az anyakönyvvezetőhöz, és írasson egy dispenzációs kérvényt az alispánhoz. „Én meg reggel bemegyek, viszem a pénzt és veszünk magának ruhát." Úgy is történt. Az újpesti anyakönyvvezető olyan szíves volt, hogy jól írta meg. Mint magános ember – írta – nem akar vendéglőben étkezni; élettárs kell, következnek a beíratások stb. Sürgős.

A Hatvani utca (Kossuth u). sarkán találkoztunk másnap reggel (a Múzeum krt.-nál). Megvettem a vőlegényruhát, és kimentünk villamossal Újpestre. Hoztuk a Zsófit is. Bementünk az alispánhoz. Átolvasta és aláírta. Visszamentünk Újpestre. Az anyakönyvvezető előtt egybekeltek. Akkor még az újpesti gyülekezet kétnyelvű volt. Mi olyan napon mentünk, mikor magyarul volt az istentisztelet. Gerwichék adtak uzsonnát. Én voltam az egyik örömapa, Gerwich testvér a másik. Úgy tartották Zsófit, mint a lányukat. Gerwich kért áldást. A németek nemigen voltak ott. Én beszéltem magyarul. A következő tiszteleten csak bámultak a németek.

Délután Gerwich bácsi kínált: „Etyél Szapó testvér, etyél, etyél; no gyászpapa (elvétette), etyél!" Szerencsére, olyan asszonyt kapott, aki embert csinált belőle.

Így aztán Csopják testvér lemondásakor őt választottuk meg hitközségi elöljárónak.

Volt rá eset, hogy mint elöljáró küldött valakinek bizonyítványt, és nem mertem odaadni, mert kinevetik. Olyan, mint a vak légy: mindennek neki mer menni.

A kilépési nyilatkozat eredetije megvan Tótfalun. A tótfalusi jegyzőkönyvből 1910-ig sokat lehetne meríteni. Minden gyülekezeti óráról magam vettem jegyzéket.

Az ócsaiaknál mindig én írtam meg 8-9 éven át a jegyzőkönyvet.

Sok hátramaradottságunk van. Még ma sem tudják gyülekezeteinkben, mi a vén és kik a diakónusok. Egy konferencián tartottam erről egy tartalmas előadást, Budapesten. Sok van benne a fiatal prédikátorokról, vénekről és diakónusokról.

Aggodalmaim vannak sokszor. Nem tudták sok helyen (noha a vezető testvérek érdemem felett becsültek) a munkásságom értékét. Mint a tanügyi bizottságnak több éven át elnöke, nagy gondot fordítottam az intézetre. Itt a dolgok sokszor nem mentek rendjén.

Nálunk sok kár van a kikerült testvérek tájékozatlansága miatt. Az idősek nem számítanak azzal, hogy rögtön ne varrjanak mindent a nyakukba. Hibáztatom azt, hogy nem állapítják meg pontosan, mi bízható rájuk. Németországban már bent létük alatt meg vannak híva. Nálunk azonban még rendezetlenek a gyülekezetek.

Németországban legalább két évig a fiatalember csak prédikátor, és nem végzi a lelkészi teendőket, hanem a vének végzik. Ha erre is alkalmasnak mutatkozik (miután megtanulta tőlük), akkor maguk között a vének megbeszélik, hogy most már tegyünk ajánlatot a gyülekezetnek a véni teendőkre való felavatásra is. Nálunk a vének nem állnak hivatásuk magaslatán. A gyülekezet megtárgyalja a dolgot és miután elfogadja, jön a felavatás. Kettős tisztre méltóztatják: most már vén is. Ezt a helyet nálunk nem ismerik. De nem lesz kiskirály. Nem mindig ő vezeti a tanácskozásokat. A vén nem pénztáros (arra való a diakónus), hanem lelki munkás. Mindhárom szolga: prédikátor, vén, diakónus, de különböző munkakörben.

(Folytatjuk.)

Szemelvények a századelő baptista sajtójából

A Friedensklänge írásaiból

E folytatásban közölt szemelvények írásanyaga – a közép-európai, főként a magyarországi misszióval foglalkozó munka – eddig magyar nyelven nem volt olvasható. Most mintegy nyolcvanéves múlt eseménysorozata válik olvashatóvá, kutathatóvá a Szolgatárs olvasóközönsége számára, baptista missziónknak e figyelemreméltó időszakából – Schöneck Gábor testvérünk kitűnő fordításában.

1913. december

A harangtoronyból

Június 15-én, Késmárkon a szeretetvacsorán vendégtestvérek kaptak szót. Nem beszéltek rosszul. Keményen szóltak az alkohol-király ellen. Gonoszságáért a lélek kardjával szívesen szabdalták volna darabokra, mint Agágot, az amálekiták királyát...

Más testvér árkot ásott volna az óceánon, hogy visszatérésre kényszerítse kivándorló testvéreinket. Sajnos, a gyülekezetek nagy kárt szenvednek a kivándorlások miatt...

Egy harmadik testvér a Biblia után legfontosabb olvasnivalónak a Friedensklänge-t ajánlotta, mert az igen jó...

Hírek a gyülekezetekből

Budapest

Az evangélizáción sok kereső lélekkel imádkozhattunk együtt... Testvérek, segítsetek az imádkozásban, hogy az áldások eme fellege sokáig fedje házunkat. Ha húszan el is nyerték Istennek békéjét, városunkban ezrek nélkülözik még azt.

November 16-án, nőtestvéreink tartottak ünnepet. A téma: „Az asszonyok és leányok hivatása" különböző oldalról lett megtárgyalva... (R. S.)

Bonyhád

November 9-én örömünnepe volt a gyülekezetnek. Három lélek, a Bárány vérében megtisztulva, keresztségben is követte az Urat... Ezután a szomszédos gyülekezetekkel néhány családi és gyülekezeti kérdést tárgyaltunk meg.

Bonyhád körül nagy német térség terül el, kívánatos volna néhány munkás odaküldése. Az ottaniak megfelelő gondozására Bräutigam-Haffner és Potzner testvéreinknek nagy kegyelemre van szükségük.

(R. S.)

Örömnapok Pécsen

...Augusztusban apám, és Haffner testvér több megtérttel merülhetett a hullámsírba. A megkereszteltek többsége fiatal volt.

Szeptember 14-én prédikátorunk, Haffner testvér 50. születésnapját ünnepeltük. A gyülekezet, az egyesületek és a vasárnapi iskola nevében elmondott köszöntések a pásztor és gyülekezete közötti jó kapcsolatra utaltak. A német és magyar éneklések és más szolgálatok az Úrnak 50 éven át tartó vezetését fejezték ki...

Két héttel később újra ünnepünk volt. Víz partján álló nyolc fehérruhásnak örvendhettünk...

Napokon át tartó esőzés ellenére sokan jöttek el, hogy tanúi legyenek e szent aktusnak...

(Marie Gromen)

1914. január

A harangtoronyból

...Bizonyára minden olvasó tudja már, hogy 1914-ben, hamburg-horni prédikátoriskolánk nagyobb építkezésbe fog, és ez sok pénzbe kerül... Ezt ki kell harangoznom, hogy az olvasó is érezze: támogatnia kell a prófétaiskolát. Azért is, mert 1912-ben, Egyesülésünk országaiba onnan öt prédikátor érkezett: Adorian Bukarestbe, J. Fleischer Cogealacba, G. Peters Bécsbe, J. Tolar Czernowitzba, A. Zdrához Késmárkra. Rajtuk kívül Magyarországon hat prédikátor dolgozik, akik Isten igéjét ott tanulmányozták.

A jövőben is kell onnan kapnunk prédikátorokat, pontosabban fogalmazva, a megfelelő adottságú testvéreinket ott kell kiképezni...

Önmagát szereti az a gyülekezet, mely ezt az iskolát szereti. Pénztárosuk címe: Gerhard Braun, Blankenese a/E., Bauers-Weg 3...

Kolpoltőri munkabeszámoló

Két éve újra a Budapest I. gyülekezet szolgálatában állok, a legszebb munkában, a lélekmentésben segítek. Fő munkaterületem Csepel, Budapest egyik állomása. Teljesen szabadon – az utcákon is – hirdethetjük az evangéliumot. Az elmúlt nyár erre nagyon alkalmas volt, szinte valamennyi összejövetelünket az utcákon tartottuk. Azok is hallhatták az evangéliumot, akik kápolnánkba nem hajlandók bejönni. Némelyek azonban, hogy az üdvözítő evangéliumról többet is halljanak, vonzó kápolnánkba is bejöttek.

Ha magvetésünket nem követi is rögtön aratás, tudjuk: nem minden mag esik terméketlen földre; némelyik mag érzékeny, gyümölcstermő szívbe jut.

Minden munkálkodó szívesen kötne rögtön kévéket, de ezt az Úr bizonyára bölcs megfontolásból – nem mindig adja meg. Erőmet, időmet iratterjesztésre is fordítom. Nem mindenhol látnak szívesen, de örömteli tapasztalataim is vannak...

Budapesten, egy asszony 2,60 koronáért Bibliát vett tőlem, s elmondta, hat gyermekével milyen sorsa van, hogyan bánik vele férje... Most Isten igéjében keresi a vigaszt... amikor az általa rendelt „Olvasd!"-ot elvittem neki, elmondta, hogy férje a Bibliát megsemmisítette. Most hat koronáért nagyobbat vesz.

Itt Csepelen, egy osztrák házaspár Allioli-Bibliát vett

tőlem. Örültem, hogy a demokratizált Csepelen Bibliát vesz egy munkás. Néhány hét múlva az asszony elém jött és így szólt: Ügynök úr, hamis könyvet, nem katolikusat adott el nekünk. – Én Isten igéjét adtam el, és az valódi. – Igen, de elvittem beszentelni az esperes úrhoz, és ő mondta: dobjuk el, mert a könyv hamis. – Azt tanácsoltam neki: olvassa szorgalmasan, mert Isten igéje, és az ő számára is íródott.

Hamarosan két leányukat elküldték a vasárnapi iskolába. Ők maguk nem jöttek, mert merev katolicizmusuk nem engedte. De azért megközelíthetők voltak, s a „hamis Bibliát" néha mégis olvasták.

Soroksáron, a Pest melletti legtisztább német faluban 20 napon át dolgoztam, hogy megismertessem az evangéliumot. Egy kosárfonó mester házába is betértem. Bibliát kínáltam. – Van nekünk – válaszolták, de a kalendáriumot szívesen megvesszük, mert a baptistáktól van... Közben megtudtam, hogy évekkel ezelőtt már kapcsolatba kerültek missziónkkal; eljárnak összejöveteleinkre, és szívesen hallgatják a keresztről szóló Igét...

(Prinzék voltak a kosárfonó család, akiknél Stinner testvér járt. Prinzék és utódaik később a csepeli gyülekezetben lettek tagok.)

Számokban is szeretnék szólni, bár ezekkel nem dicsekedhetem; legtöbb terjesztő testvér többet terjeszt, mint én, de testem gyengesége miatt többre nem vagyok képes.

Az első évben – 1911. decembertől 1912. novemberig 55 Bibliát, 447 Újszövetséget, vagy részbibliát, 827 kalendáriumot és más kiadványt terjesztettem 387,70 K-ért. 2449 traktátust osztottam szét. Eladás céljából 2426 lakásban jártam, 416 családlátogatást tettem és 331 összejövetelt vezettem.

Ez év január 1-től november 29-ig 39 Bibliát, 287 Újszövetséget, ill. részbibliát, 1226 kalendáriumot és egyéb kiadványt adtam el, 458,93 K-ért. 3196 helyen jártam, 1692 traktátust osztottam, 279 családlátogatást tettem és 196 összejövetelt vezettem.

Kedves Testvéreim, akinek szívügye Isten országa, könyörögjön értem!

(St. Stinner)

Bemerítés, beiktatás, gyülekezeti évforduló Bécsben

December 7-én reggel egy fiatal férfi követte keresztségben az Urat... Délután 4-kor, Peters prédikátor beiktatására gyűltünk újra egybe. Szeretett testvérünk 1912-ben jött a hamburgi szemináriumból, és azóta szolgálja a gyülekezetet. A gyülekezet virágzik, és úgy határozott, hogy kedves pásztorukat igei és gyülekezeti szolgálatra beiktatja...

A beiktatási ünnepet vezető Schneider testvér (Drezda), a Zsolt 100 és 1Tim 3 felolvasása után lélekben gazdag, bibliai beiktatási prédikációt mondott.

Énekkari éneklés után felállt a gyülekezet, Peters testvér pedig letérdelve fogadta a vének és prédikátorok kézrátételét, mellyel szolgálata megerősítést nyert.

Ezután az Úr vacsoráját ünnepelte a gyülekezet; a megszentelt kenyérből ettek, és ittak a megszentelt kehelyből...

Másnap, gyülekezetük 44 éves fennállását ünnepelték. 662-en merítkeztek be a 44 év alatt. Most 164 tagú a gyülekezet... Összejöveteleiket egy toronyszobában kezdték, és most pincében vannak. – Nagy lealacsonyodásnak tűnhet, de megjegyzem: valódi kincseket, koronázási és harci ékszereket többnyire pincékben őrzik. A gyülekezet Isten koronázási és harci ékessége, és megfelelő időben fel fogja emelni, mint Józsefet Egyiptomban...

Mindenki látja: a gyülekezet fennáll és virágzik, ez pedig csakis a Mindenható által lehetséges...

(J. Bauer.)

Bonyhád

Nagyon áldott ünnepnapjaink voltak. Kápolnánk a gyermeknapon, és másnap, az énekesek ünnepén teljesen megtelt. Olyanok is eljöttek, akik még sohasem jöttek. Az Úr csodálatos segítségét tapasztaltuk. Bár sok gondot okoz az ellen, bátorságunkat nem hagyjuk elvenni... Az Úr Jézusnak győznie kell.

(H. Brautigam.)

Budapest I.

December 21-én, gyülekezetünkben magasba szökött az örömár... huszonöt különböző korú fehérruhás tett bizonyságot, hogy új életet kezd...

A szép karácsonyi ünnepet december 23-án, időseink otthonában ünnepeltük. A kis karácsonyfa és a szeretettel készített csomagocskák a meghatódás könnyeit csalták ki idős testvéreink szeméből.

Ma kaptam a hírt az otthon gondnokától, hogy Bonyhádról élelemtől és más hasznos holmitól súlyos láda érkezett az idősek számára. – Névtelenségben kívántok maradni, de szívből köszönjük nektek, és azt kérjük: tegyétek ezt gyakrabban, az Úr megáld benneteket. – A bonyhádiak jótettét miért teszem a Friedensklängebe? Ej, azért, hogy mások is örüljenek, és ily tettre másokat is buzdítsak.

(R.S.)

Cogealac (Románia)

Urunk iránti hálával gondolunk Románia első bibliakurzusára, melyet október 15-28-ig és november 17-30-ig tartottunk Tariverde állomásunkon... Isten azzal is megörvendeztetett, hogy békét ajándékozott egy léleknek. Ezután négy napon át evangélizáltunk. Jó kezdete ez a téli munkánknak, Igen megvidámított minket, és Urunktól még többet is várunk. Testvérek, imádkozzatok értünk!

(Joh. Fleischer)

Áldásnapok Sopronban

November 1-2-án, szombaton és vasárnap Sopronban újra megtapasztaltuk: *„jobb egy nap a te tornácaidban, hogynem ezer másutt"*. Soproni testvéreink és bátor vezetőjük, Walter testvér elhatározták, hogy nagyobb nyilvánosság előtt hirdetik Isten dicséretét. Sok nehézség leküzdése után sikerült vasárnapra megkapni a Hotel Pannóniát.

Kérésükre örömmel eljöttek Bécsből Peters testvér és egy sereg énekes, Budapestről pedig Csopják testvér és három leánya. Így németül és magyarul hangozhattak a pompás Sion-énekek és az Ige.

Walter testvér beszédén szívének túláradó öröme volt érezhető. Szeretett volna mindenkit oly boldoggá tenni, mint amilyen ő maga volt... (A. Metz)

1914. február

A harangtoronyból

Evangélistánknak, aki misszióval keresztül-kasul országokat utazik át, nagy szüksége van a hivők imádságára... Pál apostol a római gyülekezetet kérte, hogy harcában segítsék (Róm 15:30). Nekünk, evangélistánkat kell támogatnunk. Jó egészségre és a szeretet szent tüzére van szüksége, hogy a tél hidegét és az emberek közömbösségét leküzdhesse...

Útibeszámoló

Kiterjedt misszionkat minél jobban megismerem, annál jobban szorongat a kérés: *Uram, küldj munkásokat az aratásodba!* – Az elmúlt év nagy részében a prédikátor-nélküliség hézagait kellett kitöltenem...Novemberi, brassói utazásom fő oka is az volt, hogy a váratlanul megbetegedett Sturm testvért helyettesítettem elárvult gyülekezetében.

A sokat utazó számára a gyorsvonaton 15, vagy személyvonaton 24 órás utazás nem nagy élvezet, de Egyesülésünk nagy távolságait, és az ezzel kapcsolatos kiadásokat jól érzékelteti.

E munkám nagy része a fájdalom jegyében folyt. Jókora fogfájást cipeltem magammal, melytől nem egykönnyen szabadultam. Ott pedig a pásztornélküliség és a pótlás reménytelenségének fájdalma volt érezhető. Családi fájdalmat is tapasztaltam; Ischtok testvérnő kis kedvence betegségben szenvedett. (Időközben az atyai házba költözött). Egy bárányka eltévelyedése ugyancsak szenvedést okozott; a táncterembe tért vissza.

Túl gyakran érezzük, hogy siralom völgye e föld, de öröm is akad. Szívesen voltam Honigberg („Mézhegy") nevű helységben – magyar neve: Szászhermány –, a 68 éves, jóságos Rosenauer testvérnőnél. Ilyen hűséges bibliaolvasóval, szorgalmasan missziózóval, figyelmesen hallgatóval ritkán találkozom.

A helység elszigeteltsége ellenére termet bérelnek, ahol rendszeresen mintegy ötvenen jönnek össze.

Brassói testvéreink prédikátornélküliségükben is folytatják a munkát. A kedves Tull testvér kétszer kísért el Höltövénybe, ahol Igét tanulmányozó kis sereget találtam.

Sároson is szívesen fogadtak, ahol egy vasárnapot tölthettem. Örvendetes volt az idegenek látogatása.

Szászszentlászlón, az Amerikában megtért Smell testvérék lakásában két napon volt áldott összejövetelünk, melyet több mint ötvenen látogattak.

Mily csodálatosak a világot átszövő szálak! – Az erdélyi első megtért szászok Újpestről vándoroltak ki New-Castlebe, ott gyülekezetet alapítottak, és első prédikátoruk az újpesti származású Leber testvér lett. Erdély most abból a Magból arat, melyet New-Castleben vetettek.

Sáros és Szászszentlászló messze esik a gyülekezettől. Nagy szükségük van a gondozásra, mert a kis csoportra állandó veszélyt jelent a szombatizmus.

Kb. négy hét múlva vettem búcsút Erdélytől, hogy Dél-Magyarország nagykiterjedésű munkamezején Peter testvért segítsem.

Szeghegyen, Feketehegyen, Torzsán szíves fogadtatást találtam, az összejövetelekre szépszámmal idegenek is jöttek. Újvidéken viszont lett volna még ülőhely.

Beocsinban, Nozidlak testvérék lakóhelyén két napra ismét rendelkezésünkre bocsátották az iskolaépületet. Itt minden hely foglalt volt; utazásomnak legnagyobb összejövetele itt volt.

Zsablyán, Szentiványon, Titelen, mindenütt kétnapos összejöveteleink voltak. Zsablyán az aszfalt estére annyira meglágyult, hogy az elcsúszást csak két bot segítségével tudtam elkerülni. Ennek ellenére messziről is eljöttek a barátkozók.

Titelen, ahol Wolf testvér az órásság mellett élénk missziót folytat és szép vasárnapi iskolát vezet, ugyancsak szép számmal jöttek idegenek is.

A karácsony héthetes távollétem után oly gyorsan közeledett, hogy a hazautazással igyekeznem kellett. Ha mást nem is, Isten kegyelméből legalább magamat vigyem haza a szent estére.

Sok köszönet az erdélyi és bácskai vendéglátóimnak...

Az ünnepek alatt Budapesten, Budafokon és Újpesten szolgáltam.

Amikor az olvasók a Friedensklängenek ezt a számát olvassák, a császárvárosban Peters testvérrel *„kivetem a hálót"* az Ő parancsolatára és szívből kérem: ne feledjétek 1Thessz 5:23-at!

Munkatársatok: A.W.

Hírek a gyülekezetekből

Nagyszeben

Leányommal már négy hónapja dolgozunk itt. A talaj kemény, az emberek eléggé megközelíthetetlenek... A környéken viszont jobb a helyzet...

Karácsony estéjén a barátokkal kis szeretetlakomán voltunk együtt. Hozzátartozóikkal mintegy negyven gyermek jött el az ünnepre. Örültek a szavalatoknak, és ujjongva fogadták a szép ajándékokat... Szelindeken 25 gyerek alapított vasárnapi iskolát, és Zöller testvérékkel szép karácsonyt ünnepeltek.

Szilveszter este a testvériség évzáró ünnepet tartott. Az Úr közöttünk volt.

Az imahéten minden este együtt voltunk, ismét felfrissültünk, újjáéledtünk.

Rummel testvér december eleje óta Sároson és környékén van. Tizennyolc testvér él ott, és szép összejövetelekről számol be.

Az iratterjesztés a rossz aratás és árvíz ellenére eredményes. Sokakat a kivándorlási láz fogott el, mindenki az ígéret földjére akar menni, még a közülünk valók is. De remélem, hogy a láz alábbhagy, és itt maradnak az országban és a gyülekezetben.

Októberben egy lelket bemeríthettem, és egy másik újra jelentkezett. Kis énekkarunk élére jó vezetőt keresünk, aki napi munkája mellett ezt a feladatot is ellátná.

A múlt évben 1650 K. értékben adhattunk el Bibliákat, újszövetségi részeket, irodalmat és kalendáriumokat. Az Úré legyen a köszönet. Imádkozzatok értünk!

(Joh. Gromen)

Sopron

A „Fehér Ló" egyik termében, három esten hirdethettük nagy figyelemmel hallgatók számára az evangéliumot.

Walter testvér meghívókkal, plakátokkal jól előkészítette az összejöveteleket; 80-100 idegen lehet jelen. A

látogatók száma minden este nagyobb lett, és ez a kis csoportot arra bátorította, hogy a jelentős kiadások ellenére jövő vasárnapra újra kibéreljék a termet. A kis énekkaron és az igehirdetésen érezhető volt az imádkozók támogatása...

Oedenburg (ez is Sopron). A harangtoronyból jött felszólításra, az Úr dicsőségére a következőket közlöm: Az 1913-as esztendő politikai értelemben nagyon eredményes, sorsdöntő volt.

Európában és az Újvilágban modern lövegektől rengett a föld, és ez sokakban aggodalmat váltott ki, hogy a mi országunk is belebonyolódhat a háborúba. Isten kegyelme és a kormány békés szándéka e veszedelemtől megkímélt minket.

Lelki értelemben meg elhangzott: *„vegyétek föl az Istennek minden fegyverét, hogy ellenállhassatok ama gonosz napon..."*

Mi szilárdan megragadtuk a kereszt zászlaját, és hadvezérünket, Jézus Krisztust követtük. Ha gyakran szorongás, félelem fogott is el minket, mégis győzelemről győzelemre jutottunk. Sorainkból senki sem esett el, mindenki híven kitartott.

Egy testvérnőnket diadalmaskodó gyülekezetébe vitt fel az Úr. Tizenegy új harcost vettünk fel sorainkba. Így ért véget a viharoktól mozgalmas év, és most 21 harcos kíván magának szerencsét az újabb harcokhoz, győzelmekhez.

1914. március

A harangtoronyból

Amikor a dél- és közép-magyarországi Egyesülés konferenciájának programja nyitott borítékban tornyomba berepült, arra gondoltam: újra gazdagon terített asztalhoz várnak, de túl messze van, és a mérsékelt tempójú, harmadosztályú utazás oda-vissza 36,60 k-ba kerül, ezért inkább itthon imádkozom a konferencia sikeréért.

Ekkor jött egy másik levél, melyben Scheffler testvér néhány napos szolgálatra és egymás megismerésére hívott Budapestre. Ez a levél az útiköltséget is tartalmazta, így egy csapásra két dolog is lehetővé vált. Kis gyülekezetem – bár igen halkan – megadta beleegyezését.

Január 29-én utaztam Budapestre, ahol Welker testvér már várt, és otthonába vitt.

Hamarosan Scheffler testvérrel is találkoztam, aki még nem ismert, bár Lipcsében és Berlinben már látott engemet...

A Zsolt 84:5 *(Boldogok, akik lakozhatnak a te házadban; dicsérhetnek téged szüntelen)* Budapesten érthető igazán. Állomásai védőbástyaként állnak a nagy város körül. Scheffler testvérben tehetséges, alkalmas vezetőt nyert a gyülekezet, és sok áldást a vidék...

Február 5-én mentünk a konferenciára, Sajkásszentiványra. Egynaposra tervezték, kissé kevés a messziről jöttek számára, de áldásos volt. Szelner testvér számol be róla részletesebben...

Peter testvérnek, a Dél- és Közép-magyarországi Egyesülés elnökének és a testvéreknek szívből köszönjük a szíves fogadtatást... A gazdag Isten fizesse meg Nektek!

Február 10-én értem haza, és mindent rendben találtam. Csak két dolog nem tetszett: esernyőm tovább utazott Bécsbe – hacsak, illegális kivándorlás gyanújával föl nem tartóztatták a határon. A házi uram pedig 60 koronás lakbéremeléssel köszöntött, amit képtelen voltam elfogadni. Ezért május elsejére el kell hagynom a lakást. Harangomat hová fogom felakasztani, még nem tudom. Isten majd gondoskodik róla.

Útibeszámoló

A soproni áldásnapok után Walter- és Faubel testvérrel hegyen, völgyön, havon, tavon, árkon át háromnapos misszióútra mentünk. Először Landseen kedves kovácsmesterünket és családját látogattuk meg, posztján megerősíteni. Azt az örömteli reményt találtuk náluk, hogy mások szívéhez is utat talál az Igazság. Ha az ottani katolikus pap állítását – 8 év múlva az egész falu baptista lesz – nem is reméljük, további győzelmekre azért számítunk.

Onnan Kalkgrubenra mentünk. Mély hófuvásokon, merész ugrásokkal árkokon át haladhattunk csak előre. Háromórás vándorlás után vizes cipőkkel, harisnyákkal értünk célt, de megérte, mert nagy gyülekezet várt minket. A szobában és a konyhában fej, fej mellett szorongtak, és akik nem fértek be, kint az utcán az ablakok alatt álltak a hidegben. Gyülekezeti tag, még egy sem lakik itt.

Másnap reggel örvendező szívvel, száraz cipővel, harisnyával mentünk tovább. Egy faluban tartottunk rövid pihenőt, melyben egy család már az evangélium gyümölcse volt.

Onnan Lindgrabenre mentünk. Este itt is szép összejövetelünk volt, amely után keresőkkel beszélgettünk majdnem éjfélig.

Walter testvér pionírmunkáját megtanultam igazán nagyra becsülni. Másnap Sopronban tartottunk evangélizáló összejövetelt, és a következő napon elindultunk ellenkező irányba. Másfél órás menetelés után érkeztünk Ágfalvára. Ezt az utat háromszor tettük meg a két hét alatt. Az evangélium már itt is termett gyümölcsöket, és továbbra is hat. Esténként kb. huszonöten jöttek és némelyek üdvüket lelték Krisztusban.

14 nap alatt 16 összejövetelt tarthattam, mely mindenütt szíves fogadtatásra talált. Isten áldja meg Walter testvér pionír munkáját.

Soprontól elbúcsúztam, és a császárvárosba, Bécsbe utaztam, hogy a meghívás szerint ott hirdessem az evangéliumot...

Ilyen missziós utazásokon Pál apostoltól még tanulni kell a minden körülményekben való megelégedést. Falusi házakban, egyszerű emberekhez egyszerű szavakkal kellett szólnom, itt a császárvárosban Krisztust modern világban kellett megfogalmaznom. Sok okosan csengő szó hangzik, de a modern jelszavak alatt az emberekben még mindig a régi, megváltás és békesség utáni vágy rejtőzik. Istennek hála, hogy a názáreti Jézus a hullámverésben a legmodernebbek számára is a legmagasabban kiemelkedő sziklacsúcs marad.

Förster prof. a bécsi egyetem tudós hallgatóságának azt mondta: „Hogy a technika és léghajó valóban haladást jelent-e, nem tudjuk. Azt viszont tudjuk, hogy a szenvedélyektől és alacsony ösztönöktől való szabadulás igazi előrehaladás." Ezt a haladást egyedül Jézus adhatja.

Örömmel emlékezem Magdalenei és Saller utcai kéthetes munkámra, az örömteli arcokra, három vasárnap nagy összejöveteleire, az énekes segítőkre, a lelkekre, akik oly nyíltan fejezték ki üdvösség utáni vágyódásukat

és az imádkozókra, akik az egész munkát szívükön hordozták.

Hálás vagyok Istennek a gazdag tanításokért, melyeket az egyetemen és a Keresztény Ifjak és Férfiak Egyletén hallgathattam. Kétszer néztem végig az antialkoholista kiállítást. Érdeklődéssel és fájdalommal készítettem néhány feljegyzést: 1911-ben, egyedül Bécsben három naponként több mint 1 millió koronát ittak el; egész Ausztriában 2400 milliót egy év alatt.

Bécsben a Péter-templomba is ellátogattam. Károly császár halálának 1100. évfordulóján tartott nagymisét a püspök, nagy asszisztenciával, kb. 20 pappal. Mily jó, hogy vallásunk nem kínál csillogó ceremóniát szemnek, fülnek, miközben a szív üres marad. Mit mondana Pál apostol a püspöksüveg ünnepélyes többszöri föl- és levételére?... Látogatást tettem a császári birodalom nagy halottainál, a kapucinusok sírboltjában... Jó volna, ha a mi nevünk nem díszes márványokon, hanem megmentett emberek szívében élne tovább.

(A.W.)

Hírek a gyülekezetekből

Budapest. Február 15-én, vasárnap ünnepeltük Misasch testvéreink ezüstmenyegzőjét... Vonósaink ekkor léptek először a nyilvánosság elé. Zeneszámaikkal az együttlétet szépítették. Misasch testvéreinknek adjon az Úr – mint eddig – továbbra is kegyelmet a gyülekezetben való szolgálatra.

Cogealac /Románia/

Szentesténken (január 6.) vasárnapi iskolánk külön örömre hangolta szívünket. Először ünnepelt karácsonyt, pedig már húsz éve létezik, de mindig téli álmot aludt...

Láthattunk nagyobb dolgot is. – Szeretetlakomát hirdettünk az újévre (január 14.), melyre máshonnan jött testvéreken túl, nagy seregével az ördög is eljött. Este 6-kor kezdődött a kemény viaskodás. Ennyire még sohasem tapasztaltam a démon hatalmát. Éjjel 2-kor kényszerült távozni.

Isten kegyelme dicsőségesen nyilvánvaló lett: hajnali 5-kor zárás előtt tizenhat lélek tett bizonyságot a Bárány vérében nyert békéről. Négy órával később, amikor nyitott parasztszekéren gördültünk végig a hómezőn, az éles fekete-tengeri szél minden hangos éneklést elűzött, de szívünkben továbbra is hangzott. A háromórás út után jégpáncélba burkolva érkeztünk Cogealacba, de szívünkben győzelmi tűz lobogott.

(Joh. Fleischer)

Kaposszekcső

Isten keze súlyosan nehezedett ránk. Két nőtestvérünk – 38 évesek, és anyák – távozott az égbe.

Október 8-án álltunk Stickel testvérnőnk koporsójánál, akit három kiskorú gyermeke sirat...

December 12-én, Schlitt testvérnőnél imaórán kértük – 6 gyermekével, a férjjel és idős anyjával –: „Urunk gyógyítsd meg, ajándékozd nekünk az anyát!" – Ezt az órát és a gyermekek imáit sohasem fogom elfeledni. Isten másképp határozott...

Karácsony másnapján, szemben a halállal, testvérnőnk szíve mélyéből énekelte: „Halál nyereségem, mert Krisztus az én éltem!..." – 19 évig volt gyülekezetünk tagja... Iránta érzett szeretetből a falu majd minden lakosa eljött temetésére. Eljöttek a bonyhádi, a pécsi és ráczkozári testvérek is. Haffner testvér, Brautigam testvér és alulírott szólták a vigasztalás Igéit.

(Christian Potzner)

Sajkásszentiván

...A szentivániakban még most is él a konferencia öröme: mindenki erről beszél boldogan, és ígérik: máskor is eljönnek hozzánk.

Mi magunk is sokat fogunk még beszélni a konferenciai napokról. Schlier, Gromen és Haffner testvérek beszámolói és Meyer testvér levele sok jó, bibliai tanácsot adtak a gyülekezeti munkához... Amikor Bauer testvér (Pozsony) a harangot húzta, mindenki elcsendesedett, a szép harangszót hallgatni.

Kedves Peter testvérünk elnökként igen jól vezette az ügyeket. Scheffler testvér, aki Ef 4:3 alapján mondta el bevezető beszédét, vasárnapra is nálunk maradt. Délelőtt éberségre és elegendő olaj tartalékolására intett (Mt 24:42 és 25:1-13) alapján. Este a juhól ajtaján át vezette a nagy gyülekezetet a jó Pásztorhoz (Jn 10:9). Scheffler testvér nagyon jól értette, hogyan kell az egybegyűltek figyelmét lekötni; barátaink megígérték, hogy új életet kezdenek. Ezért nem tudtam ellenállni annak, hogy a Friedensklängeben közöljem ezeket.

(G. Szellner)

1914. április

A harangtoronyból

Kedves Testvérek és Gyülekezetek! Ez a hónap a készülődés hónapja. Nemcsak a zsidóknak, nekünk is. *„ne régi kovásszal ünnepeljünk, sem rosszaságnak és gonoszságnak kovászával, hanem tisztaságnak és igazságnak kovásztalanságában"* tartsunk húsvétot (1Kor 5:8)! Söpörjétek ki a gonoszság és hamisság öreg kovászát! Dobjátok ki a testvérviszályt és a szeretetnélküliséget! A farizeusok és szadduceusok kovászát vessétek ki, hogy lélekben Jézussal tarthassunk húsvétot! Ne csak kezeteket mossátok vízzel, hintsétek meg szíveteket Krisztus drága vérével!

Április a konferenciánkra készülődés hónapja is. A harangszó és mindazok, akik legutóbbi konferenciánkon ott lehettek, már előre örülnek, de azok is örülhetnek, akik először jönnek.

A bonyhádi gyülekezet 160 vendég fogadására és ellátására készülődik; beszámoló testvéreink szorgalmasan készítik referátumaikat; énekeseink szorgalmasan hangolják szívük húrjait és hangszalagjaikat. Jöjjetek a konferenciára, május 1-re minden készen áll!

A harangozó számára az április a kivételes készülődés hónapja. Pozsonyi tornyát le kell bontania, és Csepelen kell felépíteni. Gyermekei örülnek ennek legjobban, mert vonaton utazhatnak, de segítőtársammal úgy véljük: a háromszori áttelepülés leégéssel egyenlő. 1898-ban Ternitzből Bécsbe költöztünk; 1901-ben, Bécsből Pozsonyba; s most Pozsonyból Csepelre.

A Budapest I. gyülekezet egyhangúlag hívott csepeli és budafoki állomásaik szolgálatára. A meghívó írója azt tanácsolta: vegyem a hívást Istentől, így igent mertem mondani...

Artur Schmitt

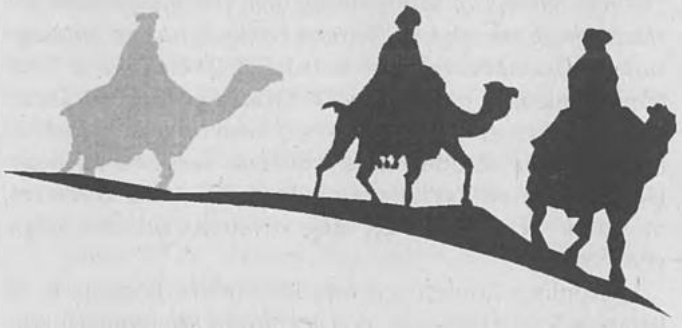
A csillagot követték

Január 6-án ünnepeljük az epifániát – a megjelenést –, amikor Isten Fiában, a Jézus Krisztusban láthatóvá lett a világ számára.

Mielőtt karácsonyunk jelenlegi naptári idejét meghatározták, Jézus születését, és egyben megkeresztelkedését is, január 6-án ünnepelték. E napon emlékeztek meg a „gyermeket" látni kívánó napkeleti bölcsekről, és Jézus kánai menyegzői első csodatételéről is. Számunkra az epifánia már csak a „három királyok" ünnepe, melyen a keleti bölcsekre emlékezünk.

A görög ős-szövegben nincsen szó bölcsekről, csupán babilóniai mágusokról. Számuk sincs meghatározva. Csak némely hagyomány szerint voltak hárman, ill. tizenketten.

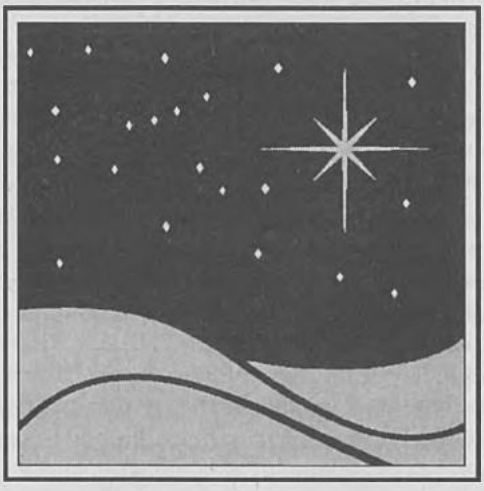
Nem voltak királyok, hanem asztrológusok, csillagjósok, akik a csillagok állásából emberi sorsok alakulását vélték kiolvasni. Sötét babonák művelői voltak. – Kézenfekvő hát a kérdés: mi történt akkor, az Izráeltől oly távoli Babilóniában, amikor Isten, Fiában jelent meg?

Jézus küldetésének célja az volt, hogy az egész világnak legyen Messiása. Evangéliumával Isten a babilóniaikat is el akarta érni. Hogyan érhette el a távoli, – Izráeltől ezer kilométerre levő – pogányokat? Horoszkópkészítőket – a zsidók szemében varázslókat – választott ki magának Isten, hogy a Jézusról szóló hírt elterjesszék. Nem követelte tőlük babonáik elhagyását; gondolkodásmódjuk megváltoztatását. Egészen másképp cselekedett. Nyelvükön beszélt. Hogy a mágusok is megértsék, a csillagok által szólt hozzájuk; emberek szintjére ereszkedett le az alkotó Isten. Hatalma ezt is megengedte neki. Nem az asztrológiát helyeselte; nem mondta, hogy a csillagok alakítják az emberek sorsát; a csillagokat csupán szolgálatába állította, mert a babilóniaiak hite szerint a csillagok istenek, és nagy a hatalmuk. Isten e vélt hatalmat állította szolgálatába; mindenhatóságának hirdetőivé tette őket.

A titokzatos csillag

Kepler óta úgy vélik: a „betlehemi csillagot" két csillag együttállása hozta létre; ez adta a nagy fényességet és keltette azt a látszatot, mintha csóvája volna.

A berlini múzeumban Kr. e. 17. századból való csillagtérképet őriznek, mely egy később bekövetkezett együttállást előre mutatott. E szerint: a Halak képében a Jupiter együtt áll a Szaturnusszal. Jézus születésének évében – 583 éves szünet után – ez az együttállás háromszor jött létre. Érthető hát, hogy ez a mágusokat izgalomba hozta, és találgatták: mit jelentsen ez?

Ősidők óta a Szaturnusz Izrael csillaga, és a Jupiter a királycsillag. A Halak az idők végezetét jelentik. A mágusok ebből arra következtettek, hogy az ígért király, Izráel királyaként fog megszületni. Száműzetésük idején, Izráel népe már „élvezhette" Babilónia „vendégszeretetét". E kapcsolatból a mágusok jól tudták, hogy e nép Messiását várja. Biztosak voltak hát abban, hogy a csillag az ő érkezését jelzi.

Felkerekedtek a hosszú útra, és fáradságos utazás után Jeruzsálemben Heródeshez érkeztek...

Heródes jól ismerte a Messiás utáni reménykedést. Miután a mágusokat kikérdezte, trónjának elvesztésétől félt, de ezt látogatói előtt eltitkolta. Eljátszotta a szerepet, mintha ő is az új királyt kívánná megtisztelni.

Heródes udvarában a főpapok és írástudók is tudtak a Messiásról szóló ígéretről. Ezek az okos teológusok átforrósodott fejjel, de hideg szívvel beszéltek erről. Ahelyett, hogy ők is Betlehembe mentek volna, Jeruzsálemben maradtak. Így az epifániáról, a világ fényességének megjelenéséről lemaradtak.

Magatartásuk minket is érintő kérdéseket vet fel. Közülünk is sokan ismerik a Bibliát, és a magyarázó írásokat is olvassák... A felismerés, hogy Jézus a Megváltó, mégis gyakran elmarad...

Istennek hála: Heródes és udvara a bölcseket nem tarthatta vissza. Tevéikkel tovább vonultak, míg meg nem találták az Urat. Azután leborulva imádták őt.

Az imádás egyben átadást is jelent. Készek vagyunk-e javainkat, időnket, házunkat mi is Istennek átadni? Amikor a bölcsek már látták a „gyermeket", és Isten üzenetét megértették, a csillag többé nem érdekelte őket. Hasznos megjegyezni, hogy Isten azonban a „betlehemi csillaggal" a távoli pogányokat is elérte.

A bölcsek átváltozva, bensejükben megváltozva új úton tértek vissza hazájukba. Már nem kellett horoszkópjaikhoz, bálványaikhoz igazodniuk; már tudták: *„...akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai."*

Bizonyára a bölcsek lettek az első pogánymissziónáriusok.

Az Entscheidung cikke nyomán Schöneck Gábor

Dr. Theo Lehmann

„Kelj fel és járj!"

Egy férfi, akinek a torka fáj, elmegy az orvoshoz. Az orvos megvizsgálja: „A manduláktól van, ki kell őket venni." – hangzik a diagnózis.

Az operáció után hamarosan újra megjelenik. Hasát fájlalja. – „Vakbél" – állapítja meg az orvos –" Ki kell venni." – mondja az orvos.

Néhány héttel később újra ott van: „Doktor úr, alig merem mondani: A fejem fáj."

„Kelj fel és járj!"

Torok-, has-, fejfájással, vagy egyéb panasszal orvoshoz kell menni. Általában meg is tesszük.

Nem normális dolog, ha betegségével valaki azért nem megy orvoshoz, mert azt vallja: Isten majd meggyógyít.

Hálásaknak kell lennünk az orvosokért és gyógyszerekért. Keresztényeknek tudniuk kell: Isten orvosok és gyógyszerek által kezel minket. A kórházakat a keresztények találták fel. Ilyesmi, Jézus földre jötte előtt nem létezett. Börtönöket, vendégházakat, örömtanyákat az emberiség viszonylag korán létrehozott. Felebaráti szeretetével Jézusnak kellett jönnie, hogy kórházak létesítésére gondoljanak. Őelőtte a betegeket többnyire magukra hagyták. Aki beteg lett: koldulhatott, vagy fölfordulhatott.

„Betegeket gyógyítsatok!"

Pogány országokban most is így van. Ha egészségügyi intézmény létezik, azért van, mert keresztények építették.

Néhány példa:

Az első gyógyászati intézményeket Afrikában, Madagaszkáron, Japánban, az első szemkórházat Kínában, az első gyermekkórházat Indiában, az első röntgen-állomásokat a Távol-Keleten – Koreában, stb. – kizárólag keresztény misszionáriusok létesítették.

Miért? Mert Jézus parancsolta tanítványainak: *„Betegeket gyógyítsatok!"* (Mt 10:8).

Egy napon két tanítványa, Péter és János ment fel Jeruzsálembe, a templomba (ApCsel 3). A templom egyik kapuját „Ékes"-nek nevezték. E szép kapu előtt egy megvetett ember üldögélt. Naponta vitték oda, kéregetni. Születése óta sánta, úgynevezett reménytelen eset volt. Így vette ezt ő maga és mások is. Tompán meredt maga elé, s odavetett fillérekért nyújtotta sapkáját.

Amikor betegek vagyunk, gyakran mi is így teszünk. Betegségünket tudomásul véve ücsörgünk, és minden tablettát elfogadunk, amit adnak. Ismét mondom: gyógyszerek szedése helyes dolog. De nekünk, keresztényeknek, ha betegek vagyunk nem ez az egyedüli lehetőségünk.

Péter és János, amikor a sántához érkeztek, imádkozni mentek...

„Nézz mi reánk!"

Az imádkozó emberek Istennel vannak összeköttetésben; a létező legnagyobb erőforrásra vannak rákapcsolva. Erőt nyernek Istentől, s azt képesek továbbadni... Nagy tettekre válnak alkalmassá. Olyan emberek ők, akik mások baját meglátják.

Ezrek, százezrek mennek el a beteg ember mellett és észre sem veszik. Kevesen vetnek oda egy-egy szánalom-fillért.

Péter és János meglátja, és arra kényszerítik, hogy rájuk nézzen: *„Nézz mi reánk!"* – mondja Péter kizökkentve őt a beletörődés tompultságából.

Fontos dolog: a beteggel és betegségével előbb szembenézni.

„Nézz mi reánk!" – Fejét a beteg fölemeli és feszült figyelemmel néz fölfelé; várja hogy valamit kapjon.

Ehelyett az egyik, Péter azt mondja: *„Ezüstöm, aranyom nincsen nékem"*. A beteg elkedvetlenedik; feje lekókad, és amikor Péter így folytatja: *„hanem amim van, azt adom néked"* – azt gondolja: „Na, jó étvágyat. Vajon mit adhat nekem ez a két templom-egere?"

Marad hát beteg?

Lehet, hogy arra is gondolt: kegyes szavakkal akarják traktálni: „Kedves testvér, betegségedet Isten küldte rád, hogy áldásodra szolgáljon. Vedd Isten kezéből; hordozd türelemmel!"

Mi keresztények gyakran beszélünk így; ezt tartjuk krisztusinak. De Krisztus sohasem beszélt így.

A szenvedés értelméről, sőt áldásairól különféle teóriákat eszeltünk ki. De a betegség állítólagos áldásairól az Újszövetségben egyetlen szót sem találunk.

Az evangéliumokban egyszer sem olvassuk, hogy Jézus azt mondta: „áldott vagy a betegségben, maradj továbbra is beteg."

Jézus, amikor betegséggel találkozott, mindig harc-

baszállt ellene. Vele szemben – nem úgy, mint mi – Ő sohasem kapitulált. Tudta, hogy a betegség mögött nem Isten, hanem az Isten jó és egészséges világát megrontó, mindent összekuszáló Sátán áll.

Aki hisz, az egészséges?

A Biblia azt mondja: A betegség végső oka a bűn. Nem azt mondja, hogy valamely betegség mindig valamilyen bűnnel van közvetlen kapcsolatban. Olyan eseteket viszont ismertet, amikor bűn és betegség szorosan összefüggenek. Ezt ma már sok orvos és számos pszichológus is tudja.

Egy meghatározott betegségnek (gyomorfekély, depresszió, stb.) meghatározható bűn (irigység, házasságtörés, stb.) lehet az okozója.

Viszont sok orvos, pszichológus nem tudja: Ha valamilyen betegségnek bűn az okozója, tabletták nyelésével nem gyógyítható. Csak a bűn megvallásával és megtéréssel nyerhető el a gyógyulás. Tablettáktól nincsen békesség.

Nem állítom, hogy betegségében minden beteg önmaga vétkes. Nem állítom, hogy gyógyulásához több hitre, több imádságra van szüksége. A tétel: „Aki hisz, az egészséges" az ördög szótárából való akkor is, ha e zagyvaságot manapság sok keresztény terjeszti.

Azt azonban állítom, hogy sokan lehetnének egészségesek; hónapokig tartó kórházi és szanatóriumi tartózkodást spórolhatnának meg, ha bűnüket beismernék és Isten bocsánatát elfogadnák.

Sok embernek meg sem kellene betegednie, ha Isten akarata szerinti életet kezdene.

Az imádságot – *„legyen meg a te akaratod, mint a mennyekben, úgy a földön is"* – Jézus tanította.

A mennyekben, Isten birodalmában szenvedés, betegség, halál nem létezik. Mindenütt, ahol Jézus tűnt fel, Isten országa jött közel az emberekhez, és azáltal lett láthatóvá, hogy a betegséget fölszámolta.

Isten birodalmának ismertető jele az egészség, ez az Ő akarata.

„Kelj fel és járj!"

Jézus tanítványainak határozottan megparancsolta (Mt 10:7): *„Elmenvén pedig prédikáljatok, mondván: Elközelített a mennyeknek országa."* Azután így folytatta: *„Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasszatok, ördögöket űzzetek."*

E szavak, parancsok, szolgálati útmutatások csengtek Péter és János fülében, amikor a sánta embert meglátták. Semmi mást nem tettek, csak Uruk parancsát követték engedelmesen: *„a názáreti Jézus Krisztus nevében, kelj fel és járj"* – mondja Péter, az ember pedig feláll és jár. Bemegy a templomba, Istennek hálát adni... (Te, amikor legutóbbi betegségedből meggyógyultál, vajon hová mentél először?)

„Gyógyíts meg engem Uram!"

Az egyház tévelygése ma éppen abban áll, hogy Isten szavát már nem veszi komolyan, pedig a Bibliában kifejezetten ez áll (Lk 1:37): *„az Istennél semmi sem lehetetlen"*.

Az egyház betegsége, hogy Jézus világos parancsait nem szószerint veszi. A parancsot: *„betegeket gyógyítsatok"* – Jézus adta nekünk. De, mert nem szószerint vesszük, gyengék vagyunk. Kétkedésünk miatt nincsen teljhatalmunk..., gyógyítások nélkül vagyunk.

Jeremiás 17:14-ben ez áll: *„Gyógyíts meg engem, Uram, hogy meggyógyuljak..."*

Mielőtt meseként a Biblia tudósításait félretennénk, betegségünkről lemondóan vélekednénk, el kellene fogadnunk a Jézus kínálta lehetőségeket.

Sokféle lehetőségünk van. Az egyik – újra hangsúlyozom: teljesen normális dolog –, hogy orvoshoz megyünk. Emellett azonban egyéb lehetőségeink is vannak. Például az, amiről bibliarészünk is szól: Egy tanítvány Jézus nevének teljhatalmában parancsol a betegségnek.

Más lehetőséget Jakab levele kínál, az 5. részben: *„Beteg-é valaki köztetek? Hívja magához a gyülekezet véneit, és imádkozzanak felette, megkenvén őt olajjal az Úrnak nevében, és a hitből való imádság megtartja a beteget, és az Úr felsegíti őt."*

Sok keresztény nem is tudja, hogy ez a Bibliában van, vagy nem hiszi el. Mindenesetre nem gyakorolja. Talán azért, mert nem érti. Pl. az olajjal való megkenést. Egészen én sem értem, de ez teljesen mindegy. Te talán tisztában vagy azzal: mit ír fel neked az orvos, utasításait miért kell betartanod?

Gyógyszert akkor veszel csak be, ha összetételét orvosod előbb megmagyarázza? Ha beteg vagy, mindent lenyelsz. Vannak emberek, akik kuruzslókhoz is elmennek; mindenféle dologgal – pl. egér piszkával – kenegetik magukat. Egészségükért lelküket adják el az ördögnek.

A Biblia receptjét miért nem akarod kipróbálni?

Újra mondom: Teljesen helyénvaló, hogy orvost hivatsz. De miért nem hivatod a véneket is, ahogyan Jakab ajánlja? Olyan keresztények ők, akiknek tapasztalataik vannak Jézusról. Ha Jézusé vagy, bizonyára ismersz olyanokat, akik imádkozó tanítványai Jézusnak.

Akkor pedig hívj betegágyadhoz néhány ilyen imádkozót.

Ha a Jakab 5-ben ajánlott lehetőséget nem vennéd igénybe, és nincs senki, aki a beteggyógyítás különleges adományával bírna – egyet mindenki tehet: magáért és másokért imádkozni. Ne vedd úgy a betegséget, mint a pogányok. Számolj azzal, ahogy Isten teremtett, hogy az Atya a mennyekben szeret téged, és hogy neked, az Ő gyermekének jót akar adni.

Adományainak egyik legjobbja az egészség, így az érte való könyörgés Isten akarata szerinti dolog. Valamennyien tudjuk, hogy az ilyen imádságok nem mindig úgy hallgattatnak meg, ahogyan szeretnénk. Ez azonban nem ok arra, hogy Istennel szemben bizalmatlanokká váljunk, és azt mondjuk: nem akar rajtam segíteni; s talán nem is létezik.

"Aki hisz én bennem...."

Betegségedben hányszor imádkoztál? Egyszer; kétszer; sokszor? Lehet, hogy ismételten meg kell próbálnod önmagadban megtalálni az Istennel, hivatásoddal, társaddal való viszonyodban támadt hiba okát.

Azzal viszont mindenképpen számolhatsz, hogy Istennél van erre az erő, és Jézus itt van. Istennek kifejezett akarata, hogy az ő ereje töltsön be téged és átáramoljon másokra is. Jézus mondta: *„Aki hisz én bennem, amint*

az Írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből".

A kézrátétel testi érintés, mégis nagy segítséget jelenthet a betegnek. Mindenki imádkozhat a betegért, és ráteheti kezét. Ösztönösen is megtesszük. Az édesanya beteg gyermeke homlokára teszi kezét. Legtermészetesebb dolog ez a világon.

E magától értetődő érintést kösd hát össze imádsággal. Mondd egyszerűen – hallhatóan, vagy halkan: „Békesség!" – Jézus békessége legyen veled! Vagy egyszerűen csak Jézus nevét mondd ki.

Az anyákhoz fordulok: Amikor gyermeketek beteg, segítségére mindent megpróbáltok. Jézus nevét kimondani; Jézus békességét beteg gyermeketekre helyezni el ne feledjétek!

„Én vagyok az Úr, a te gyógyítód."

Betegekkel foglalkozó, kórházakban dolgozókhoz fordulok: Azért vagytok ott, hogy a betegeket kiszolgáljátok, ellássátok, ez a hivatástok. De keresztény létetekre az is hivatástok, hogy őértük imádkozzatok. Betegekkel való mindennapi foglalatosságotok közt, számotokra oly könnyű Isten békéjét kívánni nekik; az Ő gyógyító erejéért közbenjárni. Történhet ez úgy is, hogy sem a beteg, sem más nem hallja. Lényegtelen az is, hogy a beteg hívő-e vagy nem.

Történetünk embere nem volt keresztény; gyógyulásáért nem imádkozott, de elnyerte, mert egy hívő ember Jézus nevét mondta ki felette.

Az a reménységem, hogy betegség esetére bátorítást kaptál: Istenhez fordulni, mert Ő mondja (2Móz 15:26): *„én vagyok az Úr, a te gyógyítód."*

Tudom: sok kérdést kavartam föl, melyek kérdések maradnak. Tudom, hogy ez nem minden, amit „a betegség" témájában mondani lehet.

De egyszer ki kell mondani: Használjátok ki mindazokat a lehetőségeket, amelyeket Jézus kínál. A sokféle betegséget ne fogadjátok el megváltoztathatatlan ténynek.

Hiszed-e, hogy Jézus elbánt a halállal? Akkor bízhatsz benne, hogy betegségeddel is el tud bánni.

Entscheidung 1995/1.
Ford.: Schöneck Gábor

AZ ÉN PÉNZEMET — ADÓRA?

Hihetetlen dolgot hallottam: Tizenöt fős társaság jár rendszeresen össze – már száz éve. Mindig tizenöten. Ha valaki kiválik, helyébe mást keresnek.

Ezúttal is egy tisztes polgárra irányult a figyelmük. Vacsorára hívták, és ő eljött. Művelt, ápolt embernek, kellemes társalgónak bizonyult. Körükbe valónak látszott...

Számláját mindenki maga fizette. „Kérem, adjon számlát – mondta az újonnan jött a pincérnek –, jól jöhet". S a kapott számlát a pénzügyminisztérium részére eltette.

A többi tizennégy együtt távozott. Egyikük megjegyezte: „Nem a mi emberünk. Feleségét is becsapja az, aki adóügyben csal." (Vacsoráját valamilyen címen bizonyára az állammal kívánta megfizettetni. – A fordító)

Hihetetlen történet! Képzeljék csak el: Az igazságérzetünkkel gyakran ellentétes adókat kivető és behajtó állam iránti kötelezettségünk teljesítését tennénk becsületességünk mércéjéül. Aki adóügyben kibúvót próbál keresni, körünkbe nem nyerne befogadást.

Az „adópénz" a császáré

A fenti történet jutott eszembe, amikor az adópénzről szóló – nem a megrendítő újszövetségi történetek közül való – történetet újra elolvastam (Mt 22:17). Farizeusokról és zélótákról szól, akik a „kell-e adózni?" mindennapos kérdésében Jézus válaszát – lesve – akarták hallani.

Számunkra a válasz viszonylag egyszerű: Természetesen – jövedelemadót, forgalmi adót, helyi adót, stb. Akkoriban ez bonyolultabb volt. Abból is látható, hogy Jézus tulajdonképpen ellenkérdéssel válaszolt: *„Mutassátok nékem az adópénzt* – neki nyilván nem volt –. *Kié ez a kép, és a felírás?" „A császáré".* – A Rómában uralkodó, zsidóságot elnyomó, nem a nép-választotta diktátoré. Jézus jól tudta: kérdésüknek mi a háttere. Nyilatkozatát akarták kiprovokálni: „Nézzétek ezt az alakot; népünk sanyargatójának akartok adózni?"

A zélóták szerint: „Népünk elnyomója, a hitetlen idegen ellen minden lehetségest – terrorakciókat is – el kell követni".

A farizeusok viszont gyakorlatiasabban fogták föl: „Az ott Rómában, minket meg nem értő, kellemetlen idegen, de övé a szó; valahogy – magunk lejáratása nélkül – ki kell vele jönni."

Itt állnak hát – farizeusok és zélóták – és azt mondják: „Bölcs vagy, mondd meg nekünk: adózzunk-e?"

Akkoriban ez másképpen hangzott, mint most, amikor a kérdés minket érint. Jól tudjuk, hogy a befolyt adók sok mindenre kellenek, mégis sokan mondják – indokkal–: nem jól használják föl, behajtásuk sem a megfelelő módon történik. Kisemberektől túl sokat, gazdagoktól meg túl keveset szednek be. Nagyon sokat költenek fegyverekre, az ellátásra meg alig marad. Igazságtalanul szedték be akkoriban is és most is az adókat...

„Kié a kép, és a felírás?" – kérdezte Jézus. „A császáré" – Nem valamelyik köztiszteletnek örvendő férfiúnak, hanem népük torkát szorongató diktátornak a képe. – „Adjátok neki vissza... hiszen az övé!"

E bosszantó történetet megszakítani itt nem szabad, mert befejező része: *„és ami az Istené, az Istennek".* – hiányzik.

Azt jelenti-e ez: a földi javakat a mindenkori „császároknak", hangulatunkat, érzelmünket, vallásosságunkat pedig az Úrnak adjuk? Aki e történetet ezzel zárja – úgy vélem –, kevéssé gondolta át, keresztyéneknek szóló üzenetét túl szűkre szabta. Újra kellene kezdenie a Biblia

első oldalain, ahol arról van szó: kinek a képmását hordozzuk... *„Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt".* (27.v.)

A császár, az állam hatalma ott törik meg, ott ér véget, ahol az Isten képmását hordozó embert akarja birtokba venni.

Isten bélyegét hordozzuk mindannyian. Nem néhány kiszemelt – hívő, vallásos, művelt –, hanem általában az ember. A császár maga, az ellenszenves embertárs, aki idegeimre megy, akivel kijönni nem tudok; a rohamrendőr éppúgy, mint a vele egykorú tüntető...

Ha pedig arról van szó: *„Adjátok meg a császárnak, ami a császáré"*, akkor ez gyakorlatilag azt jelenti: Fizessétek be adóitokat; gondoskodjatok róla, hogy Istennek evilági szükségintézménye – az állam – működni tudjon. Szükségünk van rá, már régóta nem az uralkodás végett, hanem sokak gondoskodására. Jézus nem mondja: mehetnek a dolgok összevissza is, a mennyei Jeruzsálemben úgyis minden rendbe jön.

Az állam és szolgálói viszont korlátozva vannak: Isten birtoklási igénye szabja meg a határt.

Isten képe, érméink összes képénél fontosabb. Isten törvénye, mely nem a szolgaságra van, hanem mások szolgálatára szabadít föl, demokráciák és diktatúrák összes adótörvényénél fontosabb...

Isten képe a császár képe előtt és felett áll – ez Jézus mondanivalója.

A római birodalom minden helyén ott állt a császár-isten képe, melyet imádni kellett. Ilyen – Caesar vagy Augusztusz – képekkel múzeumaink tele vannak.

A politika megszemélyesítését – hogyan próbálja a propaganda eszközeivel tekintéllyé, vezéralakká tenni az egyes arcokat – mi is jól ismerjük.

Számunkra az adópénzről szóló történet annál, hogy „fizessétek be adóitokat; kibúvók keresésével, ügyeskedésekkel hagyjatok föl", többet mond. Nekünk, akiknek képmások készítése a Tízparancsolatban megtiltatott, azt mondja: *„Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem... Ne imádd és ne tiszteld azokat"* (2Móz 20:3-5)...

Hagyjatok föl a képmások készítésével... Isten képmását hordozza minden ember. Nemcsak a hősök. A gyengék, a szerencsétlenek, a hátrányos helyzetűek is mind Isten képének hordozói.

Azt kérdezzük: hová vezet majd, ha e kép felé fordulunk; ha az összes császárkép imádatát megtagadjuk? – 1Jn 3:2-ben ez áll: *„még nem lett nyilvánvaló, hogy mivé leszünk. Tudjuk, hogy amikor ez nyilvánvalóvá lesz, hasonlóvá leszünk hozzá, és olyannak fogjuk őt látni, amilyen valóban."* – Valamikor – az életben vagy a halálban – valami nyilvánvalóvá lesz Istennek lényéből, aki oly felfoghatatlan módon közeledik felénk; oly gyakran rejtőzik el előlünk, oly kevés égő csipkebokrot állít elénk... Benne megbízhatunk; életünkről kezét le nem veszi; hamis képek imádatától távol akar minket tartani. Azt akarja: adjuk meg a császárnak, ami a császáré, de életünket, örömünket, szenvedésünket, reménységünket, bizodalmunkat egy császárnak – önmagát kikiáltott diktátornak vagy demokratának – se adjuk oda. Ezeket Annak adjuk át, akinek képét megfeszítettként, meggyalázottként, felsőbbségtől elhagyottként ismertük meg. Aki életét adta, hogy botladoznunk ne kelljen, s Úrnak tekintve éljünk a számunkra rejtve tartott napig, melyen szerető Istenként, igazság Atyjaként ismerteti meg magát.

Dr. h. c. Johannes Rau, miniszterelnök 1991. jún. 8-án Dortmundban mondott prédikációjából.

Entscheidung 1996/1.
Ford.: Schöneck G.

A nyelvünkben alig élünk

Amennyiben *„nyelvében él a nemzet"*, bátorkodom a címben foglalt állításra. Súlyos gondok vannak hazánkban a kommunikáció terén. Nyelvünk eldurvul, veszti a logikáját és a gyorsan süllyedő általános erkölcsi színvonallal összhangban, sajnos éppen a művelődő fiatalság szellemi elsivárosodásához vezet. A hazai ifjúság beszédkészségének problémáiról az elmúlt nyáron, a Hajógyári szigeten készített riport kapcsán meggyőződhettünk.

A Népszabadság 1996. augusztus 22-iki számában olvashattunk beszámolót ifjúságunk „szigeteléséről". A cikket igaz, csak szórványosan értettem. Inkább következtettem a leírtak „magasztos értelmére", de ez egyáltalán nem a riporter hibája. Reagálásomat tulajdonképpen össze is foglaltam a címben.

A beszámolóból döbbenetesen fölmérhető az átlagos magyar ifjú etikai és esztétikai igénytelensége, és ez olyan méretet ölt, hogy tulajdonképpen már nem nyelvi probléma, az ilyen méltatlankodást akár mellőzzük. Az összkép – aminek a nyelvezet legfeljebb a szembeötlő felszíne, az „ábra" ennél sokkal riasztóbb.

Azokban a napokban a „magyarságtudatról" beszéltek. A nyelv és a beszéd ennek meghatározó része, ápolnunk kell, mivel civilizációnk és kultúránk alapja. Hiszen addig magyar egy ember, amíg magyarul beszél. Nyelvünk egyik sajátossága, hogy nagyon nehezen tanulható. Viszont más nyelvet egy felnőtt magyar ember nehezen tanul meg. Ha mégis átveszi, képes gyorsan felejteni anyanyelvét. Elcsúsznak a hangsúlyok, megbicsaklik a logika, mondataiban a visszájára fordul a szórend, elmarad vagy halkul a tárgyas ragozás jele. Egyeztetési hibák csúsznak az alany és az állítmány közé. Miközben egy idegen nyelvet csak kevesen tanulnak meg jól, sok magyar akár egy évtized alatt feledi édes anyanyelvét, és ezzel szinte kizárja magát az emberiség beszélgető, eszméket, elképzeléseket közlő családjából. Fura zagyvalék-beszéddel igyekszik helyettesíteni, amit az említett riporter mindjárt szemléltet, miközben előadja tapasztalatait a szigeti fesztiválról.

A jellem és a tiszta, szép magyar beszéd szorosan összefügg. A száj mindig a szívből szól, – ahogy már az „ókorban megállapították" – és talán elsősorban a szívnek. Lehet a gondolat átadásának eszköze a jelbeszéd, a szemek összevillanása, vagy akár a kép vagy az írás, ám a közvetlen, azonnal felfogható gondolatcseréhez mégis csak a szavaink alkalmasak leginkább. A szigeten azonban a társaság kapcsolatának mégsem ez volt az eszköze. A szerző leplezett aggodalommal írja le mindezt, bár egyáltalán nem moralizáló szándékkal: Ivás, drog, erkölcsi kilengés, sőt esetleg „szekták hatása alá kerül". Arra nézve, hogy kiket ért ez utóbbiakon, felhozza a „krisnások" jelenlétét, leírja lépegető mantrájuk gépies, bár extázisba futó tünetét. Tabletták hatására a „pörgésüket." A néhány napos fesztivál résztvevőinek tömegét, szinte teljes igénytelenségüket az alapvető higiéniára. A cikk címe alatt látható páros pozitúrája sem feltétlenül megnyugtató a csemetéikért aggódó szülők szemének.

Kodály szavai jutnak eszembe a zenetanulás kellő idejéről. A receptje szerint elég korán nem lehet zenére tanítani a gyermeket. Legjobb, ha már az édesanyja tanul. Ez a meg nem értett, meg sem érthető, és másokat legkevésbé sem megértő fiatalság, minden esetre nem olyan anyáktól származik, akiknek etikus gondolkodása, magatartása és Istenbe vetett hite lett volna. Már a korukra jellemző volt egy latin mondás: *„Nec laudibus, nec timore"* („Istent nem fél, embert nem becsül", újszövetségi változatban). Ilyen társadalomban szórakoztató az iszonyat és a vérontás, a lelkeken fásult kéreg vastagodott, hogy némuljon a lelkiismeret, ha egyáltalán maradt volna még. Önmérséklésre, udvariasságra, szorgalmas és jó munka szeretetére példát soha nem láttak. Mindent babonaságnak és felesleges „rítusnak" minősítettek, ami kapcsolatba hozható volt hittel, istenfélelemmel, legyen bármilyen. Egyre ment a Miatyánk, az Üdvözlégy, az Apostoli hitvallás, a rózsafüzér vagy a Biblia.

A cikk utolsó bekezdése a végeredményt közli: Ez az egyetlen esemény, amire emlékezhetnek, nyári élményeikből. Aztán „lejönnek a pörgésből". Talán gyarapodni, előrejutni és polgárosodni akarnak; tételezi föl a szerző. Csakhogy ez az út nem oda vezet.

– szó –

Lásd a madarakat!

Itt röpködnek körülöttünk. Kalapot levéve szeretném mondani: Ej, kedves doktor uram, el kell ismernem: nem ismerem a művészetet, melyet te tudsz. Éjjel gondtalanul alszol fészkedben, reggel pedig faágra ülsz és vidám énekkel áldod, dicséred Istent; táplálék után nézel, és meg is találod.
– Mit is tanultam én, vén bolond, hogy nem cselekszem hasonlóképpen, amikor annyi okom volna rá.

Martin Luther

A teremtés

Sokszor elbeszélt anekdota szerint: Egy – valószínűleg sváb – hercegnek tanítóra volt szüksége. A jelentkezőt nem eléggé tisztelettudónak találta, ezért úgy gondolta: megleckézteti. Cédulát nyomott a markába, és azzal a szószékre küldte, hogy mondjon prédikációt a feltüntetett textus alapján.
A jelölt nézte a cédulát, és azt mondta: „Nincs rajta semmi; a másik oldalán sincs semmi. – Semmiből teremtette Isten a világot. Így hát a teremtésről mondott prédikációt, és ezzel elnyerte az állást.

Galambáldozat

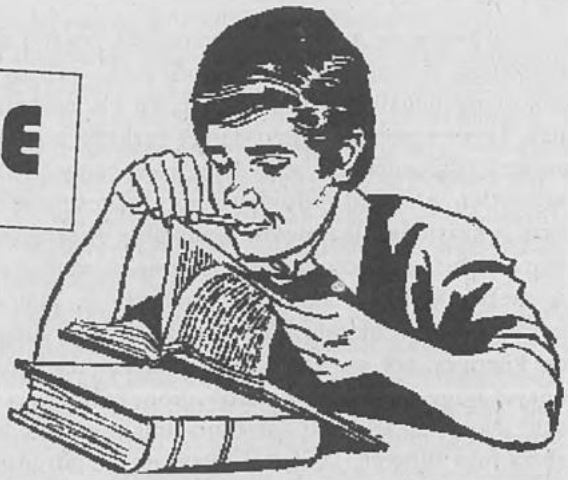
Ernst Moritz Arndt hívő nevelést kapott édesanyjától. A vasárnapi evangéliumot mindig meg kellett tanulnia; istentiszteletről, gyermekoktatásról sohasem hiányozhatott.
Legmegrendítőbb élménye a galambáldozás volt. Édesapja halálosan megbetegedett. A tizenegy éves fiúcska forró imádságban könyörgött szeretett édesapja életéért. Legkedvesebb tulajdonát, galambházát ajánlotta föl áldozatul Istennek.
Másnap reggel örömmel hallotta, hogy apja túl van az életveszélyen. Galambháza viszont véres öldöklésnek volt a színhelye. Egy menyét valamennyi galambját megölte.
Az eset oly mélyen érintette a fiút, hogy teljesen magába zárta. Csak húsz évvel később mondta el barátjának.

(Ernst Moritz Arndt – 1769-1860 : német költő, történész, politikus, a német polgári nemzeti szabadságmozgalomnak volt képviselője. – Új M. Lex.)

Tallózás a Neu Werk Bote (kalendáriumból)

Ford.: Schöneck. G.

KÖNYVSZEMLE

Ízelítő a teológiai irodalom könyvespolcairól

Lőrik Levente könyvismertetője

***Dr. Árus Lajos*: Ószövetségi héber-magyar szómagyarázat. Első rész. Mózes öt könyve**, Iránytű Kiadó, Budapest-Gödöllő, 1996., 784.l.

Egy mű ismertetésekor a szerzőről, a keletkezési körülményekről megfeledkezni nemcsak illetlenség, de lehetetlen dolog is. Különösen áll ez jelen munka bemutatásakor. Árus Lajos évtizedes gyergyószentmiklósi lelkipásztori szolgálata mellett készítette el több mint 3000 kéziratos oldalt kitevő héber-magyar szómagyarázatát, az egész BH-nak versről versre haladó elemző preparációját adva. Tragikus módon a könyv megjelenését már nem élhette meg, mint ahogy azt sem, hogy 1995. októberében Kolozsvárott a teológia doktorává fogadták. Hatalmas munkáját elismerve meg kell jegyeznünk, hogy e könyv semmiképpen sem teszi feleslegessé a héber nyelvtanulást, sőt feltételezi azt, de legalábbis ösztönzőleg akar hatni az Ószövetség megértéséhez elengedhetetlenül fontos héber nyelv folyamatos tanulásához.

***Albert de Pury – Thomas Römer*: A Pentateuchos-kutatás rövid története**, Budapest, 1994., 85.l.

E rövidke tanulmányfüzet a Budapesti Református Teológiai Akadémia Bibliai és Judaisztikai Kutatócsoportjának újabb, immáron kilencedik kiadványa. A svájci szerzőpáros által kifejtett téma, mondhatni örök, hiszen „a Pentateuchos-kutatás sokak számára az ószövetségi kutatás par excellence" (A magyar kiadó előszavából). A munka magyar nyelvű kiadásának egyetlen oka van: ilyen, a Graf-Wellhausen-elmélet óta napvilágot látott újabb teóriákat összefoglaló kötet magyarul még nem jelent meg. A tanulmányban felsorakoztatott, egymásnak gyakorta ellentmondásos elméletek ne riasszanak el minket, hiszen mindegyik egy célt szolgál: a Pentateuchos szövegének magyarázatát és jobb megértését.

***Johan Huizinga*: Erasmus**, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1995., 419.l.

Évtizedes hiányt pótolt az Európa Könyvkiadó, amikor a *Mérleg* sorozat újabb darabjaként megjelentette a századunk első felének legnagyobb holland történészétől, kultúrfilozófusától származó Erasmus-monográfiát, mely már több mint hetven éve gyarapíthatná a magyar olvasóközönség ismeretét a reformáció koráról, s e kornak egyik legnagyobb humanistájáról. A történelem korszakos jelentőségű alakjai, többnyire kissé ellentmondásosak is. Nincs ez másként Erasmus-szal sem, hiszen – amint tudjuk – kezdetben szimpatizált Lutherrel, végül mégsem állt csatarendbe a reformátor oldalán. Sőt Luther egyik legfontosabb alkotása, a *De servo arbitrio* (A szolga akaratról) már kifejezetten Erasmus-ellenes céllal készült el. Amiért elolvasásra ajánljuk e monográfiát legfőképpen az, hogy segítségünkre lesz annak a 16. századnak a megértésében, mely már levegőjében hordozta azt a társadalmi, kulturális, gazdasági, hitéleti reformációt, melyre Erasmus kétségtelenül nagy hatással volt, s mely hatás eképpen a reformátorok munkásságában is tetten érhető.

***Dr. Szathmáry Sándor*: Vég nélküli ünnep**, Református Zsinati Iroda, Budapest, 1995. 262.l.

A keresztyén ókor nagy teológusa, Athanasius mondta: „A feltámadott Krisztus az emberi életet vég nélküli ünneppé teszi." Szathmáry Sándor új könyve, mely évtizedes gyakorló lelkipásztori szolgálatának igehirdetéseiből, a felkészülés során meglelt gondolatfoszlányokból ad válogatást, címében és tartalmában is ezt az athanasius-i hitvallást hirdeti. A könyvet az teszi még aktuálisabbá, hogy a református teológiai professzort a cambridge-i székhelyű Nemzetközi Életrajzi Központ a „Nemzetközi Év Embere 1995/96" címmel tüntette ki. Emellett az Amerikai Életrajzi Intézet beválasztotta a világ azon 500 híressége közé, akikről a közeljövőben könyvet jelentetnek meg. Igehirdetéseinek olvasása közben nemcsak lelkileg és szellemileg gazdagodhatunk, hanem ismételt buzdítást nyerhetünk igeszolgálatainkra való még hűségesebb felkészülésre.

***Paul Little*: Mondjuk el – de hogyan?**, Harmat, Budapest, 1996., 161.l.

A magyar nyelven, az Evangéliumi Kiadó gondozásában már egyszer megjelentetett nagyszerű munka újbóli kiadása több szempontból is örvendetes. Egyfelől a jelen fordítás egy újabb angol kiadás nyomán készült, másfelől összehasonlíthatatlanul jobb magyar szöveg kerül az olvasó kezébe, harmadrészt pedig sokkal szélesebb olvasóközönség elé kerülhet a mostani kiadás. Paul Little meggyőződésesen vallja, hogyha az emberi élet legfontosabb eseménye a Megváltó Jézussal való találkozás, akkor ennek a csodás ajándéknak a továbbadása a legtermészetesebb dolog a keresztyén embernek. Assisi Ferenc elve tükröződik tehát vissza könyve minden lapján: „Semmi értelme menni azért, hogy prédikáljunk, ha miközben megyünk nem prédikálunk." Billy Graham szavaival buzdítunk mindenkit a könyv elolvasására: „Paul Little könyve óriási segítség a bizonyságtételhez!"

Szirtes András könyvismertetője

***Klausner, Joseph:* Jézus, élete, tanítása és korának viszonyai a zsidó, görög és római források alapján**, *Logos Kiadó, Budapest, 1993., 700 Ft*

***Flusser, David:* Jézus az ókori zsidó történelem fényében**, *Múlt és Jövő Könyvek, Budapest, 1995., 475 Ft*

***Vermes Géza:* A zsidó Jézus, ahogy egy történész az evangéliumokat olvassa**, *Osiris Kiadó, Budapest, 1995., 780 Ft*

Mindhárom – az irodalomban ma már klasszikusnak számító – könyv célja Jézus életének megrajzolása a korabeli történelem, szokások, hagyományok figyelembevételével.
Klausner és Flusser könyve lényegében időrendben mondja el Jézus földi napjainak történetét, az egyes eseményeket, tanításokat az archeológiai, kortörténeti háttér alapján kommentálva. Vermes tematikusan dolgozza fel az anyagot, két főrészre osztva (A közeg ill. Jézus címei), emellett a másik két könyvnél lényegesen bőségesebb jegyzetanyagot ad.

Az eredeti megjelenések óta (1922, 1968, 1973[1]/ 1994[3]) más írások is megjelentek, így nem mindenben a legfrisebb álláspontot találjuk ezekben a könyvekben.

Azt is el kell mondanunk, hogy ezek az írások nem keresztyén szemszögből készültek, és néhány kérdésben nem fogadhatjuk el álláspontjukat. Ez azonban semmit sem von le abból, hogy bennük hatalmas és igen értékes anyagot találunk, amely számunkra is nagy segítséget jelent az evangéliumi beszámolók jobb megértéséhez.

***Bolyki János:* Jézus asztalközösségei**, *Budapest, 1993., kb. 250 Ft*

A budapesti Református Teológia professzora könyvének jó részét a témához kapcsolódó bibliai szakaszok (étkezések, sokaság megvendégelései, utolsó vacsora, stb.) alapos exegézise teszi ki. Az áttekintett bibliai anyag alapján – ószövetségi és vallástörténeti példákat is figyelembe véve – keresi Jézus asztalközösségeinek teológiai jelentőségét nemcsak Jézus küldetésére, de a keresztyén gyülekezetek mai missziójára nézve is. A kevéssé tárgyalt, de jelentős téma (elegendő megnézni a bibliai előfordulások számát: pl. Lukács evangéliumának egyötöde vendégség-történet vagy -példázat) korszerű és mai is aktuális feldolgozása a 230 oldalas mű.

***Alister E. McGrath:* Bevezetés a keresztény teológiába**, Osiris Kiadó, Budapest, 1995., 1480 Ft

McGrath könyve egyszerre bevezetés és áttekintés a teológiáról: az oxfordi szerző a keresztyénség történelméből és jelenéből hatalmas anyagot dolgozott be művébe. A könyv három főrészre oszlik: az elsőben a teológia történetét tekinti át, a másodikban a teológia forrásairól és módszereiről beszél, a harmadik pedig a dogmatika klasszikus kérdéseit tárgyalja. Ez utóbbira is inkább az áttekintő, dogma- ill. teológiatörténeti megközelítés jellemző, semmint valamely felekezet sajátos szempontjainak érvényesítése. Ebből fakadóan számos esetben nem foglal állást, csak a lehetőségeket vázolja.
A könyv nagy érdeme, hogy a teológia klasszikus kérdései mellett (pl. patrisztikus kor krisztológiai vitái, reformáció egyházfelfogása, stb.) sok szó esik a modern teológia kérdéseiről is (pl. feminista, felszabadítási teológia ismertetése, hit és történelem viszonya Bultmannál és Pannenbergnél, stb.) A gondos olvasó ugyanakkor egyes helyeken elnagyoltnak fogja tartani a leírást, az anabaptisták bemutatásában pedig egyes pontokban sajnos tévesnek.

***Paul Tillich:* Rendszeres teológia**, *Osiris Kiadó, Budapest, 1996., 1680 Ft*

Az eredetileg három kötetes mű egy kötetben (690 oldalon, viszonylag apróbetűkkel szedve) jelent meg magyarul.
Tillich a teológia és filozófia határán mozog, hiszen látása szerint a teológiának a korreláció módszerét kell alkalmaznia. Ennek lényege, hogy a teológia feladata az, hogy a kultúra, a filozófia által megfogalmazott alapvető (egzisztenciális) emberi kérdésekre válaszoljon. Annak, amit a teológia mond, összefüggésben (korrelációban) kell állnia a kor problémáival, megközelítéseivel, ugyanis így érhet célhoz a bizonyságtétel – a válaszokat természetesen nem a kor, hanem a kijelentés adja meg, de a kérdéseket a teológiának meg kell hallgatnia. Tillich módszeréből következően gyakran használ filozófiai fogalmakat, ezért könyve nem könnyű olvasmány.

***Mircea Eliade:* Vallási eszmék és hiedelmek története I-III.**, Osiris Kiadó, Budapest, 1994-96.,680 Ft, 820 Ft, 980 Ft
***Mircea Eliade:* A szent és a profán**, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1996[2]., 580 Ft

Eliadenak, aki a XX. sz. egyik legnagyobb vallástörténésze, főműve a három kötetes *Vallási eszmék és hiedelmek története* (együtt több mint 1200 oldal), amely az ősember vallási képzeteitől kezdve a görög és római, a keleti, az indoeurópai vallásokon át a tibeti vallásokkal bezárólag rajzolja meg a vallástörténetet. Külön fejezetek tárgyalják Izráel vallásosságát és a keresztyénséget, valamint az ezekkel érintkező és nemegyszer ütköző vallásokat (egyiptomi és kánaáni vallások, misztériumvallások, gnoszticizmus stb.). Az áttekintés egyszerre segíti a történelmi tájékozódást és a mai eligazodást.

A másik könyv alcíme szerint *a vallási lényegről* szól, és vallásfenomenológiai írás. Eliade különböző vallásokból hozott példákon át azt akarja megmutatni, hogy „a vallásos ember mindig arra törekszik, hogy szent univerzumban éljen, következésképpen egész élményvilága másmilyen, mint a vallásos érzés nélküli emberé, aki deszakralizált világban él."

***Boda László:* Inkulturáció, egyház, Európa, Az evangélium és a kultúrák átültetése**, Mundecon Kiadó, Budapest, 1994.

A különböző kultúrák mindig hatottak egymásra a történelem folyamán, de a kérdés tudományos vizsgálata csak az elmúlt évtizedekben bontakozott ki. A kérdéskör a teológia számára azért is különösen érdekes, mert a keresztyén misszió jellegénél fogva állandóan új kultúrákban jelent és jelenik meg. Emellett sajátos módon a keresztyénség és az európaiság gondolata is összekapcsolódott. A katolikus szerző könyve az első magyar nyelvű feldolgozása a témának. A mű a fogalmak általános vizsgálata mellett elemzi az egyház történelmi tapasztalatait (görög és latin kultúra szerepe, keleti missziók), és részletesen vizsgálja az új Európa kulturális problémáit, a keresztyén értékek szerepét.

KÖZÉLETI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Javaslat teológiai hallgatók szakdolgozatának támogatására

A végzős teológiai hallgatók szakdolgozatának elkészítését alapos kutatómunka előzi meg. A kutatások eredményeit jól hasznosíthatják a misszió munkásai, szervezői és tervezői. Missziói érdek a hallgatók ilyen irányú témaválasztásának ösztönzése, a kiváló, minőségi munkák jutalmazása és a tanulmányok közkinccsé tétele.

Ennek érdekében a Misszióbizottság az 1996/97-es tanévre erre a célra felajánl 50.000.- Ft-ot, amennyiben a BTA Alapítványa hasonló összeggel támogatja e célt.

Az összeg felhasználását az Alapítvány hatáskörébe utaljuk.

Témajavaslataink:

1. Pál apostol missziói stratégiája
2. A választott nép misszióra serkentése (Jónás próféta könyvének exegézise)
3. Kocsimisszió a Dunántúlon
4. Tarpa és környéke baptista missziójának múltja, jelene és jövője
5. Gyermekevangélizáció bibliai értékelése és mai gyakorlata
6. „Billy Graham evangélizációk" értékelése
7. Sátormisszió 1995-1996.

Javaslat Missziói Pénzügyi Alap létrehozására

A Misszióbizottság szeretné, ha a misszió anyagi forrásai, másrészt anyagi szükségletei hatékonyabban egymásra találnának. Ennek érdekében létrehozzuk a Missziói Pénzügyi Alapot (továbbiakban Alap).

Az Alapot támogathatják magánszemélyek, gyülekezetek és egyéb szervezetek.

Az Alapra befolyó összeg az egyház bankszámláján belül létesített alapszámlán került elhelyezésre.

A számlára befolyó összeg felhasználásáról a Misszióbizottság negyedévenként dönt, figyelembe véve a beérkező igényeket, esetenként pályázati kiírásokat.

Az Alapra befolyó összeg csak missziói célra fordítható.

Az Alap kezeléséről, a kifizetésekről az adakozók rendszeres tájékoztatást kapnak.

Magánszemélyek adományaikat az érvényes rendelet alapján adójukból levonhatják.

Az Alap létrehozására a Misszióbizottság 200.000 Ft-ot ajánl fel az 1997. évi költségvetési évtől kezdődően.

A mikrobusz használatáról

1. A BTT 507 frsz-ú mikrobusz az MBE kizárólagos tulajdona.

2. Rendeltetése szerint a közösség szolgálatát segítő eszköz.

3. Szükséges, hogy működtetése hosszú távon biztosított legyen, tekintettel az amortizációra is.

4. Az üzemeltetés, fenntartás költségeihez – különböző mértékben – mindenkinek hozzá kell járulnia, amelyek az üzemanyagköltségen felül terhelik a használót (biztosítások, szervizelések).

A közel egy éves használati idő tapasztalatait figyelembe véve ez az összeg: 20 Ft/km.

5. A mikrobuszt felhasználók és használati célok szerint az alábbi négy kategória valamelyikébe sorolva lehet igénybe venni:

A. kategória: – A szövetségi vezetők által szükségesnek tartott közegyházi célú igénybevételek

B. kategória: – Gyülekezetek, gyülekezeti csoportok missziós jellegű utazásai,
– BTA hallgatóinak missziós útjai.

C. kategória: – Gyülekezetek, gyülekezeti csoportok szolgálatával szorosan összefüggő, nem kizárólagosan missziós jellegű utazások.
– Az egyház által támogatott alapítványok, tagszövetségek missziós jellegű utazásai, (pl. MOBISZ, FAMISZ), valamint
– a Békehírnök, a Baptista Kiadó, a szeretetházak szállításai,
– BTA hallgatóinak nem kizárólagos missziós utazásai.

D. kategória – Lelkipásztorok, főállású misszió-munkások, szövetségi alkalmazottak testi-lelki felüdülését szolgáló utazások.

6. A mikrobusz megfelelő kihasználtságát szolgálja a napi díj, amely csak akkor fizetendő, ha nem kellően kihasznált a gépjármű. Ekkor Ft/km szerinti hozzájárulást nem kell fizetni.

7. Az 5. és 6. pont figyelembevételével a hozzájárulások összege a következő:

kategória	Ft/km	Napi díj, ha 24 óránként nem tesz meg 100 km-t a gk. (menetlevél szerint)
A	–	–
B	10 Ft/km	1000 Ft/24 óra
C	15 Ft/km	1500 Ft/24 óra
D	20 Ft/km	1800 Ft/24 óra

8. a) Az igénybevétel módja:

A használat iránti igényeket a missziói titkárhoz kell eljuttatni írásban.

Pontosan megjelölve az igénylőt, a célt, a várható útvonalat, az igénybevétel kezdő- és zárónapját, a tervezett várható kilométer teljesítményt, a gépkocsivezető nevét.

b) Az igénylésre a missziói titkár írásban válaszol, megjelölve az igénylő kategóriába sorolását.

9. Az igényléseket az igénybevételt megelőző 21. napig a missziói titkár rangsorolhatja a kategóriák „ABC" szerinti sorrendjét egyben fontossági sorrendnek is tekintve.

A használatba vételt megelőző 21. nap után már nincs lehetőség a kategóriák preferálására.

10. Az igénylő köteles az üzemeltetési utasításoknak megfelelően használni a gk-t.

11. A gk-t a Szövetségi Iroda gondnokától kell átvenni teli üzemanyagtartállyal és tisztán.

A használat után ugyanígy kell visszaadni. Átvételkor a gondnok megszemléli az autót és az esetleges helytelen üzemeltetésből adódó meghibásodásokat, sérüléseket jegyzőkönyvbe veszi. A jegyzőkönyvet a használó is aláírja. A gk-t csak a gondnoknak, esetenként személyes megbízottjának lehet átadni.

12. A gk. visszaérkezésekor, az átvétel időpontjában, a missziótitkári visszaigazolás alapján megállapított kategória szerint, a használónak a hozzájárulást adományként a Szövetség pénztárába kell befizetni. Ennek elmaradása a használót kizárja a lehetséges jövőbeni használók közül.

13. Az esetleges baleseteket, a gk. ellopását a használó köteles haladéktalanul közölni a Szövetség gondnokával.

14. Jelen szabály érvénybe lép 1996. július 3-án.

Kazetta-misszió bővítése

Az igehirdetésről készült hangfelvétel régóta a misszió eszköze. A betegek lelki felüdülést nyerhetnek általa. A kis gyülekezetekben, ahova ritkán jut el igehirdető, vasárnaponként kazettákat hallgatnak. Házi istentiszteleteken a beszélgetés alapja a magnós igehirdetés. A szomszédoknak, barátoknak, rokonoknak továbbított kazetta evangélizál.
Célszerűnek tűnik e missziói ág bővítése, támogatása.

Terveink:
1. Gyülekezetek felkutatás, hol rendszeres és minőségi magnófelvétel készül az istentiszteletekről.
2. Ha a fenti gyülekezetek vállalják hangszalagok küldését, belekerülnek egy címjegyzékbe.
3. Az igénylők számának növelése
4. A későbbiekben „egyházi kazettabank" létrehozása, bővítése és működtetése
5. Kiadványszerkesztés: audiokazetta használata az evangélizáló házi istentiszteleten.

Háló Gyula

Lelkipásztor-becsület

Azt mondja X. bátyám, jómaga is lelkipásztor lévén: „Tudod, Gyulám, megtanultam, hogy többet ér a laikusok becsülete a lelkipásztorokénál. Egyszer pásztor nélkül maradt a gyülekezetünk. A vezetőség egyetértésével megkérdeztem egyik szolgatársam, hogy az ő meghívásához szükséges szavazáshoz hozzájárul-e, Miután azt mondta, hogy teljesen az Úr kezébe teszi le az ügyet, a legnagyobb örömmel küldtem el neki gyülekezetünk 100 %-os igenlő szavazata alapján írt meghívólevelét. Megdöbbenéssel olvastam utóbb a válaszlevelét, melyből nem derült ki, milyen indítékok alapján változtatta meg előző igenjét. Vagy a 100 %-os nem volt elegendő jel számára, vagy épp már túl sok volt? Máig sem tudtam meg. A következő atyafinál ugyanígy jártunk. Bár ő becsületesebb volt annyival, hogy útólag elárulta, így sikerült gyülekezetében rendet tenni.

Egy alkalommal nyugdíjba készülő lelkésztársam hívott gyülekezetébe, hogy helyettesítsem egyik vasárnap. Tudtam, hogy már gondolkodnak az új jelöltön, ezért megírtam, hogy elvállalom, de semmiképp sem, mint bemutatkozást. Tekintsük mindannyian alkalmi helyettesítésnek, ha erre szükség van, mivel nincs szándékomban elmenni szolgálati helyemről. Ennek alapján történt az alkalmi igehirdetésem. Erre mondta viszont nekem Vas Ferenc testvérem, hogy a nyíltság és egyenesség nem elég mindig a becsületességhez, mivel bizonyos helyzetekben a másik fél az egyenes beszédet is félreértheti. Megértettem. Igaza volt.

Érdekes kérdések vetődnek tehát föl gyakorlatunk alapján. Miért megy el bemutatkozó szolgálatra az, akinek esze ágában sincs otthagyni jelenlegi gyülekezetét? Csak a meghívó gyülekezetre kötelező a 75 %, a lelkipásztorokra nem? Mi miért választhatunk feltétlenül pl. 90 %-ot? A szavazáshoz való hozzájárulás igenjét milyen alapon szívhatjuk vissza a szavazás után?

Mindannyian a Szentlélek vezetésére és az Úr akaratára hivatkozunk. Persze vannak emberi összetevők is: gyülekezeti érdek, a képesség kérdése, családi szempontok, fizikai erőnlét, közegyházi célok, rokoni befolyás, kéretlen prókátorok, mecénások útkészítése, evakuálás, stb. Ma nagy a kereslet a lelkipásztor-piacon. Huszonegynéhány körzet üres. A hiánygazdaságot könnyű meglovagolni, pedig egyszer vége lesz. Azért imádkozunk. Addig is szerezzük vissza a lelkipásztor-becsületet.

Isten hogyan bánt veled...

„És amint szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is úgy bánjatok velük".
(Lk 6:31)

Újra és újra okoljuk Istent, hogy megfeledkezett azokról az emberekről, akikhez mi vonzódunk. Bár szavakkal ezt nem fogalmazzuk így meg, magatartásunkkal azonban arra utalunk, hogy pótoljuk azt, amiről Isten elfeledkezett. Soha ne engedjük át magunkat ennek a gondolkodásnak. Minden valószínűség szerint Isten Lelke meg fogja mutatni nekünk, hogy az emberek azért vannak abban a helyzetben, amiben vannak, mert mi elmulasztottuk megtenni, amit meg kellett volna tennünk.

A mai őrület a szocializmus; az emberek azt mondják, Jézus Krisztus, mint szociális újító jött közénk. Nonszensz! Mi vagyunk a szociális újítók, Jézus Krisztus azért jött, hogy minket megváltoztasson, és mi megpróbálunk a felelősség alól kibújni, és a munkát Rá hárítani. Jézus megváltoztat minket, igazakká tesz, és az Ő elvei minket azonnal szociális újítókká változtatnak. Életünk azonnal megváltozik, kapcsolataink apánkkal, anyánkkal, testvéreinkkel, munkaadóinkkal és beosztottainkkal.

Emlékezz meg, hogy Isten hogyan bánt veled, és te is úgy tegyél a többiekkel.

(Oswald Chambers)

Illusztrációk gyűjteménye

Gyűjtötte: dr. Gerzsenyi László

Ezópus egyik meséjében szó van arról a kutyáról, amelyik saját képmásának a tükörképét pillantotta meg a lába előtt levő tó vizében. Jóllehet már volt egy csont a szájában, de irigykedett a „másik" kutya szájában levő csontra, ezért kinyitotta a száját, és utána kapott a csont tükörképének. Ekkor természetesen a saját csontját is a vízbe ejtette és elveszítette. Ez pontos képe a „laodiceai gyülekezetnek", amely nem elégedett meg Isten ígéreteivel, hanem ebben a gazdag római városban a gazdagság által földi hatalomra tört. Valójában szegény volt, és végül a gazdagságát is elveszítette. **– Elégedetlenség**

•

Minden héten türelmesen várakozott a gondnok a szeminaristák csapatára, hogy befejezzék kosárlabdázásukat. Miközben várakozott, a Bibliáját tanulmányozta. Egy napon, amint a szeminaristák távoztak a tornateremből, megfigyelték, hogy a gondnok figyelmesen olvassa az ölében levő szöveget. Egy fiatalember megkérdezte, hogy melyik bibliai könyvet tanulmányozza. Az idős ember így válaszolt: „A Jelenések könyvét." A kosárlabdázók meglepődtek és megkérdezték tőle, hogy érti-e azt a bonyolult könyvet. „Ó, igen – válaszolta. – Értem. Azt üzeni, hogy Jézus győzni fog!" Ez a legpontosbb elemzése a Jelenések könyvének. **– Jézus Krisztus**

•

A teremtett világ szeretete nem helytelen mindaddig, amíg Isten iránti szeretetünk nem károsodik. A világ szeretete és Isten iránti szeretetünk megcsorbulása olyan, mint amikor a vőlegény gyűrűt ad menyasszonyának, aki a gyűrűt jobban szereti, mint vőlegényét, akitől kapta. Természetesen, szeretnie kell a vőlegény ajándékát, de a gyűrű szeretete és a vőlegény megvetése éppen annak a szeretetnek az elutasítása, amit a gyűrű szimbolizál. Ugyanígy, aki a teremtett világot és nem a Teremtőt szereti, az elutasítja a teremtett világ lényegét. Értékelnünk kell a világot, és éppen ezért szeretnünk kell Teremtőjét is.

– Isten iránti szeretet

•

Egy kisfiú vidáman húzgálta a szekrényből a papírzacskókat, amelyeket édesanyja félretett. Azokat azután kiterítette a konyha padlójára és a játékaihoz használta fel. Ezt megengedte neki az édesanyja azzal a föltétellel, hogy ha befejezi a játékot, akkor azokat újból össze kell gyűjtenie. Egy napon édesanyja a konyhában szanaszét találta a zacskókat, miközben a fiúcska a társalgóban volt, ahol édesapja zongorázott. Amikor az anya azt mondta fiának, hogy szedje össze a zacskókat, egy pillanatnyi szünet után a kisfiú így válaszolt: „Énekelni akarom, hogy ›Jézus szeret, jól tudom...‹ Édesapja megragadta a lehetőséget annak megmagyarázására, hogy nem helyes Istent dicsőítenünk, miközben engedetlenek vagyunk. János első levelében az apostol még erősebb nyelvezettel mondja ezt: „Aki azt mondja: ismerem őt, de nem tartja meg parancsolatait, az hazug, és abban nincs meg az igazság" (1Jn 2:4). **– Engedetlenség**

•

Robert L. Thornton írta le egyik emlékét: „Amikor egyszer a szüleim nem tudtak megegyezni, édesapám fölugrott az asztaltól, megragadtott két papírlapot, és így szólt édesanyámhoz: ›Soroljunk föl mindent, amiben nem értünk egyet egymással.‹ Édesanyám írni kezdett. Apám figyelte őt néhány percig, aztán ő is írni kezdett a papírlapra. Anyám továbbfolytatta, és valahányszor megállt, apám ismét írni kezdett. Végül befejezték a följegyzést. ›Cseréljük ki a panaszainkat – mondta édesapám. Kicserélték egymás listáit. Édesanyám könnyezett, amikor rápillantott apám listájára. A lapon végig ezt a mondatot látta sokszor egymás után: ›Szeretlek. Szeretlek. Szeretlek.‹"

– Szeretet

•

Tegyük föl, hogy egy hajó horgonyoz a közeli kikötőben, és a horgonyláncnak 613 láncszeme van, ami a mózesi törvény 613 parancsolatát képviseli. Ha egy láncszem elszakad, a hajó elsodródik a parttól, tehát a 612 láncszem nem ér semmit, ha csak egyetlen egy is elszakad. Vagy gondoljunk egy olyan helyzetre, amikor leesünk egy nagyon magas szikla tetejéről, és egy lánc tart meg bennünket. Hány láncszemnek kell elszakadnia ahhoz, hogy a mélységbe zuhanjunk és halálra zúzzuk magunkat? A mózesi törvény ugyanilyen, mondja Jak 2:10. Ha egy pontot megszegünk, akkor az egész törvény megrontásában bűnösök vagyunk. **– Törvény**

•

„Hirdesd az igét!" – mondja Pál Timóteusnak. Hugh Thomsen Kerr helyesen hangsúlyozza a következőket: „Nem szociológiát, hanem üdvösséget; nem közgazdaságtant, hanem evangéliumot; nem reformokat, hanem megváltást; nem kultúrát, hanem megtérést; nem haladást, hanem bűnbocsánatot; nem új társadalmi rendszert, hanem újjászületést; nem forradalmat, hanem megújulást; nem renoválást, hanem ébredést; nem felélesztést, hanem feltámadást; nem új szervezetet, hanem új teremtést; nem demokráciát, hanem örömhírt; nem civilizációt, hanem Krisztust kell prédikálnunk; mert mi tanúk és nem diplomaták vagyunk." **– Evangélium**

•

Történet szól egy hercegről és családjáról, akiket foglyul ejtett az ellenséges király. Amikor a király elé vitték őket, a foglyoktól ezt kérdezték: „Mit adtok, ha szabadon bocsátunk titeket?" „A gazdagságom felét" – válaszolta a herceg.

„És ha szabadon bocsátom a gyermekeidet?"

„Minden vagyonomat."

„És ha szabadon bocsátom a feleségedet?"

„Felség, érte odaadom saját magam" – felelte a herceg.

A királyt annyira meghatotta a herceg családja iránti áldozatvállalása, hogy mindnyájukat szabadon engedte. Amint hazatértek, a herceg ezt mondta feleségének: „Ugye, milyen derék ember volt a király?" Férje iránti mély szeretetében az asszony így válaszolt: „Nem azt figyeltem. Csak azon tartottam a szemem, aki kész volt önmagát föláldozni értem." **– Önfeláldozás**

•

A *„hogy teljességre jussatok az Isten mindent átfogó teljességéig"* (Ef 3:19b) hasonlít ahhoz, mint amikor egy gyűszűt megtöltünk az óceán vizével. A gyűszű tele van az óceánnal, de az óceán nincs teljesen a gyűszűben, mert a gyűszűnyi víz nem meríti ki az óceánt. Mégis, a gyűszű az óceán „teljessége" abban az értelemben, hogy az óceán vizének minden összetevője megtalálható benne.

– Isten teljessége

•

Chicago nyomornegyedében élt hosszú éveken át egy részeges ember, aki az egyik misszióállomásra ment egy éjjel. Ott meghallgatta a prédikációt, megvacsorázott és lefeküdt. Ez volt az utolsó éjszakája a földön. Nyomorban és barátok nélkül halt meg, s többé nem virradt rá Isten napja. Nem tudta, hogy több mint négymillió dolláros örökség várt rá Angliában. A hatóságok mindenütt keresték, de nem találták meg, mert nem volt lakáscíme. Itt van egy ember, akinek minden gazdagsága megvolt, mégis szegényen élt és nyomorúságban halt meg. Ebben az értelemben hasonlított sok keresztyénhez és nem keresztyénhez, aki lelki nyomorban él, mert nincs teljesen tudatában Krisztusban rejlő gazdagságának.

– Krisztus gazdagsága

•

Néha a hamisítvány halálos lehet, jóllehet az a tárgy, amit utánoz, veszélytelen, sőt egyenesen áldásos. Az egyik központi kórházban néhány évtizeddel ezelőtt sok újszülött ismeretlen ok miatt hirtelen meghalt. Később rájöttek, hogy az egyik vegyületben sóval helyettesítették a cukrot. A keverék ugyan hasonlónak látszott, mégis számos újszülött halálát okozta. Az evangéliumot is hamisítják korunkban, akárcsak Pál idejében tették. Jóllehet hasonlít hozzá a tévtanítás, mégis hamisítvány, mert nincs életadó ereje, éppen ezért halálosan veszélyes. **– Tévtanítás**

•

A dachaui koncentrációs tábor közelében múzeum áll, ahol a tábor ereklyéit őrzik, és a háborús évek szörnyű állapotáról készített fényképeket állítják ki. A kijáratnál van egy felirat a következő szöveggel: „Akik nem tanulnak a történelemből, azok végzete az, hogy megismétlik annak hibáit." Pál apostol emlékeztet az izráeliták hibáira, nehogy mi is elkövessük azokat.

– Történelem

•

Van egy kis falu, ahol a kápolna falára fölfutott a repkény. A bejárati íven akkoriban ezek a szavak álltak: A MEGFESZÍTETT KRISZTUST PRÉDIKÁLJUK. Egy egész generáció ideje alatt éppen ezt tették. A keresztre feszített Krisztust prédikálták. De változtak az idők. A repkény egyre nőtt, és eltakarta az első szavakat. Ekkor már csak ezt olvashatták a föliratból: KRISZTUST PRÉDIKÁLJUK. A következő generáció Krisztust prédikálta, mint példaképet, mint ideális tanítót és a humanitárius szolgálat mintáját. Évek multán tovább növekedett a futónövény, és végül már csak ennyi maradt a föliratból: PRÉDIKÁL. Csak prédikálták a közgazdaságtant, a szociális evangéliumot, a könyvszemléket és ehhez hasonlókat. Vajon mi a megfeszített Krisztust prédikáljuk?

– Prédikálás

•

Valaki megkérdezte a barátjától: „Hallom, elbocsátottátok a lelkipásztort. Mi bajotok volt vele?" A másik így válaszolt: „Állandóan azt hajtogatta, hogy mindnyájan a pokolba jutunk." Az első ismét kérdést tett föl: „Mit csinál az új lelkipásztor?" A válasz így hangzott: „Az új pásztor is azt mondja, hogy a pokolba jutunk." „Akkor mi a különbség?" „A különbség az, hogy amikor az előző lelkipásztor mondta ezt, akkor úgy látszott, mintha örült volna ennek; de amikor az új lelkipásztor mondja, akkor úgy tűnik, hogy megszakad a szíve." **– Prédikálás**

•

Mielőtt Pál napvilágot látott volna, már létezett egy római törvény, mely szerint a szabadnak született ember sohasem lehet rabszolgává. Ezért ha valaki szó szerint rabszolgának adta el magát, és megkapta az érte járó pénzt, majd egyik barátja odament és azt állította, hogy ő szabadnak született, akkor azonnal el kellett bocsátani. Ez nagy fölkavarodást okozott a római gazdasági életben, amelyet a jól olajozott rabszolga munkaerő tartott mozgásban. Ezért Pál születése előtt egy új törvényt léptettek életbe, mely szerint aki magát rabszolgának eladta, többé nem igényelhette a szabadságát. A törvény többé nem volt rá érvényes. Ezért lehetett világos Pál Római levelének olvasói előtt, hogy *„ha valakinek átadjátok magatokat szolgai engedelmességre, akkor engedelmességre kötelezett szolgái vagytok annak..."* (Róm 6:16).

– Bűn

•

Michelangelo nagy művészi géniusz volt. Kiemelkedett mint szobrász, tervező, festő és építész. Például Mózes és Dávid nevű szobrait széles körben ismerik és nagyra becsülik. Sokan nem tudják azonban, hogy az olaszországi Firenzében egy egész termet megtöltenek „befejezetlen" alkotásai. Bármilyen nagy művész is volt Michelangelo, sok befejezetlen művet hagyott hátra. Jézus Krisztus semmit nem hagyott befejezetlenül.

– Elvégeztetett!

•

Az első világháború alatt néhány török katona egy egész juhnyájat próbált ellopni Jeruzsálem közelében. A pásztor éppen aludt, s amikor fölébredt, látta, hogy hajtják az egész nyáját a szakadék másik oldala felé. A pásztor nem mert puszta kézzel beavatkozni, de hirtelen egy ötlete támadt. Fölállt a szakadék másik oldalán, kezét

kürtként a szája elé illesztette, és különös hívó hangot hallatott, amivel mindennap maga köré gyűjtötte a juhait. A juhok meghallották az ismerős hívást. Egy pillanatig figyeltek, majd megfordultak, és lerohantak a szakadékon át a másik oldalra a pásztorukhoz. A pásztor és nyája már biztos helyen volt, mire a katonák üldözőbe vehették volna őket. Ez mind azért történhetett így, mert a juhok ismerték a gazdájuk hangját.

– Jézus szava

•

A második világháború alatt a németek sok tizenkét-tizenhárom éves fiút bekényszerítettek a fiatalok Gestapójába. Ezeket a fiúkat kegyetlenül oktatták és embertelen feladatokra képezték ki őket. Amikor vége lett a háborúnak, közülük sokan elveszítették családi kapcsolataikat, és ennivaló meg lakás nélkül bolyongtak. A háború utáni Németország segélyprogramjának keretében ezeket a fiatalokat sátorvárosokba helyezték, ahol orvosok és pszichológusok próbálták helyreállítani a fiúk szellemi és fizikai egészségét. Megfigyelték, hogy sok fiú fölriadt az éjszaka közepén, és rémülten ordítozni kezdett. Egy orvosnak érdekes ötlete támadt a rémület feloldására. Miután jóllakatta a fiúkat, ágyba küldte őket, és egy szelet kenyeret tett a tenyerükbe, amit egészen reggelig a kezükben tartottak. Ezután a fiúk békésen aludtak az éhínség sok éve után, mert végül bizonyossá lettek a másnapi kenyérben. Akinek Jézus a Megváltója, az megkapja az élet Kenyerét, és bárhova kerülhet az életben, megmenekül a rémülettől és félelemtől.

– Élet Kenyere

•

A kis Dani édesanyja mellett térden állva imádkozott: „Ha meg kell halnom, mielőtt fölébredek... Ha meg kell halnom..."

„Mondd tovább, Dani – biztatta édesanyja. – Ismered az ima folytatását is."

„Várj egy kicsit – szakította félbe a kisfiú. Felállt, lerohant a lépcsőn, és rövid idő múlva visszajött. Ismét térdre hullva folytatta imádságát ott, ahol abbahagyta.

Végül édesanyja érdeklődött tőle a közjátékkal kapcsolatban. Dani ezt a magyarázatot adta: „Anyu, végiggondoltam, amit mondtam, de meg kellett állnom, és Feri minden katonáját talpra kellett állítanom. Azelőtt a fejük tetejére állítottam őket, hogy lássam, milyen dühös lesz, ha majd reggel meglátja a katonákat. Most már, ha meg is kell halnom, mielőtt eljön a holnap, nem akarom, hogy így találja azokat. Sok minden érdekes, ha valaki él tovább, de nem szeretné az ember, ha rendezetlenül maradna valami a halála után."

„Igazad van, drágám" – mondta az édesanya egy kicsit reszkető hangon. Magára és sok felnőttre gondolt, akiknek abba kellene hagyniuk imádságaikat, hogy elrendezzék ügyeiket azokkal, akiket megbántottak.

– Imádság

•

Egy cserkésztáborozás első napján a csapatkapitánynak sürgős ügyben haza kellett mennie, és csak másnap térhetett vissza. Amint távozni készült, összegyűjtötte a csapatot, és Jancsit bízta meg vezetőül távollétének idejére. Mihelyt a cserkészkapitány eltűnt, az újonnan kinevezett vezető parancsokat kezdett osztogatni. A fiatalabbaknak sátrat kellett fölállítaniuk, egy másik gyereket cukorkáért küldött, a többieknek pedig megmondta, hogy nagytakarítást kell végezniük a területen még akkor is, ha éppen pihenési idő következett volna. Amazok így panaszkodtak: „Nem teheted ezt. A csapatkapitány mondta, hogy most pihenési idő következik." Jancsit nem hatotta meg az érvelés: „Én azt tehetem, amit akarok. Azzal sem törődöm, amit a kapitány mondott, mert ő nincs itt." Látni kellett volna a cserkészek arcát, amikor megfordult az új kapitány, és meglátta a közelben álló és távozni készülő kapitányt, aki visszatért autójának a kulcsáért és mindent tisztán hallott. Mondanunk sem kell, hogy egy másik ideiglenes vezetőt nevezett ki. Jancsi éppen úgy tett, mint Malakiás korának papjai, akik azt gondolták, hogy azt tehetik, amit akarnak, mert senki sem vonja őket felelősségre.

– Ítélet

•

Valaki rohanva igyekezett elérni egy kompot, és éppen akkor érkezett a parthoz, amikor a kapuőr lezárta a sorompót. Az egyik járókelő megjegyezte: „Nem rohantál elég gyorsan." Az elkeseredett ember ezt felelte: „Én elég gyorsan rohantam, csak nem kezdtem el időben a rohanást." Hogy a legtöbbet tegyük Isten dicsőségére életidőnkben, korán kell kezdenünk a sietést, ahogy a Prédikátor könyvében olvassuk: *„Gondolj Teremtődre ifjúságod idején!"*

– Idő

•

Meghatározott földrajzi hely jelzi az „Észak"-ot és a „Dél"-t, mégpedig az Északi-sark és a Déli-sark. De nincs olyan pont, mint „Kelet" és „Nyugat". Nem számít, milyen messze megyünk kelet felé, sohasem érkezünk el oda, ahol a nyugat kezdődik, mert a „nyugat" meghatározás a „kelet" ellentétje. A kettő sohasem találkozik. Sohasem találkozhatnak, mert egymás ellentétjei. Amikor Isten a bűneinket olyan messzire veti tőlünk, mint amilyen messze van napkelet napnyugattól, akkor ezzel azt fejezi ki, hogy senki sem találhat rájuk többé. Isten ilyen bűnbocsánatot ad a megtérőnek.

– Bűnbocsánat

•

Egy vasárnapi iskolai óra után az egyik kisleány idézte a Zsolt 23:1-et, ezt a nagyon jól ismert bibliaverset, amelyet minden kisgyermek emlékezetből tud. Jóllehet a gyermek nem pontosan idézte a verset, mégis értette, hogy miről van szó: *„Az Úr az én pásztorom, nem szűkölködöm."* Ezt az igazságot a felnőttek gyakran elfelejtik, hogy Isten gondoskodik szükségleteinkről, és megelégedettnek kell lennünk az ellátásunkkal. Elisabeth Elliot mondott el egy történetet egy kisleányról, aki nagyon megbetegedett, de megtanulta a huszonharmadik zsoltárt ujjainak használatával. A kisujjánál kezdte, és mindegyik ujját megérintette egy-egy új szónál, amint elmondta az első mondatot: „Az – Úr – az – én – Pásztorom." Amikor a Pásztorom szóhoz ért, akkor megragadta a nagyujját annak elismeréseképpen, hogy Isten gondoskodik róla. Egy reggel, miután súlyos harcot folytatott betegségével, a kisleányt holtan találták, és egyik kezével fogta a másik kezének a nagyujját. Az Úr az ő Pásztora. Megadta neki,

hogy füves legelőkre kerüljön és csendes vizekhez érkezzék. Bizonyára az Úr házában lakik örökkön-örökké.

– A jó Pásztor

•

Amikor egy távoli helyre látogatott egy lelkipásztor, arra kérte az ott lakó férfit, hogy a következő vasárnap látogassa meg a gyülekezetet. Közben megemlítette, hogy a férfinak a szomszédja is abba a gyülekezetbe jár. Amikor az ember ezt hallotta, kijelentette, hogy sohasem menne el abba a gyülekezetbe, ahol olyan emberek is vannak, mint a szomszédja. Azt is mondta, hogy szomszédja a legrosszabb az összes eddigi szomszédai között. A lelkipásztor ekkor észrevette, hogy zongora van a szobában, ezért megkérte a férfi kislányát, hogy játsszon el egy Beethoven-művet, amelynek a kottája ott volt a zongora tetején. A férfi mentegetőzött a kislánya helyett, hogy Beethoven muzsikája túlságosan bonyolult ahhoz, hogy a kislány lejátssza. De a lelkipásztor végül rávette a kislányt a próbálkozásra. Mondanunk sem kell, hogy csaknem tönkretette Beethoven darabját. Miután a kislány befejezte a játékot, a lelkipásztor így szólt: „Ugye, ez a Beethoven egyáltalán nem is volt zeneszerző?" Amikor a férfi ezt hallotta, hirtelen rájött, hogy a keresztyén élet muzsikáját általánosságban inkább a játékos és nem a zeneszerző műve alapján ítélik meg. Igyekezzünk jól játszani, de ne a játék alapján ítéljük meg a zeneszerzőt!

– Keresztyénség

•

Egy Kínába készülő misszionárius nyelviskolában tanult. A legelső órán a tanár belépett a terembe, és anélkül, hogy bármit is szólt volna, végigment minden padsor mellett, s végül szó nélkül távozott. Aztán visszatért és így kezdett beszélni: „Megfigyeltetek-e valami különöset velem kapcsolatban?" Senkinek nem jutott eszébe semmi különös. Végül az egyik diák fölemelte a kezét és így szólt: „Megfigyeltem, hogy a tanár úr nagyon kellemes kölnivel illatosította a ruháját." Az osztály nevetett ezen a válaszon, de a tanár így folytatta: „Éppen ez a lényeg. Meglátjátok, hogy hosszú idő telik el, amíg képesek lesztek kínai nyelven beszélni úgy, hogy bárkinek bizonyságot tegyetek Krisztustól. De mielőtt ezt tehetnétek, már szolgálhattok Krisztus jó illatával, vagyis az életetekkel ezeknek az embereknek. Az életmódotokat látják a kínaiak, és ezzel szolgáljátok Krisztust, bár még egy szót sem tudtok kínai nyelven mondani Jézusba vetett hitetekről."

– Bizonyságtétel

•

Egy középkorú földműves éveken át azon ábrándozott, hogy evangélistának kellene mennie. Egy napon a mezőn dolgozott, és amint egy fa alatt pihent, föltekintett az égboltra. Úgy tűnt neki, mintha két betű rajzolódott volna ki a felhők között: a P és a K betű. Azonnal felugrott, eladta földjét, és elment, hogy P-rédikálja K-risztust, mert úgy érezte, hogy ez volt Isten üzenete a P és K betű kirajzolásával. Sajnos, rettentően prédikált. Egyik prédikációja után a szomszédja odament hozzá, és ezt súgta a fülébe: „Biztos vagy benne, hogy nem azt mondta neked Isten, hogy P-lántálj K-áposztát?"

– Bizonyságtétel

Vannak napok

Vannak napok, melyeken gyűlölöm ezt a betegséget, az AIDS-t.

Gyűlölöm hétfőn, amikor vizitet tartva végigmegyek az ágyak közt; látom a köhögéstől rángatódzó kiaszott testeket, s a segítségért kiáltozókat.

Gyűlölöm kedden, amikor pénzt próbálok felhajtani gyógyszerekre, melyekre sürgősen szükség volna.

Gyűlölöm szerdán, amikor újra operációra kerül sor, mert a legyengült immunrendszeren ismét győzött a fertőzés.

Gyűlölöm csütörtökön, amikor levedző sebekkel teli, lesoványodott betegekkel telnek meg az ambulancia padjai.

Gyűlölöm pénteken, amikor egy AIDS-beteg munkatársamat látogatom meg; és hallgatom egy másiknak félelmét: „Én hűséges vagyok, de férjem nem..."

Gyűlölöm szombaton, amikor Tandi meghal. Tandi csupán 6 éves; szemölcsökkel, köhögéssel, kínnal teli; egészen apró, vékonyka, és már halott. A harcot elvesztette. Nyasha 8 éves, még küzd, és Aaron 6, ő is hamarosan meghal.

Gyűlölöm azokat, akik a vírussal megfertőzték őket. Hűtlen apa fertőzte meg az anyát, vagy szeretőjétől kapta meg az anya, vagy egy rokon becsteleníthette meg a gyermeket?

Vannak napok, amikor gyűlölöm valamennyit.

Vannak napok, amikor teljesen mindegy nekem: kicsoda jön. Újabb haláleset – segíteni úgysem tudok. Másképp kellett volna élni – mondják... későn.

Egy halott csupán újabb halott; rokonaik, árváik számára már nincsen könnyem, ezért vannak napok, amikor önmagamat gyűlölöm, mert nincsen bennem elég együttérzés.

Vasárnap gyűlölöm e betegséget, mely életet, örömet rabol el; árvákat hagy hátra; nagyanyákat ejt kétségbe; özvegyeket éheztet; gyermekeket visz a halálba.

Hol van Isten – kérdem magamban –, aki hatalmi szóval mindezt megváltoztathatná? Vannak napok, vasárnapok, amikor Őt is gyűlölöm.

Vannak napok, amikor öregnek, bölcsnek álmodom magam, s hintaszékemben kolleganőmnek arról az időről mesélek, amikor az AIDS még gyógyíthatatlan csapás volt, s látom szemében a kétkedést. Ennek a korszaknak betegsége az ő szemében olyan, mint enyémben az antibiotikum előtti szifilisz.

Viszont tudom, hogy az AIDS után újabb borzasztó, gyilkoló, félelmetes szenvedéseket okozó betegség jön – valamely napon.

Vannak napok, melyeken egy napról álmodom, amikor minden szenvedés elmúlik; könny, fájdalom, gyász, árvaság, magányosság, halál többé nem lesz.

Tudom: az a nap eljön. És szeretem Őt, aki szenvedett, magányos volt és meghalt, hogy mi azt a napot megérjük.

Dr. Gisela Roth

A szerző Zimbabwében a német misszió közösség orvosa és misszionáriusa.

Ford.: Schöneck Gábor

Vidám esetek

Gyűjtötte: dr. Gerzsenyi László

Szakaszvezető: „Hogy pászol a katonai egyenruha?"

Újonc: „A kabát elég jó, de a nadrág szorít a hónaljamnál."

•

Egy besorozott katona menyasszonya azt akarta, hogy a vőlegénye hős legyen. Így hát az újonc az ejtőernyősökhöz jelentkezett, ahova fel is vették.

Az oktató megmondja neki az első ugrás előtt, hogy miután kiugrott a repülőgépből, húzza meg a kötelet a bal kezénél. Ha az ejtőernyő nem nyílik ki, akkor húzza meg a jobb kezénél levő kötelet.

„Azután egy teherautó fog várni, hogy fölvegyen és visszahozzon" – fejezi be az oktató.

A közkatona kiugrik, meghúzza bal kezével a kötelet, de nem nyílik ki az ejtőernyő. Aztán meghúzza a jobb kezénél levő kötelet is, de az ejtőernyő továbbra is csukva marad.

Egy előtte kiugró ejtőernyőst utolérve, ezt kiáltja felé: „Eddig semmi sem működik. Fogadom, hogy a teherautó sem lesz ott, hogy fölvegyen és visszavigyen."

•

A szigorú szakaszvezető gyakorlatoztatja az újoncokat. A fiúk semmit sem követnek a parancs szerint. Belebotlanak a saját lábukba, félreértik a parancsokat, szabálytalanul menetelnek... Végül a szakaszvezető elordítja magát: „Pihenj!"

Ezután fel-alá járkálva a szakasz előtt, így szól a katonákhoz: „Fiúk. Amikor gyerek voltam, leégett a házunk. Fából készült katonáim és bent égtek, és én nagyon szomorú voltam. Édesanyám azzal vigasztalt, hogy ne sírjak, mert egyszer megint lesznek fakatonáim. És most, harminc évvel később, megkaptam a fakatonákat."

•

Valakit először vitt el az imaházba a barátja, aki megkérdezett tőle minden fontos mozzanatot az istentisztelet alatt. Amikor a prédikátor fölment a szószékhez, tudakolta, hogy ez mit jelent. A vendég barátja világos magyarázatot adott. Ugyanígy történt a perselyezéskor is. Aztán harminc perces prédikáció után a prédikátor levette a karóráját. „Hát ez mit jelent?" – kérdezte az idegen. A barátja ezt válaszolta: „Ez egyáltalán nem jelent semmit."

•

Az imaháztakarító a padok között rendezgetett a vasárnap esti istentisztelet után. Egy asszony éppen indult hazafelé, de padon felejtett pénztárcáját még időben észrevette a takarító és az asszony után kiáltott: „Ne felejtse itt a pénztárcáját, mert esetleg valaki megtalálja, és azt gondolja, hogy feleletet kapott az imádságára."

A kis Ruthi először vesz részt a vasárnapi iskolai órán, és amikor hazafelé megy, csokoládét szopogat. Megkérdezi az édesapja: „Honnan vetted a csokit, Ruthi?" A kisleány így válaszol: „Azért a pénzért vettem, amit adtál, amikor az imaházba indultam. A prédikátor találkozott velem az ajtónál, és semmi pénzt nem kért."

•

„Miért mégy vasárnapi iskolába?"

„Azért, mert a vasárnapi iskola nem jön hozzám."

•

„Ha ma jó leszek az imaházban, az apukám ad nekem egy fagyira valót."

„Az én apukám meg azt akarja, hogy jó legyek a semmiért."

•

Két kisfiú ül egymás mellett a bibliaköri uzsonnázás idején, és kezük az asztalterítőn nyugszik. Az egyik diadalmasan felkiált: „Az én kezem piszkosabb, mint a tied." A másik röviden megjegyzi: „Nem csoda. Hiszen te két évvel idősebb vagy."

•

Az imaházépítésbe a vasárnapi iskolások is be akarnak kapcsolódni. Többek közt a prédikátor fia is szívesen segítene, de nagyon nehéznek találja. Erre az az ötlete támad, hogy este lefekvés előtt majd imádkozik ezért az ügyért. Buzgó imádsága így hangzik: „Úr Jézus, segíts nekem, hogy pénzt takarítsak meg az imaházépítésre, és ne engedd, hogy az utcánkba jöjjön a fagylaltárus bácsi."

•

Főnök: „Sanyi, szeretném, ha nem énekelnél munka közben."

Sanyi: „Főnök úr, nem dolgoztam, csak énekeltem."

•

Lelkipásztor a feleségéhez: „Mit gondolsz, drágám, vajon szerették a mai prédikációmat?"

Lelkipásztorné: „Igen, azt hiszem, mert végül mindenki bólogatott."

•

Egy kisfiú izgatottan ment haza a vasárnapi iskolából. Édesanyja még sohasem zaklatta lelki kérdésekkel, de most megkérdezte, hogy miért annyira izgatott. A fiú elmondta, hogy a vasárnapi iskolában azt hallotta, hogy a Biblia Isten könyve. Édesanyja helyeslően válaszolt: „Igen, fiam, a Biblia Isten könyve." A kisfiú meglepetéssel kérdezte: „Mami, tényleg azt gondolod, hogy a nappali szobában levő Biblia is Isten könyve?" „Igen, kicsikém" – vá-

laszolt az édesanya. A kisfiú egy kis gondolkodás után így szólt: „Akkor vissza kellene küldenünk Istennek, mert sohasem olvassuk."

•

Jancsikát egészen négyéves koráig nem vitték a vasárnapi iskolába. Mivel addig nagyon ritkán volt távol az édesanyjától, amikor hazaért, édesanyja megkérdezte tőle: „Sírtál, kisfiam?" Jancsika mosolyogva válaszolta: „Én nem, de a tanító néni igen."

•

Vasárnapi iskolai tanító: „Gyerekek, soha semmit ne tegyetek titokban, amit nyilvánosan sem tennétek!"

Egy tanuló: „Hurrá! Nem kell többet fürödni!"

•

Valaki elmondta, hogy miként győzött a kísértés fölött: „Egy üzletbe mentem. Ott lehetőségem nyílt volna arra, hogy ellopjak egy zacskó lisztet, mert a boltos egy pillanatra eltűnt. Én azonban ellenálltam a kísértésnek, és csak egy zsemlét loptam."

•

Egy misszionárius az öreg törzsfőnöknek tett bizonyságot a Szentírás alapján. Különösen a „Ne tedd!" parancsokat hangoztatta. Az idős törzsfőnök türelmesen figyelte a beszédet, majd megkérdezte: „Úgy érted ezt, hogy ne kívánjam a felebarátom feleségét?" „Helyes" – mondta a misszionárius. „Se az ökrét, se az elefántjait?" „Úgy van." „Vagy nem szabad táncolnom a harci táncot, és aztán nem szabad az ellenséget lesből megtámadnom?" „Igen, jól mondod." „Akkor én jó keresztyén lehetek – sóhajtott a törzsfőnök –, mert már egyiket sem tehetem az öregségem miatt."

•

Egy lelkes gyülekezeti tag ezt mondta lelkipásztorának: „Annyira szeretnék elmenni a Szentföldre, aztán fölmászni a Sínai-hegyre és hangosan elmondani a Tízparancsolatot."

A lelkipásztor így nyugtatta: „Van egy jobb ajánlatom: maradjon itthon és tartsa meg!"

•

Egy kisfiú rossz bizonyítványát éppen megmutatja édesapjának, aki sajnálkozva kérdezi: „Miért ilyen rosszak a jegyeid?" A kisfiú így vigasztalja apukáját: „Apu, ne izgulj! Azok között, akik megbuktak, én vagyok a legjobb!"

•

Anya: „Miért jöttél ma ilyen hamar haza az iskolából?"

Iskolás fiú: „Azért, mert csak én tudtam felelni a tanító bácsi kérdésére."

Anya: „Tényleg? És mi volt a kérdés?"

Iskolás fiú: „Az, hogy ki vágta a tanító bácsi fejéhez a radírgumit?"

•

A hittanórán a hitoktató ezt mondogatja a hittanosoknak: „Mindig emlékezzetek arra, hogy sokkal jobb adni, mint kapni. Ugye, ti is egyetértetek ezzel?"

Az egyik tanuló így válaszol: „Én nagyon is egyetértek. Édesapám is ezt a jelszót szokta mondogatni: jobb adni, mint kapni."

A hitoktató csodálkozva rákérdez: „Hát nem nagyszerű ez? Mi az édesapád foglalkozása?"

Tanuló: „Ökölvívó."

•

„Mire használjuk a stb. rövidítést?"

„Azt akarjuk jelezni vele, hogy valamiről többet tudunk annál, mint amennyit tudunk róla."

•

Egy bankban egy gyanús kinézésű férfi papírszeletet nyújt oda az alkalmazottnak ezzel a szöveggel: „Minden készpénzt rakjon ebbe a zacskóba, és egy szót se szóljon, mert lövök!" A banktisztviselő csöndesen belecsúsztatja a pénzt a zacskóba, és egy cédulát küld vissza a rablónak ezzel a szöveggel: „Igazítsa meg a nyakkendőjét, mert önről videófelvétel készül!"

•

Az imaházi megvilágítás elég homályos volt, ezért a lelkipásztor megkérte a gondnokot, hogy vegyen egy új kandelábert. Hónapok múlnak el, de semmi sem történik. Amikor a lelkipásztor rákérdez a gondnokra, hogy miért nem vették meg a kandelábert, a jámbor lélek így válaszol. „Ennek három oka van. Először azért nem vettük meg, mert nem tudtuk pontosan leírni ezt a szót. Másodszor, senki sem tudna rajta játszani. Harmadsorban pedig a gyülekezetnek nem kandeláberre, hanem új lámpára lenne szüksége."

Egy férfi a szomszédját hívta segítségül az ajtóban megrekedt kanapé kiszabadításához. Húzták-vonták, amíg bele nem fáradtak, de a kanapé csak nem mozdult. – Hagyjuk! – mondta végül a férfi. – Sose tudjuk ezt betuszkolni.

A szomszéd hüledezve nézett rá, s azt kérdezte: – Be?

•

Álljanak fel, ha a mennybe akarnak jutni! – szólította fel a gyülekezetét a pap.

A hívek egytől egyig mind fölálltak, kivéve egy férfit, aki az első sorban ült.

– Az nem létezik, hogy nem akar a mennybe jutni! – dörrent rá a pap.

– Persze, majd ha meghalok – felelte a férfi. – De úgy gondoltam, maga most rögtön odairányít bennünket.

•

A gyógyfürdőben a gyógytornász megkérdi az elhízott hölgyet, milyen életmódot folytat.

– Mérsékelten táplálkozom, megfontoltan tornázom, mértékkel iszom – válaszolja.

– A gyógytornász hitetlenkedve végigméri, mire a hölgy hozzáteszi:

– És mértéktelenül hazudok.

/Reader`s Digest/

Imatémák az 1996. évi Emberi Jogok Napján

(Imádkozzunk az alábbiakért mindannyian december 8-án és az azt követő időben is!)

1. Imádkozzunk azokért az európai emberekért, akiket etnikai konfliktusok vesznek körül, ezért vagy arra kényszerülnek, hogy otthonukat, hazájukat elhagyják vagy pedig állandó veszélyeztetettségben éljenek.
Imádkozzunk a Csecsenföldön élőkért, ahol sok keresztyén testvérünk kénytelen elhagyni Groznijt és több hasonlóan nehéz helyzetben lévő települést.
Imádkozzunk Tadzsikisztánért és Türkmenisztánért, ahol a keresztyéneket állandóan fenyegeti a muzulmán intolerancia, a kitelepítés.

2. Imádkozzunk azokért az országokért, ahol baptista hívők és más evangéliumi keresztyének kisebbségben vannak, s ezért mindennap szenvednek azoktól a vallásoktól, melyek elterjedtebbek ezeken a vidékeken /muzulmán, ortodox /, így **imádkozzunk** Albániáért, Grúziáért, Azerbajdzsánért, Kirgizisztánért, Üzbegisztánért és a közel-keleti országokért, beleértve Izráelt is. Ezen országok közül több helyen az evangéliumi keresztyén gyülekezetek még nem működhetnek legálisan.

3. Imádkozzunk Ausztria és Belgium kormányáért, ahol még ennyi év elteltével sem kaptak a baptista gyülekezetek törvényes jogot arra, hogy mint egyház működjenek; ezért ezekben az országokban a baptisták hátrányos helyzetbe szorultak a többi egyházzal szemben.

4. Imádkozzunk azokért az országokért, ahol gazdasági válságtól szenved a népesség: Örményországért, Azerbajdzsánért, Bulgáriáért és Grúziáért.

5. Imádkozzunk a baptisták munkájáért, melyet Európában és a Közel-Keleten végeznek. **Kérjük Istenünket**, hogy törje meg a vallási intoleranciát, és így az evangélium fénye érje el mindazokat, akik nem hisznek az élő Istenben és Fiában, Jézus Krisztusban.
Imádkozzunk azért, hogy Isten adjon megértést, egyetértést a többi keresztyén felekezettel, hogy megláthassák: missziónkkal hitetlen embereket akarunk elérni; a missziómunka, az evangélizáció nem az ő tagjaik átcsalogatása végett történik.

6. Imádkozzunk Európa kicsiny baptista közösségeiért, többek között a máltai baptistákért, akik egy nem mindig barátságos környezetben élnek, elszigetelten.

7. Imádkozzunk a Föld azon országaiért, ahol az etnikai konfliktusok katasztrófába torkollottak: Ruandáért, Zaireért, Burundiért.
Imádkozzunk megegyezésért és békéért, mert az ottani keresztyéneket is súlyosan érintik a konfliktusok.

8. Imádkozzunk azokért a hívőkért, akik Indonéziában, Srí Lankán, Burmában, Vietnámban élnek, mert ezeken a helyeken nincs vallásszabadság. Az itt élő keresztyének küzdenek azért a jogért, hogy nyilvánosan is dicsőíthessék Istenünket. **Legyünk hálásak** Istennek, hogy a nehéz helyzet ellenére a gyülekezetek gyorsan növekednek, noha gyakori a hívők bebörtönzése, kivégzése.

9. Imádkozzunk az európai baptisták egységéért, hogy Jézus tanítványai az egész világon hallathassák hangjukat – a vallási szabadság ügyében is.

10. Imádkozzunk magunkért, hogy mint baptisták ne feledkezzünk el arról, hogy szükséges harcolni az emberi jogokért és a világon minden ember számára szükséges vallásszabadságért.

EBPS, 1996. nov. 12.
(Ford.: Lukács Dóra)

TAGNYILVÁNTARTÁS – KEVESEBB MUNKÁVAL KÖNNYEBBEN, NAPRAKÉSZEN!

CÍMJEGYZÉK
Betánia Gyülekezet tulajdona
1996. 03. 31

1. old.

Arany István	Diósd L.tel: 23/441-147	2049 [illegible] út 12. Mh.tel: 111-12-13
Arany Istvánné	Diósd L.tel: 23/441-147	2049 Táti út 12. Mh.tel: 222-23-34
Ábrahám Iván	Budapest L.tel: [illegible]09-78	1088 Baross u. 48. 1/1 Mh.tel: 999-88-77/123
Bárány Tamás	Budaörs L.tel: 23/442-214	2040 Hársfa u. 11. Mh.tel: 888-77-11
Bárány-né Kiss Ida	Budaörs L.tel: 23/442-214	2040 Hársfa u. 11. Mh.tel: 444-33-66/11
Balázs Mihály	Budaörs L.tel: 23/442-214	2040 Hársfa u. 11.
Balázs Ilona	Budapest	1221 Honfoglalás u. 13

MINTA!

ÚJDONSÁG!

Betánia Baptista Gyülekezet Nyilvántartási szám: 1EPF-12424
1996. 5.31

TAGNYILVÁNTARTÓ LAP

Személyi adatok
1. Név: **Horváth Tivadar**
2. Születési hely: **Budapest** 3. Idő: **1[illegible] 02.25.**
4. Édesapja neve: **Horváth Antal** 5. Édesanyja neve: **Tóth Kéréz**
Családi állapota I: **özvegy** II. **nős**
Hivestárs neve: **Sipos Edit** 8. Szül: **1955. 03.06.**
Házasságkötés helye: **Pécs** 10. Ideje: **197[illegible]06.29.**
Gyermekeinek adatai:
Horvát Béla Szül.hely: [illegible] Idő: **1977.05.22.**
Horvát Mária Szül.hely: **Pécs** Idő: **1979.01.04.**
Horváth Pál Szül.hely: **Egyr** Idő: **1984.11.04.**
Horváth Csenge Szül.hely: **Pápa** Idő: **1990.09.14.**

Bekezelés anyakönyvi adatok:
Orsz. vall. neve: **vallás nélküli** 13. Bemerítő
Nagy Antal
Bemerítés helye: **Kapuvár** 15. Ideje: **1968. 06.02.**
Jelenti gyülekezet tagja lett:
Bejelentkezés által: 1990.01.01.
Jelenti gyülekezet tagsága megszűnt:

Vigálatai: **Házi bibliakör vezető,**
Hirdető
Szolgálatai: **Elöljáró, Diakónus**
Felsőfokú végzettsége: **ELTE** 21.Szakképzettsége: **angol tanár**
Foglalkozása: **Iskola igazgató**
Címe: **1987 Budapest, Tatai köz 105.**
Telefon: **543-98-99** 25. Munkahelyi tele[illegible]
Megjegyzés: .....
.....

MINTA!

SZÁMÍTÓGÉPES TAG-NYILVÁNTARTÓ PROGRAM

KÖNYVRENDELÉSÉT IS UGYANEZEN A CÍMEN ÉS TELEFONSZÁMON ELJUTTATHATJA A KIADÓ KÖNYVESBOLTJÁBA!

A Baptista Kiadó címe:
1062 Budapest, Aradi u. 48.
Telefon: 132-79-85

HATÉKONY

Ez a hazai gyülekezeti gyakorlatban újdonságnak számító program nagymértékben fokozza a gyülekezeti adminisztráció hatékonyságát. Számtalan ötletes megoldással könnyíti meg az irodai feladatok végzését, megkímélve az ismert adatok újragépelésétől. A mai rohanó világban egyszerű, gyors és pontos munkavégzést biztosít a lelkipásztoroknak, a gyülekezetek, körzetek felelős vezetőinek.

MEGÉRI AZ ÁRÁT

Miután a gyülekezetek közvetlenül a Baptista Kiadótól vásárolhatják meg e programot, és nem kell számolniuk a közvetítő kereskedelem hasznával, így a lehető legolcsóbban juthatnak e nagyszerű eszközhöz.
Ára: 5.500- Ft, melyet a Kiadó 1997-ben sem kíván változtatni.

Csak egyszer kell megvenni!

PRAKTIKUS

Naprakészen lehívható, nyomtatható listák, az adatbázisban szereplő nevekből, adatokból különféle csoportok létrehozása, listázása, postai címzéshez szükséges etiket nyomtatása, mind-mind szinte egyetlen gombnyomással megvalósítható. Csak 30 másodpercbe kerül egy tagsági igazolás kiadása, a meglevő adatok alapján. Az évvégi statisztika elkészítése, az előző évivel történő összehasonlítása akár 1 perc alatt is megtörténhet.

KINEK AJÁNLHATÓ A HÍVEK PROGRAM?

A HIVEK 1.0 tagnyilvántartó programot minden bemerítést gyakorló, gyülekezeti tagságot hitvalló keresztségre alapozó gyülekezet vagy felekezet tetszőlegesen használhatja.

•

A megvásárlása és használata nincs felekezeti hovatartozáshoz kötve.

Ilyen és ehhez hasonló listák, csoportosítások, statisztikai ívek nagy választékban készíthetők, nyomtathatók.

•

Laser- és mátrix-nyomtató választás biztosítva!

Faxon is megrendelheti: (06-1) 131-01-94

STATISZTIKA
1996. évről

A gyülekezet (körzet) neve: **Betánia Baptista Gyülekezet**
Székhelye: **1354 Budapest, Kápolna u. 123. Tel: 555-66-77**
A lelkipásztor neve: **Horváth Antal**
Lakcíme: **1354 Budapest, Kápolna u. 123.** **Szig.sz.:**
Házastárs leánykori neve: **Kovács Noémi** **Szig.sz.:**
Családi pótlékra jogosult gyermekeinek neve, születési dátuma:
Horváth Árpád szül.év,hó,nap: **1979.01.04.**
Horváth Márton szül.év,hó,nap: **1980.02.03.**
Horváth Ilona szül.év,hó,nap: **198[illegible]**
Horváth Barnabás

MINTA!